PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb postale I gruppo - Cena 70 lir

Leto XXV. Št. 242 (7436)

TRST, petek, 17. oktobra 1969

RAZGIBANO SINDIKALNO ŽIVLJENJE

DANES VSEDRŽAVNA STAVKA KOVINARJEV ZASEBNIH PODJETIJ

Poslanska zbornica odobrila zakonski osnutek o preložitvi občinskih in pokrajinskih volitev - CK KPI nadaljeval razpravo o reviji «Il manifesto»

RIM, 16. — Sindikalne organizacije kovinarjev CGIL, CISL in UIL so potrdile, da bo jutri vsedržavna 24-urna stavka kovinarjev zasebnih podjetij. Stavka je bila napovedana po včerajšnjem srečanju s predstavniki Confindustrie, na katerem so sindikati ugotovili, da delodajalci vztrajajo na svojem negativnem stališču.

Po današnjih pogajanjih med sindikati kovinarskih delavcev in Intersindom, ki zastopa podržavljena kovinarska podjetja, so tri sindikalne organizacije proglasile za 21. t.m. vsedržavno 24-urno stavko. Sindikati so na današnjih razgovorih ugotovil, da Intersind noče sprejeti osnovnih delavskih zahtev in da je njeno stališče zelo blizu stališča Confindustrie.

Tudi danes so se v velikih italijanskih mestih nadaljevale razčlenjene stavke v kovinarskih podjetjih. V Neaplju je bilo veliko zborovanje kovinarjev iz srednje in južne Italije, na katerem so glavni tajniki FIOM FIM in UILM obrazložili delavcem spor z delodajalci za obnovitev delovne pogodbe.

Razčlenjene stavke so bile danes tudi v podjetju Pirelli «Bicocca», kjer delavci zahtevajo 15.000 lir povišanja proizvodne nagrade, enakopravnost žensk z moškimi v tovarni in priznanje sindikalnih pravic v podjetju. Danes se je začela stavka poštarjev v glavnih poštnih uradih, ki zahtevajo neprekinjeni delovni urnik.

Poslanska zbornica je danes z 280 glasovi proti 71 (dva poslanca sta se vzdržala) odobrila zakonski osnutek, ki predvideva preložitev občinskih in pokrajinskih volitev na pomlad 1970, ko bodo tudi deželne volitve. Ukrep bo moral odobriti še senat. Na današnji seji so govorili poslanci Bozzi, Biondi, Cassandro in Barzini (PLI), Nicolazzi (PSU), Malagugini (KPI), Abelli (MSI) in Terrana (PRI), njim pa je odgovoril minister Restivo.

Jutranja seja poslanske zbornice je bila posvečena razpravi o zakonskem osnutku o uvedbi ločitve zakona. Senat pa je odobril zakonski osnutek o preosnovi tekstilne industrije.

Demokrščanska parlamentarna skupina v senatu je danes izvolila za svojega predsednika senatorja Giovannija Spagnolija. Dosedanji predsednik Caron je podal ostavko, ko je bil imenovan za ministra.

Sejo demokrščanskega vodstva so danes preložili na prihodnji teden zaradi številnih obveznosti njegovih člankov. Kot je znano, bi morala biti seja jutri, v ta namen pa so se danes sestali predstavniki demokrščanskih struj «impegno democratico», «forze nuove» in «base». Danes so se tudi sestali predstavniki avtonomistične struje PSI.

Plenum CK KPI je nadaljeval včeraj začeto razpravo o primeru treh članov centralnega komiteja (Rossandi, Pintorju in Natoliju), ki so na lastno pest začeli izdajati «levo» revijo «Il Manifesto», v kateri so razvijali lastno politično linijo, ki je v glavnem bila zelo kritična do uradnih smernic, ki jih je začrtal 12. kongres partije. Po mnenju večine članov CK KPI je dejavnost trojice že prerasla v odkrito organiziranje «leve frakcije» v partiji, iz česar je nastal politični problem, ki ga v dolgem dokumentu analizira V. komisija CK KPI, kateri predseduje član politbiroja KPI Alessandro Natta. Ta je v svojem poročilu analiziral vzroke in namene revije «Il Manifesto», način, kako so trije člani CK KPI izdelali svojo politično linijo in končno podrobno polemiziral z izrečenimi stališči. Poročilo, ki ga je v celoti objavila včerajšnja «Unità» in ga je Natta bral nad tri ure, je zelo podrobno in se stalno sklicuje na nekatere neovrgljive principe marksistične analize stvarnosti, zgodovinske nujnosti in potrebe, da partija preveri v dejanjih izdelane hipoteze. Natta se je s trojico «Manifesta» lotil predvsem z metodološke plati in dospel do zaključka, da je njihov «odklon» politično negativen, da bi pa bilo nesprejemljivo za KPI, če bi «s tovariši, ki so sposobni vodilji», ravnali na «administrativen način».

Primer revije «Manifesto» nalaga vsej partiji nalogo preveriti okoliščine, v katerih je nastal, CK KPI pa mora, ob sodelovanju treh članov, od katerih (kot je dejal v svojem posegu Pajetta) «ne sme nihče zahtevati formalnih samokritik», obnoviti svojo enotnost ob demokratični razpravi, katere cilj mora biti premostitev primera, ki ni v skladu z zgodovinskim razvojem italijanske partije.

V razpravo je posegla urednica revije Rossana Rossanda, ki je zavrgla oceno V. komisije (v kateri je tudi sama sodelovala), deloma pa pristala na poskus politične rešitve primera in pri tem namignila na možnost, da bi lahko revija spremenila svoj značaj ali pa prenehala izhajati, to pa pogojila s splošno preveritvijo partijskih smernic. V razpravo so posegli še Bufalini (predsednik ideološke komisije KPI), Pajetta, Ingrao, Donini, Secchia in Perna.

Minister Valdes pri Tepavcu

BEOGRAD, 16. — Državni tajnik za zunanje zadeve Jugoslavije Mirko Tepavac in čilski zunanji minister Gabriel Valdes sta danes dopoldne imela daljši razgovor, ki je bil posvečen predvsem izmenjavi misli o dvostranskem sodelovanju Jugoslavije in Čila. Pri tem je bilo obojestransko ugotovljeno, da se jugoslovansko-čilski odnosi uspešno razvijajo. Ministra sta se zavzela za krepitev dvostranskega sodelovanja, posebno na gospodarskem področju.

Čilski zunanji minister je danes popoldne imel v zvezni gospodarski zbornici sestanek s skupino jugoslovanskih gospodarstvenikov.

40 LET PO USMRTITVI VLADIMIRA GORTANA

Pred 40 leti, 17. oktobra 1929. leta, so fašistične svinčenke na strelišču pri Sakodžani pri Pulju prekinile nit življenja mladega hrvatskega antifašista in rodoljuba Vladimira Gortana, ki ga je posebno fašistično sodišče, ki se je oktobra 1929. leta preselilo iz Rima v Pulj, obsodilo na smrt. Vladimir Gortan je pripadal tajni organizaciji «Borba» in je bil od začetka fašističnega nasilja v Istri v prvih vrstah borcev za pravice delavcev in kmetov.

Marca leta 1929 je fašistični režim sklenil, da uprizori v vsej državi volitve, ki naj bi bile «plebiscit», na katerem naj bi se vse italijansko ljudstvo izreklo za fašistični režim. Volitve so bile 24. marca. Gortan in njegovi tovariši so se odločili, da bodo preprečili ta nasilen in lažnivi «plebiscit» v Istri za fašistični režim. Ko so fašisti prisilno gnali na volišče ljudi iz vasi okrog Pazina, so Vladimir Gortan in njegovi tovariši z nekaj streli iz puške povzročili zmedo med volivci, ki so se razbežali. Po nesreči je ena od krogel zadela enega od prisiljenih volivcev, ki je po nekaj dneh umrl.

Mesec dni pozneje je fašistična policija zaprla Vladimira Gortana in njegove tovariše. Po več mesečnem zaporu in zverinskem mučenju so fašisti uprizorili proces v Pulju in za to priložnost premestili posebno fašistično sodišče iz Rima v Pulj. Razprava se je začela 13. oktobra, 17. pa so že Gortana ustrelili. Njegovi tovariši Viktor Bačac, Živko Gortan, Vekoslav Ladovac in Dušan Ladovac pa so bili obsojeni na 30 let težke ječe.

NA VABILO PREDSEDNIKA SEŽANE ČEHOVINA

Srečanje med obmejnimi slovenskimi župani v Lipici

Napitnice Čehovina, Vesela, Lovrihe, Franetiča, Legiše in Prelca o koristnosti stikov za okrepitev sodelovanja

Med kosilom v restavraciji v Lipici, na katerem so bili prisotni župani s Tržaškega in z Goriškega ter predstavniki SKGZ na vabilo predsednika Sežane Čehovina

Predsednik skupščine občine Sežana Stane Čehovin je včeraj priredil sprejem v restavraciji v Lipici v čast slovenskih županov na Tržaškem, Goriškem in v Beneški Sloveniji ter predstavnikov Slovenske kulturno - gospodarske zveze

Na svečanem kosilu so bili poleg predsednika skupščine občine Sežana Staneta Čehovina prisotni njegovi najožji sodelavci, tajnik Zveze komunistov sežanske občine Andrej Franetič, predsednik Socialistične zveze delovnega ljudstva Ivan Prelc, iz Kopra je bil prisoten podpredsednik občinske skupščine Mitja Logar, iz Nove Gorice pa Nanut Cvetko.

S Tržaškega in Goriškega so bili prisotni župani iz Doline Dušan Lovriha, Repentabra Mihael Guštin, Zgonika Josip Guštin, Devina Nabrežine Drago Legiša, iz Doberdoba Andrej Jarc in iz Sovodenj Jožef Češčut. Za Slovensko kulturno - gospodarsko združenje pa so bili prisotni predsednik Gorazd Vesel, načelniki komisij: za tisk Boris Race, za gospodarstvo dr. Stanislav Oblak, za kulturo Filibert Benedetič ter tajnik Bogo Samsa.

Kosila sta se tudi kot častna gosta udeležila narodni heroj poslanec Albert Gruden - Iztok in načelnik oddelka za zunanje zadeve Izvršnega sveta Slovenije dr. Ivo Murko.

Predsednik občinske skupščine Sežana je v napitnici pozdravil vse prisotne in ugotovil, da je namen tega, ne prvega, sestanka, da se ustvarijo tesnejši stiki med prebivalci sežanske občine in Slovenci, ki živimo v Italiji, tako da bi se ustvarile čim ugodnejše razmere za konkretnejša dogovarjanja. Tovariš Čehovin je ugotovil, da se je že ustvarilo politično ozračje, da bomo lahko v medsebojnih stikih dokazali, da odnosi med Slovenci tu in onstran meje ne morejo biti samo meddržavni odnosi, temveč da gre za isti narod, ki ga je meja razdelila na dva dela. Treba pa je načelne razgovore konkretizirati in preiti do konkretnih sklepov, k sodelovanju na športnem, kulturnem in zlasti še na gospodarskem področju. Načelni sorazumi morajo dati stvarne rezultate, tako da bodo prispevali k odstranitvi neupravičenega občutka, češ da matični narod ne nudi dovolj pomoči svoji manjšini.

Predsednik sežanske občine je dejal, da so bili dosedaj pri tem premalo aktivni, vendar pa so nekaj tudi v preteklosti naredili in je kot primer navedel dobro sodelovanje z doberdobsko občino, ko so tudi stvarno prispevali za postavitev spomenika doberdobskim partizanom.

Sežanska občina ima relativno zelo razsežno mejo z italijansko republiko in je zato pri vprašanjih odnosov in stikov še zlasti zainteresirana. Od Tržiča do Socerba se srečuje s celo vrsto težav, ki bi jih s skupnimi napori in zlasti v neposrednem sodelovanju med občinskimi upravami lahko reševali. Med temi primeri je tovariš Čehovin navedel vprašanje vode, ki je za razvoj sežanske občine odločilnega pomena. Življenjskega vprašanja je tudi obmejni osebni in trgovski promet, pri čemer je Jugoslavija že dokazala, da je odločno za odprte meje. S to «odprtostjo» pa še nismo posvem zadovoljni in smo za ustanovitev novih mejnih prehodov in za ustvarjanje vedno boljših razmer za medsebojna stike in za gospodarsko sodelovanje.

Dolinski župan in deželni svetovalec Dušan Lovriha je govoril o umestnosti neposrednih sestankov med župani glede konkretnih vprašanj, ki jih je mnogo, ter ugotovil, da so taka srečanja koristna. Istočasno pa je izrekel tudi nekatere pripombe formalnega značaja glede načina sestajanja.

Predsednik SKGZ Gorazd Vesel je ugotovil, da sedaj preživljamo pomemben trenutek, ki ni prišel samo do izraza v visokih obiskih predsednika slovenskega izvršnega sveta Kavčiča in predsednika italijanske republike Saragata, temveč predvsem v notranjem vretju v Italiji, v širokem gibanju množic ter pospešnem demokratičnem ter socialnem razvoju, ki ustvarja razmere tudi za reševanje vprašanj Slovencev v Italiji. Ugotovil je, da je vsem Slovencem prijetno, če sede za isto mizo in to ljudje raznih prepričanj, organizacij in z dveh obmejnih področij ter končno napil slogi vseh Slovencev v Italiji.

Tajnik Zveze komunistov sežanske občine Andrej Franetič je govoril o nekaterih konkretnih vprašanjih ter o raznih oblikah sodelovanja, ki bi morala biti čimbolj specializirena, tako, da bi se sestajale razne organizacije po konkretnih vprašanjih, pri čemer je zagotovil vso pripravljenost sežanskega političnega aktiva in tudi sežanske občine, ki je bila pobudnica tega prijateljskega srečanja.

Devinsko - nabrežinski župan Drago Legiša je toplo pozdravil ta sestanek in dejal «saj smo vsi "Kraševci" in pripadniki istega naroda». Še zlasti pa to velja za stike med ljudmi, ki jim je naložena dolžnost, da se ukvarjajo z občinskimi zadevami in ki so v vsakodnevnem tesnem neposrednem stiku z občani in imajo zato tudi najbolj izbrušen čut za njih zahteve in njih potrebe. Drago Legiša je tudi dejal, da taka srečanja lahko pripomorejo k vedno bolj stvarni uresničitvi načela, da je narodnostna manjšina resnični most sodelovanja, pri čemer pa gre tudi za konkreten prispevek narodnostni skupnosti v Italiji v boju za njen obstanek.

Zadnji je spregovoril še predsednik Socialistične zveze delovnega ljudstva sežanske občine Ivan Prelc, ki se je vsem udeležencem zahvalil za odziv na vabilo.

Srečanje se je zaključilo v Lipici z ogledom kobilarne in odličnem izvajanju mojstrov jahalne šole, ki so prikazali, kaj zmorejo lipicanski konji v visoki šoli dresure.

PO ŠTIRIH DNEH POLETA «VESOLJSKE TROJKE»

Vesoljska ladja «Sojuz 6» srečno pristala na sovjetskem ozemlju

Izjave Šonina in Kubasova po pristanku - «Sojuz 7» in «Sojuz 8» nadaljujeta polet okrog Zemlje

MOSKVA, 16. — Agencija Tass je sporočila, da je vesoljska ladja «Sojuz 6» z vesoljcema Šoninom in Kubasovom ob 12.52 (po krajevnem času) srečno pristala na sovjetskem ozemlju, 180 km severo-zahodno od mesta Karaganda, potem ko je z uspehom opravila program svojega poleta.

Tass pojasnjuje, da je poveljnik «Sojuza 6» Šonin ročno upravljal ladjo, ko se je začela spuščati proti Zemlji. Potem ko so se ugasnili motorji se je kabina z dvema vesoljcema na krovu ločila od ostalega dela ladje in nadaljevala svojo pot v zemeljsko atmosfero. Po zaviranju v atmosferi so se odprla padala, hkrati pa so začeli delovati zaviralni motorji, ki so omogočili kabini zelo lahek pristanek. Takoj nato je prišla na kraj pristanka posebna skupina strokovnjakov, prijateljev in časnikarjev, ki so z navdušenjem sprejeli oba vesoljca. Še prej pa so vesoljce pozdravili šolarji iz bližnje vasi, ki so prvi prišli na kraj pristanka. Agencija Tass je v svojem poročilu poudarila, «da se je letenje v vesolju «Sojuza 6» uspešno zaključilo. Izidi letenja so velike važnosti za znanost in tehniko, kozmonavta pa se zelo dobro počutita.»

Poveljnik «Sojuza 6» Šonin je časnikarjem izjavil, da ne bo nikoli pozabil čudovitega pogleda iz vesolja na Zemljo, kakršno je prvič videl prvi astronavt, pokojni Gagarin. Šonin in Gagarin sta bila velika prijatelja.

Pokrajina, na kateri je blago pristala «Sojuz 6», je bila pokrita s tenko sneženo plastjo. Agencija Tass poroča, da je skupina časnikarjev, strokovnjakov in prijateljev, ki je prišla na kraj pristanka, našla oba vesoljca v pogovoru s šolarji iz bližnje vasi, ki so prekinili pouk in stekli na kraj, kjer je pristala vesoljska ladja. Otroci so vesoljca najprej vprašali, kako se počutita. Odgovorila sta jim: «Izredno dobro.»

Nato sta imela vesoljca prvo tiskovno konferenco, na kateri so ju časnikarji vprašali, kaj ju je najbolj presenetilo med poletom. Kot vsi vesoljci, sta Šonin in Kubasov izrazila svoje navdušenje nad «vesoljsko pokrajino» in nad vsem, kar obdaja človeka v vesolju. Šonin je nato opisal veselje, ki se polasti človeka v vesolju, ko sreča še druge tovariše. «To srečanje — je poudaril — nas je spravilo v izredno dobro voljo. Ko človek leti v kozmičnem prostoru kot mala osamljena zvezdica, ga prevzame lahka melanholija, ko pa vidi, da so poleg njega še drugi tovariši, se morala takoj dvigne in je vsako delo, ki ga opravi v neskončnem prostoru, laže.» Na neko drugo vprašanje je Šonin dejal: «Med poletom smo se tako približali «Sojuzu 7» in «Sojuzu 8», da smo lahko videli najmanjše podrobnosti obeh vesoljskih ladij.»

Inženir Kubasov pa je povedal, da so poskusi varjenja kovine v vesolju uspeli in da so med poletom uresničili celoten program. Nekdo je vprašal Šonina, kakšno je bilo zadnje povelje Vladimira Ščatalova, poveljnika «vesoljske trojke». Odgovoril je: «Zaželel nam je blag pristanek». Nato je Šonin povedal, da je «Sojuz 6» v vseh fazah poleta in vrnitve na Zemljo popolnoma odgovarjala na manevre ročnega vodenja. Kubasov pa je dejal, da je bil pristanek tako blag, da ga skoraj nista niti čutila.

Agencija Tass je po pristanku sporočila, da je posadka «Sojuza 6» opravila poskuse varjenja v vesolju. Naloga poskusov je bila ta, pravi Tass, da se ugotovijo značilnosti varjenja različnih kovin v kozmičnem prostoru. «Sojuz 6» razpolaga s posebnimi napravami za proučevanje različnih postopkov varjenja kovin v pogojih potisne praznine in v brezteženem prostoru. Ta naprava je nameščena v orbitalnem oddelku ladje, komandna plošča za varjenje pa v oddelku posadke. Pred začetkom varjenja je poveljnik Šonin zaprl vratca kabine. V orbitalnem oddelku so nato nastali pogoji popolne praznine. Nato je inženir Kubasov spravil v pogon napravo za varjenje. V orbitalnem oddelku so avtomatske naprave zvarile različne kovine. Zatem so astronavti s posebnimi napravami vzpostavili v orbitalnem oddelku ponovno normalne življenjske pogoje. Kubasov je odprl vratca med dvema oddelkoma in je prinesel v oddelek posadke zvarjene vzorce.

Agencija Tass ugotavlja v svojem poročilu, da je bil ta poizkus prvi v zgodovini človeka in da je izredne važnosti za znanost in tehniko.

Po pristanku «Sojuza 6», «Sojuz 7» in «Sojuz 8» nadaljujeta s kroženjem okrog Zemlje, Tass poroča, da sta obe vesoljski ladji do 17. ure napravili 67 oziroma 51 krogov okrog Zemlje, da se polet nadaljuje po začrtanem programu in da posadki na ladjah nadaljujeta z znanstvenimi in tehničnimi raziskavami in poizkusi. Po srečnem pristanku «Sojuza 6» sta poveljnika «Sojuza 7» in «Sojuza 8» čestitala Šoninu in Kubasovu za uspeli pristanek.

Izraelske bombe na ZAR in Jordanijo

TEL AVIV, 16. — Izraelsko letalstvo je tudi danes napadlo egiptovske položaje ob Suezu, pozneje pa še položaje jordanske vojske jugovzhodno od Mrtvega morja. Po poročilih telavivskega glasnika so se vsa letala vrnila na svoja oporišča.

Sestanek med SKGZ in političnim aktivom sežanske občine

Včeraj dopoldne je bil v Sežani sestanek med političnim aktivom sežanske občine in predstavniki Slovenske kulturno - gospodarske zveze. Gre za nadaljevanje normalnih stikov, ki jih Zveza vzdržuje z vsemi obmejnimi občinami v Sloveniji in med katerim so poglobljeno preučili položaj Slovencev v Italiji, nekatera vprašanja splošnega italijanskega demokratičnega in družbenega razvoja ter vedno bolj prijateljskih odnosov med obema državama. Govor je bil tudi o konkretnih obvezah, da pride do tesnejšega sodelovanja na kulturnem in športnem področju.

OB PRISOTNOSTI PREDSTAVNIKOV REPUBLIK IN SINDIKATOV

Razprava v zveznem izvršnem svetu o jugoslovanski gospodarski politiki

Predsednik Tanzanije Nyerere zaključil obisk v SFRJ

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 16. — Zvezni izvršni svet je na včerajšnji seji med drugim razpravljal o gospodarskem gibanju v tekočem letu in elementi jugoslovanske politike v prihodnjem letu. Pri delu zveznega izvršnega sveta so sodelovali tudi zastopniki vseh republiških izvršnih svetov, Zveze sindikatov in gospodarske zbornice.

V razpravi je bilo ugotovljeno, da se smotri gospodarske politike v tekočem letu uresničujejo na področju proizvodnje, prometa, zaposlenosti in izvoza pa so rezultati celo večji od predvidevanih. Zvezni izvršni svet sodi, da bi gospodarska politika v prihodnjem letu morala biti prvenstveno usmerjena k odstranjevanju nekaterih žarišč nestabilnosti, k utrditvi osnovnih odnosov v gospodarstvu, zagotovitvi ustreznih odnosov v razdelitvi nacionalnega dohodka, zmanjšanju deficita v plačilni bilanci približno na polovico od letošnjega. Stališče zveznega izvršnega sveta v gospodarski politiki v prihodnjem letu bo v kratkem predloženo v razpravo zvezni skupščini. V zvezi z izvajanjem predpisov o postavljanju takoimenovanega državnega kapitala kot posebni režim bo zvezni izvršni svet predložil skupščini, da ustanovi posebno skupščinsko komisijo, ki bo nadzorovala poslovanje s temi sredstvi. Glede dajanja ustrezne pomoči delavcem, zaposlenim v inozemstvu, je zvezni izvršni svet sklenil pri veleposlaništvu v Bonnu, na Dunaju, v Brnu, Bruslju in Canberri postaviti posebne atašeje za delovne odnose.

Predsednik republike Tanzanije Nyerere je odpotoval danes popoldne po manj kot 22-urnem zadržanju v Beogradu s svojim spremstvom iz Jugoslavije. Na letališču v Surčinu so se od visokega gosta poslovili predsednik republike Tito, predsednik zveznega izvršnega sveta Mitja Ribičič in številni visoki državni funkcionarji, voditelji diplomatskih misij, akreditiranih v Beogradu, ter skupina študentov Tanzanije, Libije in Bitafre, ki študirajo v Beogradu.

V skupnem sporočilu o razgovorih med predsednikoma in njunimi sodelavci se poudarja, da je bila v vzdušju polnega razumevanja in prijateljstva opravljena koristna izmenjava mišljenj o aktualnem mednarodnem položaju, posebno o položaju v Afriki, na Bližnjem vzhodu, v Evropi, o delu generalne skupščine OZN in o drugih mednarodnih vprašanjih skupnega interesa kakor tudi o delovanju neuvrščenih držav in o dvostranskem sodelovanju med Jugoslavijo in Tanzanijo. Predsednika sta podobno kot v svojih zdravicah na kosilu, ki ga je po dopoldanskih razgovorih priredil Tito v čast svojega gosta, izrazila zaskrbljenost zaradi neugodnega razvoja položaja na svetu kot posledice uporabe sile v reševanju mednarodnih vprašanj in vmešavanju v notranje zadeve drugih.

V razgovorih je bila posebna pozornost posvečena položaju v Afriki in pri tem obojestransko obsojeno nadaljevanje zadrževanja v suženjstvu ljudstva Mozambika, Angole in portugalske Gvineje in politika apartheida Južnoafriške unije v jugovzhodni Afriki in Rodeziji. Obe vladi sta izrazili svojo odločnost nadaljevati z dajanjem vsestranske pomoči narodom, ki se borе za svobodo, neodvisnost in enakopravnost.

Voditelja Jugoslavije in Tanzanije sta z obžalovanjem ugotovila, da se nadaljuje trpljenje vietnamskega ljudstva in opozorila na potrebe hitrega prenehanja vojne in priznanja pravice ljudstvu Vietnama, da samo odloča o svoji usodi. Obe strani sta izrazili zaskrbljenost zaradi poslabšanja položaja na Bližnjem vzhodu, zaradi odbijanja Izraela, da izpolni resolucijo varnostnega sveta. Tito in Nyerere sodita, da položaj na tem področju zahteva odločneje angažiranje za izpolnitev te resolucije in da je umik Izraela iz zavzetih ozemelj in spoštovanje pravic arabskega ljudstva edina pot za vzpostavitev trajnega miru na tem območju.

V razgovorih je bila prav tako posvečena posebna pozornost problemom držav, ki so nedavno postale neodvisne: ugotovljeno je bilo, da je borba za uresničenje smotrov alžirske listine 77 držav eden od važnih nalog držav v razvoju.

Obe strani izražata prepričanje, da je zaradi današnjega poslabšanja v mednarodnem položaju na svetu nujno, da neuvrščene države, novoosvobojene in druge države in vse napredne sile povečajo svoje napore v OZN in drugod proti vsem oblikam uporabe sile, za mir in spoštovanje suverenosti držav, za spoštovanje pravice vsakega naroda, da sam odloča o svoji usodi. Stalni napori neuvrščenih držav bodo po mišljenju zastopnikov obeh vlad pomembna podpora svetovni organizaciji, katere vloga je nenadomestljiv inštrument miroljubnega in enakopravnega sodelovanja med narodi.

V uradnem sporočilu se z zadovoljstvom ugotavlja, da je na posvetovalnem sestanku neuvrščenih držav v Beogradu in na sestanku zunanjih ministrov v New Yorku prišla do izraza visoka stopnja pripravljenosti po sodelovanju o vseh vprašanjih, ki so bila predmet razpravljanja in izraženo prepričanje, da bosta bodoči pripravljalni sestanek v Dar El Salamu in sestanek neuvrščenih na vrhu prispevali k nadaljnji krepitvi politike neuvrščenosti in aktivnejšega ter učinkovitejšega sodelovanja neuvrščenih držav na mednarodnem področju.

Predsednika sta posebno pozornost posvetila tudi možnostim nadaljnjega razvoja oblik dvostranskega sodelovanja med Jugoslavijo in Tanzanijo in pri tem ugotovila, da visoka stopnja medsebojnega prijateljstva, zaupanja in razumevanja odpira možnosti za še bolj vsestransko in uspešno sodelovanje. Predsednik Tito je z zadovoljstvom sprejel vabilo predsednika Nyerereja, da obišče Tanzanijo. Datum obiska bo naknadno dogovorjen.

Predsednik Tanzanije Nyerere je v govor na zdravico predsednika Tita med kosilom med drugim poudaril, da Jugoslavija s svojo politiko ne prispeva samo k napredku in razvoju človeštva, temveč da igra vodilno vlogo v borbi malih in siromašnih narodov, da obstajajo kot neodvisne države. Nyerere je izrazil priznanje Jugoslaviji in posebno predsedniku Titu za aktiviranje delovanja neuvrščenih držav in za energično stališče, ki ga je Jugoslavija zavzela o vprašanjih, ki se tičejo razvoja, svobode in pravice v južni Afriki.

B. B.

38. SEJA PARIŠKIH POGAJANJ ZA VIETNAM

ZDA zavračajo neposredna pogajanja z začasno revolucionarno vlado

Tako je odgovoril ameriški delegat Cabot Lodge mirovnemu predlogu hanojskega predstavnika - Različne ocene tiska o «moratorium day»

PARIZ, 16. — Včerajšnji «Moratorium day», ki je mobiliziral na milijone Američanov proti Nixonovi vietnamski politiki, je bil, kot je bilo pričakovati, v žarišču pozornosti na današnji osemintrideseti seji pariške konference za Vietnam. Predstavnika Severnega Vietnama in južnovietnamske začasne revolucionarne vlade sta z zadovoljstvom pozdravila včerajšnje demonstracije ter izrazila mnenje, da bodo «te zakonite akcije pripomogle k napredovanju pariških pogajanj».

Hanojski delegat Xuan Thuy je pozval ameriško vlado, naj objavi program, po katerem misli umakniti svoje čete iz Vietnama, gospa Thi Binh pa je vztrajala na predlogu v desetih točkah, ki ga je FNO predložila že maja. «Sprejetje teh točk, je dejala južnovietnamska predstavnica, ne bi pomenilo za Američane kapitulacije ter bi nikakor ne ogrožalo časti ZDA».

V zaključni fazi današnjega zasedanja konference, ko je navadno razprava o dokumentih, ki jih na začetku prebirajo voditelji delegacij, je hanojski predstavnik Xuan Thuy predlagal ameriški strani, naj začne neposredna pogajanja z začasno revolucionarno vlado za prekinitev vojne. Značilno pa je, da ni hotel ameriški predstavnik Cabot Lodge predloga sploh upoštevati. Nemudoma ga je namreč odbil, češ da ZDA niso pripravljene na pogajanja, na katerih ne bi sodeloval tudi sajgonski režim.

Ameriški politični opazovalci, kot tudi ameriški tisk, delajo danes obračun včerajšnjih demonstracij proti vojni v Vietnamu. Glede osrednjega vprašanja, namreč komu je «moratorium day» služil, so mnenja dokaj deljena. Nixonovi pristaši ter vsa desnica trdijo, da je imel od demonstracij korist samo Hanoj, medtem ko se je ameriški položaj na pogajanjih znatno oslabil. Popolnoma drugačnega mnenja pa je, med drugimi, ugledni list «New York Times», ki ostro zavrača trditve nekaterih, češ da bodo včerajšnje manifestacije podaljšale vojno ter okrepile položaj skrajnežev tako v Washingtonu kot tudi v Sajgonu in Hanoju. Po mnenju lista si Nixon sedaj ne bo več mogel delati iluzij, da si samo majhen del radikalnih separatistov želi spremembo dosedanje politike. Pobuda pritiče sedaj Beli hiši, nadaljuje «New York Times», ki predlaga, naj predsednik prekine imobilizem na pariških razgovorih ter naj proglasi ustavitev sovražnosti na vietnamskih bojiščih.

Z včerajšnjimi demonstracijami v ZDA se obširno ukvarja danes tudi francoski tisk. Golistični «La Nation» poudarja, da so se demonstracij, ki so se nekoč omejevale na ozke skupine študentov in intelektualcev, udeležili včeraj liberalni predstavniki obeh velikih strank. «Gre za veliko novost, meni pri tem list, ker je boj za mir prenehal biti boj maloštevilnih neodgovornih elementov ter je postal boj vsega naroda». Bolj kritično se o včerajšnjih demonstracijah izraža «Combat», ki meni, da je bil «praporod» ameriškega javnega mnenja «zapoznel po moralni plati, nepotreben pa po politični». List piše dalje, da postaja ameriško javno mnenje «največji zaveznik Hanoja». «Le Monde» trdi, da ima sedaj besedo Nixon. Izbrati pot miru, piše, zahteva pogum in odločnost, ki jih je težko vskladiti z geslom «mir s častjo».

Černik orisal program vlade ČSSR

PRAGA, 16. — Na seji zveznega češkoslovaškega parlamenta je predsednik ministrskega sveta Oldrich Černik prebral program nove vlade, v katerem so v bistvu zaobsežene smernice zadnjega komiteja KPČS, med temi v prvi vrsti potreba po močnejši centralizaciji gospodarstva in zaostreni delovni disciplini, zagotovitev, da se cene v letu 1970 ne bodo povišale, ugotovitev, da je KPČS vodilna sila češkoslovaške družbe, da mora prevejati vzgojni sistem duh marksizma-leninizma in da je treba iz državnega aparata odstraniti vse «oportunistične elemente», ker se ta mora «konsolidirati».

Černik je odkrito priznal, da je gospodarski položaj v ČSSR zabredel v hudo krizo, iz katere pa vidi izhod le s pomočjo ostrejše delovne discipline.

Černik je zvezni zbornici napovedal skorajšnji obisk češkoslovaške delegacije v SZ, «kar», je dejal, «bo postavilo nov temeljni kamen našega tradicionalnega prijateljstva».

Dubček in Smrkovsky se seje parlamenta po nasvetu partijskega vodstva nista udeležila.

POZIV «SOLIDARNIH DUHOVNIKOV» ŠKOFOVSKI SINODI

«Je to Cerkev Jezusa Nazarečana, ki ni imel vzglavja za počitek?»

Policija priprla in nato odstranila holandska župnika, ki sta delila poziv vernikom na Trgu sv. Petra - Vprašanja, ki so v ospredju spora med «naprednim» in «devocionalističnim» delom škofovskega zbora

RIM, 16. — V prostorih «valdeškega» teološke šole, nedaleč od Trga sv. Petra, kjer je zbrana na svojem zasedanju mednarodna škofovska sinoda, se je zaključilo «evropsko zasedanje solidarnih duhovnikov», na katerem je bila prisotna stotina župnikov, predstavnikov verskih katoliških skupnosti, in ki je vzbudila veliko zanimanje zaradi ostrih in naprednih stališč.

Zasedanja se je s holandskimi, nemškimi, italijanskimi, španskimi, francoskimi in drugimi duhovniki, udeležil tudi eden najvidnejših katoliških teologov, španski jezuit Gonzales - Ruiz.

Duhovniki so soglasno sprejeli dokument o Vietnamu, ki je bil predložen papežu med sprejemom na čast ameriških vesoljcev Aldrinu, Armstrongu in Collinsu. Zadnjega zasedanja, ki je polemično objavilo tudi obračun vseh svojih stroškov (dva milijona lir), «cesar katoliška Cerkev nikoli ne dela», se ni udeležil župnik florentinskega «Isolotta» Enzo Mazzi, ki pa je udeležence povabil, naj ga obiščejo.

Končno je bil sprejet sklep, da se ustanovi posebno tajništvo, katerega sedež bo zaenkrat v Bruslju. Tajništvo «solidarnih župnikov» ne bo izdajalo dogmatskih smernic svojim pripadnikom, bo pa koordiniralo delo in informacije raztresenim verskim skupnostim.

RIM, 16. — Nepotost, ki jo je sprožila hiratna prisotnost v italijanski prestolnici mednarodne škofovske sinode in evropskega srečanja «solidarnih duhovnikov» je predvčerajšnjim dosegla svoj vrhunec, ko je skupina agentov političnega oddelka rimske kvesture s pomočjo agentov javne varnosti komisariata rajona Borgo najprej obkolila nato pa pripela štiri holandske katoliške duhovnike, ki so razdeljevali vernikom na Trgu sv. Petra letake s pozivom skupščine katoliških «solidarnih duhovnikov», med katerimi so poleg francoskih, belgijskih, holandskih, afriških in skandinavskih duhovnikov tudi vidni predstavniki «protitrumfalistične» struje italijanskega duhovništva. Med njimi so tudi bivši župnik v florentinskem Isolottu Enzo Mazzi njegova sodelavca Cacioli in Gomiti ter mnogo drugih, ki so prispeli v Rim iz vseh krajev Italije, kjer je pritisk najkonservativnejšega dela v rimski kuriji še posebno moreče občuten po odstranitvi vidnega salezijanskega teologa Giulia Giraldija in nekaterih drugih visokih teologov.

Letak «solidarnih duhovnikov», ki so ga delili župniki Jansen, Hillenaar ter še dva druga, je poziv vernikom, zbranim pred cerkvijo sv. Petra, kjer je nekaj minut pozneje spregovoril množici papež Pavel VI. Ta je pred dvema dnevoma ostro odklonil prošnjo duhovnikov, ki so želeli, da bi jih papež sprejel, kot je svoj čas Johnsona in Nixona ter mnogokatere vidne goste rimske prestolnice. Podobno je papež pred dvema mesecema odločno odklonil srečanje s skupino florentinskih vernikov katerim je bil naslovil pismo v zvezi s primerom župnije Isolotto.

Besedilo letaka je sledeče: «Katoličani! Prišli ste skupno z drugimi ljudmi iz Evrope in drugih krajev Zemlje, da bi pozdravili papeža Pavla VI., ki je za vas Kristusov namestnik. On je predsednik vaših katoliških škofov, ki so sedaj zbrani v sinodu. Prišli ste da bi vas sprejel in poslušal, in res vas bo poslušal, toda slišal bo samo vaše krike in vaše ploskanje s trga. Tako vi izražate svojo naklonjenost Cerkvi, kakršna je danes, s svojim papežem, svojimi škofi. Ta cerkev je cerkev bogatinov. Poglejte malo okoli sebe in presodite, če more to biti Cerkev Jezusa Nazarečana, ki ni imel vzglavja, kamor bi položil glavo Jezus je bil reven».

«Katoliška Cerkev», se nadaljuje poziv duhovnikov, «je silna, v mnogih deželah je zaveznica oblastnikov, ki zatirajo z vsemi sredstvi svoja revna ljudstva. Hočejo, da bi mi verjeli, da je to prava Kristusova Cerkev, toda te hierarhije ne zanimajo velika vprašanja človeštva — vojna, lakota, zatiranje, krivice, preobiljudenost».

Zaključuje se s predstavitvijo srečanja evropskih «solidarnih duhovnikov»: «Smo duhovniki iz mnogih dežel in protestiramo zaradi pomanjkanja resnice v naši Cerkvi. Naša dolžnost je, da vas opozorimo na vse to. Če hočete biti pravi kristjani, tedaj se ravnajte po Kristusovem duhu».

Letak je očitno motil svečano vzdušje, ki so ga na Trgu sv. Petra ustvarili tudi z organiziranim prihodom velikih skupin vernikov iz najbolj zaostalih katoliških držav kot so Španija, Portugalska, južne italijanske pokrajine in podobno. In ni zato slučaj, da je kdo opozoril na prisotnost holandskih duhovnikov in jih prijavil policiji. Oba duhovnika, ki sta bila za nekaj ur priprta v prostorih komisariata so policisti izpustili, ker nista zagrešila nobenega kaznivega dejanja (dosežen je bil cilj: onemogočiti širjenje letaka), medtem ko so drugima dvema zagrozili in ju izgnali s Trga sv. Petra, za kar pa so očitno zaprosile vatikanske oblasti, v kolikor je trg del Vatikana, ki je suverena država in sme na njem opravljati policija svoje dolžnosti samo z izrecnim dovoljenjem ali prošnjo državnega tajništva vatikanske kurije.

Medtem ko so policisti odgnali s trga četvorico duhovnikov pa se je na oknu vatikanske palače prikazal papež Pavel VI., ki je vernikom priznal, da ne more govoriti o sinodi, ker da so vprašanja, o katerih se razpravlja, «huda» in zadevajo «mir in učinkovitost» cerkvene ustanove. Prav tako ni papež govoril o vzrokih in namenih sklicanja škofovske sinode, za katero pa je prosil vernike naj «molijo z zaupanjem». Končno je blagoslovil in sprejel skupino španskih vernikov, za njimi pa delegacijo urednikov zahodnonemške televizijske družbe.

Škofovska sinoda se medtem nadaljuje. Po govoru kardinala Šeperja je poseglo v razpravo več visokih cerkvenih dostojanstvenikov, ki so skoraj vsi iz «naprednega» tabora, za katerega je značilno, da je neitalijanski, medtem ko je znana strogo konservativna in «devocionistična» usmeritev italijanske katoliške hierarhije, ki pa je zelo številna in odtehta v sinodu velik del «naprednih» škofov iz drugih krajev sveta.

V razpravo so posegli tudi holandski kardinal Willebrands, perujski nadškof Landazuri Ricketts, Poljak Wojtyla, italijanska nadškofa Vagnozzi in Staffa, prefekt duhovniške kongregacije Wright, kardinal Gerrone (zadolžen za sektor «dialoga z nevernik»), Spellmanov naslednik, newyorški nadškof Cook in drugi.

Trenutno so stališča izražena na tej izredni škofovski konferenci dvojna: konservativni del škofovskega zbora se sklicuje na trdno, nekateri so jo imenovali «monarhistično», enotnost in disciplinirano poslušnost v notranjosti Cerkve, ki jo mora voditi samo in izključno papež medtem ko mu škofje lahko samo svetujejo; nasprotno pa so «naprednejši» škofje, ki jih vodi bruseljski kardinal Suenens za neke vrste «konstitucionalno monarhijo», v kateri naj bi papež bil «primus inter pares», škofje pa njegovi svetovalci v duhu, ki se da primerjati tistemu, ki je vezal Kristusa in dvanajst apostolov. Napredni kardinali še posebej kritizirajo papeža, ker se ni posvetoval s škofovsko konferenco pred objavo važnih enciklik, kot je bila «Humanae vitae» in uredba o duhovniškem celibatu.

Tretje, najradikalnejše stališče pa je prišlo do izraza izven škofovske sinode in ga zastopajo duhovniki, zbrani na «evropskem srečanju solidarnih duhovnikov». Ti se v svoji «kontestaciji» najnovejšega razvoja v Cerkvi sklicujejo v prvi vrsti na evangelski nauk o «Cerkvi ubogih in ponižanih» in zato zavračajo «konstantinijevsko Cerkev» (po cesarju Konstantinu, ki je združil versko in posvetno oblast), nato pa še na koncilsko konstitucijo «Lumen gentium», iz katere izhaja nujnost preobrata v cerkveni strukturi, kot si ga je zamislil pokojni Janez XXIII. in se da strniti takole: «prej je bila Cerkev podobna piramidi, na vrhu katere je stal papež, sedaj pa je treba to piramido obrniti, da bo slonela na vrhu, nad njim pa bo široka osnova — božje ljudstvo».

Papež med otvoritvenim govorom generalnega tajnika škofovske sinode Poljaka Ladislava Rubina

Predsednik skupščine občine Sežana Stane Čehovin med svojim pozdravnim govorom na srečanju v Lipici

KLJUB ZAPORNEMU NALOGU VRHOVNEGA SODIŠČA DRŽAVE NEW JERSEY

Frank Sinatra se brezskrbno zabava s prijatelji na Bahamskih otokih

Sumijo, da je slavni pevec v stikih s pripadniki organiziranega podzemlja

NASSAU (Bahamski otoki), 16. — Frank Sinatra, popolnoma miren in na videz prav nič zaskrbljen zaradi zapornega naloga, ki ga je proti njemu izdal v rojstnem New Jerseyu trentonski sodnik, je nepričakovano prispel v Freeport na Bahamskih otokih, kjer si je najprej kupil suknjič živahne barve in se takoj nato podal v dve igralnici.

Ameriški igralec in pevec, ki se je znašel sredi presenetljivega dogodka, tokrat iz sodnih razlogov, je prispel v Freeport s številnimi gosti. Noč je prespal v hotelu «Lucayan Beach», včeraj pa se je vkrcal na jahto «Aleta». Kronisti so prišli iz vseh strani prepričani, da bodo izvabili iz njegovih ust kako izjavo. Toda pripadniki telesne straže Franka Sinatre so vse ostro zavrnili. «Gospod Sinatra počiva», so odločno odgovorili, «in noče, da bi ga motili.»

Fotografi se niso predali. Morda bi bilo lažje slikati, čeprav s precejšnje razdalje, Sinatro kot govoriti z njim. Toda tudi te so varuhi miru znanega igralca opozorili, da ne bo nič. Eden od «gorilj» je rekel, da je najbolje, če odidejo, ker «skupina zahteva absolutno privacy».

Nihče ni mogel zvedeti, kamo bo plula jahta in niti kakšne namene ima Sinatra v zvezi z zapornim poveljem, ki ga je na zahtevo preiskovalne komisije države New Yerseya podpisal sodnik vrhovnega sodišča v Trentonu Frank J. Kingfield. Sinatro obtožujejo zaničevanja preiskovalne komisije, ker se ni javil na njen poziv. Komisija raziskuje udeležvovanje gangstrske organizacije «Cosa nostra» v New Jerseyu in je hotela zaslišati slavnega pevca kot priča, ker sumijo, da je imel stike z osebami, ki jih imajo za pripadnike organiziranega podzemlja. Že pred leti so številni časopisi objavili sliko Sinatre s sedaj pokojnim Charlesom Luckyjem Lucianom. V knjigi, ki jo je napisal bivši funkcionar newyorške centralne obveščevalne ustanove Ralph Salerno, je rečeno, da je bil Sinatra prisiljen odpovedati se upravi igralnic v Nevadi zaradi prijateljstva s pripadnikom «Cose nostre» Samom Giancanom, ki je bil znan kot «Momo». Sliko Sinatre z Lucianom so posneli 1947. leta na Kubi, kamor se je gangster zatekel po izgonu iz ZDA. Po mnenju FBI je Luciano z otoka vodil in nadzoroval tihotapstvo mamil v Severno Ameriko.

Preiskovalna komisija države New Jersey raziskuje delovanje gangsterjev za dobo petih let. člani komisije nočejo povedati vzroka, ki jih je prisilil, da so Sinatro povabili na pričevanje. Prvo vabilo je Frank Sinatra dobil 25. junija v Highlandu, kjer je bil z jahto «Roman». Pričat bi moral priti 19. avgusta, toda njegovemu odvetniku Omildu Rudinu se je posrečilo, da so njegovo zaslišavanje odložili za mesec dni. Ker se Sinatrov odvetnik ni več javil in ker preiskovalna komisija ni dobila nobenega odgovora na priporočeno pismo, ki ga je poslala 8. septembra, s katerim je hotela določiti nov datum zaslišavanja, je komisija sklenila zahtevati, kot predvideva zakon, zaporni nalog, ki ga je sodnik vrhovnega sodišča tudi izdal.

Če bi Sinatro spoznali za krivega zaničevanja državne preiskovalne komisije (kar je malo verjetno, ker ima mož precej «vez») bi ga lahko obsodili na šest mesecev zaporne kazni. Zaporni nalog velja samo na ozemlju države New Jersey. V tej državi, in sicer v Hobokenu, se je Sinatra rodil 1915. leta, njegova mati pa še vedno stanuje v Fort Leeyu, prav tako v New Yerseju.

ZADAR, 16. — Tukajšnje sodišče je obsodilo poveljnika ribiške ladje «Quattro sorelle» Valeria Ciavaglio iz Fana zaradi nedovoljenega ribolova v jugoslovanskih vodah na milijon lir globe. Ciavaglia je globo plačal, zaradi česar je dobil dovoljenje, da odpluje domov.

Z nastopom bolj golih kot oblečenih plesalk

Sodna razprava v nočnem lokalu

LOS ANGELES, 16. — Da bi se osebno prepričali o krivdi ali nedolžnosti treh plesalk, ki so jih septembra aretirali pod obtožbo spolzkega nastopa, je sodnik občinskega sodišča v Beverly Hillsu George Zucker povabil porotnike v nočni lokal «The Phone Booth», kjer naj bi plesalke nastopale z golim gornjim delom telesa. Zaradi njihovega nastopa so policijske oblasti prijavile sodišču tudi lastnika nočnega lokala Walta Robsona.

Pred sodniki v nočnem lokalu so nastopile vse tri obtožene plesalke. Prva je prišla na oder 23-letna Sheru Lee Balch, ki se je v prozornem negliženju gibala v ritmu rocka. Čeprav ni pokazala nič posebnega, je bil njen nastop vseeno sugestiven. Sodnik je nato poklical za ekshibicijo 25-letno Kathy Pease in končno tudi 28-letno Jeanne Chanel, ki se je predstavila s skoraj nevidno haljo in z rožo, ki je bila strateško zelo prisebno prilepljena.

Po nastopih obtoženih plesalk je sodnik odložil razpravo na 21. oktober, ko bo, tokrat v resni sodni dvorani, zaslišal priče.

V ANGLIJI

Zmaga na loteriji dan po svoji smrti

LONDON, 16. — Ethel Beale, 76-letna upokojenka iz Lechwortha je dobila na loteriji 25.000 funtov (približno 33 milijonov lir) dan po... svojem pogrebu. 77-letni vdovec Walter in njegovi sinovi, šest po številu, se boje, da bo davkarija pobrala večji del dobitka .

Glasnik davčnega urada je užaloščeno družino obvestil, da je loterijski dobitek pokojne Ethel oproščen kakršnegakoli davka.

Po streljanju na «Pina Kalabreža»

Pet Tunizijcev obtožili umora

GENOVA, 16. — V okviru preiskave o umoru Giuseppa Giamporcara, so policijski organi danes aretirali petega Tunizijca in sicer brata Bartola Malteseja, 35-letnega Diega. Od Tunizijcev, ki so sodelovali pri «likvidaciji» Giamporcara, ali kot so ga imenovali «Pino il Calabrese», je samo Francois Basile priznal, da je streljal, a se tudi izgovarja, da je storil v samoobrambi. Policija bo skušala ugotoviti, če je imel Giamporcaro možnost, da je prvi napadel tekmece in streljal, kar bo ugotovila s parafinsko rokavico. Danes so vseh pet Tunizijcev obtožili namernega umora in so jih premestili v jetnišnico Marassi, kjer bodo na razpolago sodnim oblastem.

Vse kaže, da je tolpa Tunizijcev hotela prevzeti «nadzorstvo» nad nočnimi lokali in prostitucijo. Zaradi tega so pripeljali iz Francije več prostitutk, ki so jih «namestili» po mestu. Nocoj so pripri Francoisovo prijateljico iz Marseilla, ki je bila s prijateljico, prav tako Francozinjo, v La Spezii. Zvedelo se je, da so se Tunizijci po umoru pripravljali, da odpotujejo v Francijo.

URADNO SPOROČILO IZ STOCKHOLMA

Letošnjo «Nobelovo nagrado» za zdravstvo so podelili 3 ameriškim znanstvenikom

Eden od teh, dr. Salvatore Luria, je rojen v Turinu

STOCKHOLM, 16. — Profesorski zbor stockholmskega zavoda «Karolinska», ki je sestavljal žirijo za podelitev Nobelovih nagrad za medicino, je te podelila «ex aequo» trem ameriškim znanstvenikom: profesorju biologije na tehnološkem zavodu Kalifornije v Pasadeni, dr. Maxu Delbrucku, direktorju raziskovalnega laboratorija za genetiko pri zavodu «Carnegie» na Long Islandu dr. Alfredu Hersheyu in profesorju mikrobiologije na tehnološkem zavodu Massachusetts v Cambridgu dr. Salvatoreju Lurii. Nagrado, ki je letos dosegla 375.000 švedskih kron (približno 48 milijonov lir) bo izročil znanstvenikom osebno švedski kralj Gustav med slovesnostjo, ki bo ob obletnici smrti Alfreda Nobela 10. decembra v stockholmski koncertni palači.

Eden od nagrajencev in sicer prof. Salvatore Luria se je rodil pred 57 leti v Turinu, kjer še vedno živijo njegov brat in drugi sorodniki. Luria je končal univerzo v Turinu, kjer je diplomiral pri 22. letih. Zaradi izredno uspele teze je dobil nagrado Lepetit. Zaradi rasnega preganjanja se je preselil v Pariz, kjer je sodeloval v centru za rakasta obolenja z zakonci Joliot Curie in s prof. Lacassagne. Ko so Nemci 1940. leta zasedli Pariz, je zbežal na Portugalsko, kjer se je vkrcal za Ameriko. Prof. Luria večkrat pride v Italijo. Zadnjič je obiskal sorodnike maja letos.

S podelitvijo Nobelove nagrade so hoteli počastiti tridesetletno raziskovanje treh znanstvenikov, ki so postavili temelje novi znanosti: molekularni biologiji.

NA POLJSKEM

Dva divja lovca obsojena na smrt

VARSAVA, 16. — Vrhovno sodišče je danes obsodilo dva divja lovca, ki sta bila obtožena, da sta ubila mladega lovca, drugega pa ranila, na smrt.

M. Zbroja je streljal na inž. J. Sztachelskega, ki ga je zasačil v švojemu revirju, medtem ko je drugi divji lovec S. Bernart najprej ranil prijatelja Sztachelskega ter ponovno streljal na inženirja. Prvostopenjsko sodišče je Zbrojo obsodilo na smrt, Bernarta pa, ker ni bilo mogoče ugotoviti, če je bil Sztachelski še živ, ko je slednji streljal nanj, na dosmrtno ječo. Priziv se je slabše končal za Bernarta

Dogodek je presunil javno mnenje, saj je bil inž. Sztachelski sin bivšega ministra za zdravstvo, ki so ga odstavili po lanskih študentskih demonstracijah.

ZARADI UHAJANJA PLINA

Smrt matere in hčerk

MILAN, 16. — Danes ponoči je 25-letni Giuseppe Priolo ob povratku domov z dela ugotovil, da je s stenske pipe uhajal plin. Mož je takoj prezračil stanovanje, vendar, ni mogel nič več pomagati svoji 23-letni ženi Gabrielli Balasso in 3-letni hčerki Mercedes ter leto dni stari hčerki Franci, ki so mrtve ležale na postelji. Na kraj so prišli zdravniki in policijski agenti, vendar nesrečnežem niso mogli pomagati niti z umetnim dihanjem. Preiskava je ugotovila, da se je Balassova verjetno zmotila in da je odprla namesto zapria zapirač na štedilniku.

VARŠAVA, 16. — Danes je prišlo pri Kutnem, približno 125 km zahodno od Varšave do trčenja dveh brzcev, ki vozita na progi Varšava-Poznanjo. Pri nesreči je bilo ranjenih 35 potnikov, od katerih je pet v resnem stanju. Med ranjenci je 13 učencev in učenk iz Poznanja, ki so bili na šolskem izletu.

TERLIZZI, 16. — Tri osebe so izgubile življenje, dva otroka pa sta bila ranjena med čelnim trčenjem fiata 600 in fiata 500 na cesti štiri kilometre od Terlizzija pri Bariju.

Četni komite 232. slovenske čete v južni Franciji 1945. leta

Po izjavah voditelja ciprske komunistične partije

CIA skuša zanetiti krvave spopade med Grki in Turki

Cilj spletk: razdelitev otoka za ureditev vojaških oporišč

NIKOZIJA, 16. — Generalni tajnik ciprske komunistične partije Ezekias Papioannu je obtožil vodstvo CIA (ameriška obveščevalna služba), da skuša zanetiti spopade med Grki in Turki na Cipru, pripravlja umore nekaterih članov parlamenta in da hoče odstaviti nadškofa Makariosa. Cilj teh spletk je razdelitev otoka med Grčijo in Turčijo ter uvedbo ameriških vojaških oporišč na turškem delu Cipra.

Papaioannu je tudi obtožil CIA, da je postavila pred njegovim stanovanjem bombo, ki je eksplodirala v torek zvečer.

Ameriško veleposlaništvo je te namene obveščevalne službe CIA kategorično zanikalo.

Ob obletnici smrti Che Guevare

Bombni atentat v Rosariu

ROSARIO, 16. — Zaradi atentata, ki so ga neznanci izvedli prejšnjo noč v Rosariu 350 km severovzhodno od Buenos Airesa, je ena oseba umrla, dva policijska agenta pa sta bila ranjena. Neznanci so položili pred krožkom podčastnikov javne varnosti v predmestju Rosaria dve bombi, ki sta eksplodirali. Stražarji so takoj streljali proti atentatorjem, ki so zbežali z avtomobilom, pri čemer pa so zadeli nedolžnega pešca. Ranjenec je po nekaj urah umrl. Na kraju atentata so našli lepake s podpisom «Revolucionarni komando 8. oktober». To je datum smrti Che Guevare.

Število se je povečalo na šest

Še ena mlada žrtev nesreče pri Dornavi

Do nesreče je prišlo po krivdi nepazljivega šoferja

PTUJ, 16. — Trčenja vlaka v avtobus šolskih otrok iz osnovne šole iz Ormoža pri Dornavi je zahtevalo še eno žrtev. Danes je v bolnišnici umrl še en deček. Tako se je število smrtnih žrtev povečalo na šest. V kritičnem stanju sta še dva dečka in ena deklica. Stanje 24 ostalih ranjenih otrok se zboljšuje: po prognozi zdravnikov bodo v enem tednu vsi lahko zapustili bolnišnico. Ob težki nesreči prihajajo v osnovno šolo v Ormožu iz raznih krajev Jugoslavije brzojavna sožalja in ponudbe za pomoč. Po izjavi preiskovalnega sodnika je do nesreče prišlo zaradi nepazljivosti.

Domovina za naše ljudi na Sardiniji in Korziki

Iz knjige «Narodnoosvobodilni boj Primorcev in Istranov na Sardiniji, Korziki in v južni Franciji»

Ko se je Tito poleti 1944 mudil v južni Italiji, je ponovno zahteval, da se našim pregnancem na Sardiniji omogoči odhod v Jugoslavijo. Ob tej priložnosti mu je general Gammel, načelnik štaba pri generalu Wilsonu, izročil spomenico, v kateri je bilo rečeno tudi naslednje: «V teku zavzemanja Italije, Avstrije in Madžarske, ki ga bodo izvedle zavezniške sile, ima zavezniško vrhovno poveljstvo namen postaviti pod zavezniško vojaško upravo vse ozemlje, ki je bilo pred izbruhom vojne pod italijansko oblastjo... na čelo stopi vojaški guverner... zaradi oskrbovanja se zavaruje pot Ljubljana, Maribor, Gradec...»4) Tito je proti temu načrtu protestiral. Poleti 1944 so se italijanski uradni krogi namreč ukvarjali z mislijo, naj bi ob prvih znamenjih nemškega zloma poslali italijanske vojaške pomorske enote v Trst, Pulj, Zadar in na Reko. Pozneje so pritiskali na zaveznike, naj okupirajo celo Julijsko krajino.5) Uresničenje teh načrtov je v dobršni meri preprečila jugoslovanska IV. armada, ki je osvobodila Trst še pred prihodom zavezniške vojske.

Tako vidimo, da je bila zavezniška politika glede vprašanja prekomorcev, med katere vključujemo seveda tudi naše pregnance na Sardiniji, močno dvolična. Po eni strani so prekomorce podpirali z oborožitvijo, po drugi strani pa so preprečevali, da bi se vključili v NOVJ.

Titova nota je pomenila za Primorsko, Istro in Dalmacijo začetek širokega boja za pomoč našim ljudem na Sardiniji in Korziki. Kmalu zatem jo je objavil «Glas Istre» pod naslovom «Tito traži povratak Istrana sa Sardinije i Sicilije» 6)

Po vrnitvi iz Italije se je Tito v slavnostnem govoru na proslavi druge obletnice 1. dalmatinske brigade dotaknil tudi vprašanja Istre in Primorske. Poudarjal je, da boj našega ljudstva ni bil zaman in da ne bo mogel nihče preprečiti njegove združitve z jugoslovanskimi narodi. Pri tem je mislil tudi na tisoče naših ljudi, ki so jim zavezniki preprečevali, da bi se vključili v NOVJ. Ta Titov govor je imel globoke odmeve zlasti po vsej Primorski in Istri.

Vprašanju naših pregnancev v južni Italiji, na Siciliji in Sardiniji, pa se je z veliko pozornostjo posvetil izvršni odbor Osvobodilne fronte. Dne 4. junija 1944 je poslal vsem pokrajinskim in okrožnim odborom OF naslednji poziv:

«Na Sardiniji je okrog 15—20000 Hrvatov in Slovencev, na Siciliji jih je 5—6000, v Sev. Afriki okrog 4000 iz tistih delov Slovenije in Hrvatske, ki so preje pripadali Italiji. Teh 30000 Slovencev in Hrvatov s Primorske, Benečije in Istre so prišli tja kot vojaki italijanske vojske, mobilizirani od fašističnega Mussolinijevega režima. Po kapitulaciji Italije, so prišli v sestav italijanske vojske, ki jo zavezniki priznavajo za zavezniško in ki se bori proti Nemcem

Večina teh Slovencev in Hrvatov, ki so ječali toliko let pod tujim jarmom, hoče vstopiti v vrste NOVJ pod vodstvom vrhovnega komandanta maršala Tita in se skupno s svojimi brati boriti za osvoboditev in združitev svoje domovine.

Toda v italijanski vojski za to ni razumevanja. Fasistični oficirji, ki se nahajajo v tej vojski, jih celo šikanirajo in z njimi ostro postopajo.

Zahtevo teh 30.000 primorskih Slovencev in Hrvatov, da se jim dovoli na njihovo željo vstop v NOVJ, moramo podpreti tudi mi. To je naša dolžnost in pravica.

Vse organizacije OF, zlasti na Primorskem, naj organizirajo seje, zborovanja, mitinge, na katerih naj se sprejemajo resolucije in protestna pisma z zahtevo, da se neha s takim postopkom proti našim rojakom in da se dovoli tistim Slovencem in Hrvatom, v vrstah italijanske armade, ki se hočejo boriti v Titovi armadi, da preidejo v NOV in POJ.

Resolucije in protestna pisma naslavljajte na *italijansko vlado*, ki se je zavezala, da bo popravila krivice in da bo unicila vse posledice fašističnega režima, da priizna tem Slovencem in Hrvatom, da se bore v vrstah svoje narodnoosvobodilne vojske. (Resolucije na italijansko vlado naj ne bodo žaljive!). Resolucije in protestna pisma naslavljajte tudi na zaveznike *Anglijo, Sovjetsko zvezo in Ameriko*, da podpro v smislu svojih izjav o pravici narodov na samoodločbo to našo zahtevo pri italijanski vladi, *na italijanske antifašiste*, da naj se z nami bore za našo upravičeno zahtevo in s tem utrde našo solidarnost v boju proti vsem ostankom fašizma za pravico narodov do samodločbe. Le v taki medsebojni zvezi in pomoči bomo razvili in stopnjevali vse narodne sile za dosego zmage nad našim skupnim sovražnikom, nemškim okupatorjem.

Vse resolucije, proteste in pisma pošljite IOOF. Kampanjo organizirajte zelo široko, masovno in naj se izvrši v glavnem v tednu od 10. — 17. junija. Smrt fašizmu — Svoboda narodu! Za IOOF: sekretar Boris Kidrič in predsednik Josip Vidmar.»

Pozivu IOOF se je seveda najprej odzval naš narodnoosvobodilni tisk in oglasil se je tudi književnik France Bevk, ki je odločno opozoril na boleče vprašanje naših pregnancev na Sardiniji. Zapisal je tudi tole: «Ko se je pri nas začelo osvobodilno gibanje in so naši fantje utekali v partizane, so se 'posebni bataljoni' razmnožili, režim v njih se je poostril, natrpali so jih na Sardinijo, da so bili odrezani od celine in čimbolj oddaljeni od doma. To množico naših fantov, ki jih cenim na 30.000, je našel zlom Italije daleč od doma. Le redkim izmed njih, ki so bili takrat v južnoitalijanskih taboriščih in posadkah, se je posrečilo doseči rodna tla.

Ne pozabimo, da so to naši najboljši sinovi, ki so zaradi svoje čiste narodne zavesti zašli v tak položaj. Po veliki večini so pravilno doumeli veliki pomen naše borbe in se opredelili za Osvobodilno fronto. Toda zaman so bile doslej vse njihove zahteve, naj jih uvrstijo v našo narodnoosvobodilno vojsko in prepeljejo na bojišča njihove domovine. Nove italijanske oblasti nimajo razumevanja za njihove želje.

Predolgo smo čakali. Čas je, da dvignemo klic ne samo mi Slovenci in Hrvati, ampak vsi narodi Jugoslavije.

Vsem Slovencem in Hrvatom, ki so še v vrstah italijanske vojske, naj se po njihovi želji omogoči vstop v NOV in POJ pod vrhovnim vodstvom maršala Tita. To zahtevamo od nove italijanske vlade, ki se je zavezala, da popravi vse krivice, ki nam jih je storil fašizem. To pričakujemo od naših zaveznikov, ki so z Atlantsko izjavo slovesno priznali vsem svobodoljubnim narodom pravico na samoodločbo.»

Jeseni leta 1944 je «Naša vojska» v zvezi s pozivom IOOF je poročala: «Iz vseh delov Primorske in Istre, iz vojske in ljudstva, prihajajo na glavni štab Slovenije resolucije, ki zahtevajo, da se v smislu slovesne izjave o samoodločbi narodov, podane v Atlantski deklaraciji, kakor tudi izjave o samoodločbi narodov, podane v zaključku Teheranske konference, vsi naši bratje, ki se nahajajo v zavezniški italijanski vojski, vrnejo svoji domovini ter po svoji želji vstopijo v NOV, da se z nami borejo na lastni zemlji za svobodo svojega naroda. Apeliramo na demokratske zavezniške vlade Sovjetske zveze, Anglije in Amerike, da podpro našo opravičeno zahtevo ter posredujejo pri zavezniški italijanski vladi za čimprejšnji povratek teh naših bratov v domovino, našo zahtevo o poravnanju krivic fašističnega režima ter izvajanja Atlantske izjave o samoodločbi narodov in da se našim krvnim bratom omogoči povratek v domovino.»

Do konca oktobra 1944 slovenski partizanski tisk še ni zabeležil, da je bila množica pregnancev na Sardiniji premeščena na Korziko. Prvo vest o tem je prinesla «Ljudska pravica». Takole je poročala: «Mnogo naših ljudi, menda čez 15.000, pa jih je še vedno v taboriščih na Korziki, ker baje še ni rešena njihova državna pripadnost.»

Tako so polagoma prihajali na dan zavezniški načrti, ki razkrivajo, da so množici naših pregnancev preprečevali ne samo vstop v NOVJ, ampak celo to, da bi sodelovali v boju našega ljudstva za pravične meje. Postali so žrtev špekulacije, ki je pomenila teptanje načel atlantske listine. Konec leta 1944 je «Slovenski poročevalec» opozarjal: «Na Korziki se nahaja okoli 5.000 Slovencev in Hrvatov, ki so bili v italijanskih vojnih enotah in delavskih bataljonih. Američani so jih najeli od italijanske vlade, čeprav je vsej svetovni javnosti znano, da se hočejo boriti v NOVJ.»

Zaradi takega postopanja zaveznikov z našimi pregnanci na Sardiniji je začelo med ljudstvom na Primorskem in v Istri naraščati ogorčenje. Primorci in Istrani so začeli s številnih zborovanj pošiljati proteste zavezniskim oblastem in pa italijanski vladi v Rim. Zahtevali so, naj se našim ljudem na Sardiniji in Korziki nemudoma omogoči vrnitev v domovino. Izmed mnogih primerov naj navedemo le enega. Konec leta 1944 so udeleženci prvega upravno-političnega tečaja za Cerkljansko—Baški okraj poslali italijanski vladi v Rim vlogo naslednje vsebine: «Kot predstavniki politično upravne oblasti smo prisiljeni protestirati zaradi vašega slabega ravnanja s slovenskimi ujetniki na Korziki in Sardiniji. Protestiramo in zahtevamo, da se napravi konec takim metodam in se uslišijo zahteve naših fantov, ki trpijo glad in so izpostavljeni sramotenju fašističnih oficirjev le zaradi tega, ker so zavedni Slovenci in so to izpričali s tem, da se hočejo prostovoljno uvrstiti v NOVJ. Ker jim tega vaše vodstvo do zdaj še ni dovolilo, marveč se je ravnanje z našimi ljudmi še poslabšalo, ODLOČNO ZAHTEVAMO, da se napravi konec trpljenja naših fantov na Sardiniji in jim omogoči takojšen odhod v federativno in demokratično Jugoslavijo, kar pa je tudi njih najboljša iskrena želja. Smrt fašizmu — Svoboda narodu!» (Sledi 15 podpisov udeležencev tečaja!).

Boj za osvoboditev naših ljudi na Sardiniji in Korziki se sicer ni končal tako, da bi jim utrl pot v domovino, toda veliko je pripomogel k temu, da se je naše ljudstvo še bolj zavarovalo proti naklepom zahodnih zaveznikov, ki so hoteli čimveč ozemlja Primorske in Istre odtrgati novi Jugoslaviji in ga vrniti Italiji. V ta boj pa so se vključili tudi naši pregnanci na Sardiniji, Korziki in v južni Franciji.

PO SESTANKU PREMIEROV KOSIGINA IN ČUENLAJA

V resnici med Kitajsko in SZ ni problemov ki bi se jih nikakor ne moglo rešiti

Prav mogoče je, da so severnovietnamski voditelji prevzeli pobudo za organiziranje sestanka med Kosiginom in Čuenlajem. Zelo verjetno je, da so to predlagali Čuenlaju, ko je ob Hošiminhovi smrti prišel v Hanoj. Kitajski premier je bržkone menil, da se mora o zadevi posvetovati s predsednikom Maocetungom in se šele potem odločiti. To je edino mogoča razlaga za njegov nagli odhod iz Hanoja, saj ni počakal ne na pogreb predsednika Hošiminha ne na Kosiginov prihod.

Toda če so severni Vietnamci poskrbeli, da je prišlo do tega sestanka, potem so to storili samo zato, da bi spet potrdili svojo neodvisnost od komunističnih velikanov. Bržkone niso mogli pričakovati, da bi izboljšali kitajsko-sovjetske odnose. Ni preveč zanesljivo, da bi bili zainteresirani za takšno zbližanje. Podobno posredniško vlogo so v začetku šestdesetih let igrali Romuni in njihov cilj je bil ravno takšen: pridobiti si večji manevrski prostor v odnosih s Sovjetsko zvezo. Ne glede na hanojske kombinacije pa obnovitev polemike v Pekingu takoj po sestanku med Kosiginom in Čuenlajem ne daje možnosti za optimizem. Rusija in Kitajska sta pravzaprav v paradoksalnem položaju. Čeprav med vse esilama ni vprašanja, ki bi ga ne mogli rešiti, sta v takšnem položaju, da v bližnji bodočnosti še ni mogoče misliti na to, da bi začeli reševati medsebojne spore.

V kitajsko-sovjetskem sporu je bilo popisanega veliko papirja. Vendar je težko izločiti eno samo točko, v kateri bi bile razlike med partijama bistvene. Ne glede na to, ali so razlike resnične ali izmišljene, so rezultati spopada nacionalnih interesov. Pa tudi v takšnih primerih so razlike umetno napihnjene z obeh strani — iz propagandnih razlogov. Tako je na primer za Ruse nesmiselno, da trdijo, češ da je Kitajcem vseeno, ali pride do jedrskega opustošenja, da zavračajo zamisel miroljubnega sožitja med deželami z različnimi družbenimi ureditvami, da želijo izzivati nemire in tako imenovane vojne za nacionalno osvoboditev — pa naj bo kjerkoli že.

Kitajski voditelji so bili pravzaprav nenavadno obzirni, v zadnjih dveh desetletjih se niso pognali v nikakršno prenagljeno pustolovščino. Po intervenciji na Koreji so si zelo prizadevali, da ne bi izzvali Združenih držav do tolikšne mere, da bi morale odgovoriti. Niso samo razglašali, marveč so tudi praktično izvajali miroljubno sožitje s precejšnjim številom nesocialističnih držav. Gverilo v drugih deželah podpirajo le v omejenih razsežnostih. Niso niti proti normalizaciji odnosov z Ameriko, vendar s pogojem, da umakne svoje sile s Tajvana, ki ga imajo za del svojega ozemlja.

Sovjetska zveza si še naprej neutrudno prizadeva, da bi pregnala zahodni, zlasti ameriški vpliv na svetu ter da bi ga zamenjala s svojim. Sovjetska pomoč Severnemu Vietnamu je veliko večja od kitajske pomoči. Sovjetska zveza nenehno in na vse načine pomaga komunističnim partijam raznih dežel. Sovjetska okupacija Češkoslovaške kaže, kako daleč more iti, če gre za okrepitev ortodoksnega stališča. Znotraj Sovjetske zveze je današnje vodstvo zaustavilo kampanjo destalinizacije, uvedlo dokaj ostre disciplinske ukrepe in utišalo neortodoksne in disidentske pisatelje in intelektualce ter upočasnilo temno gospodarske reforme. Ideološki razločki med sovjetskim in kitajskim stališčem so torej v odtenkih in naglasih. Zakaj naj bi bilo kitajsko stališče oškodovano? Zakaj pravijo, da je nestrpno, ekstremistično in fanatično?

S tem v zvezi sta pomembna dva dejavnika. Prvič: kitajska propaganda je ostra in nujno ustvarja slab vtis. Drugič: Ameriki, ki je po letu 1964 začela povečevati svoje vojne obveznosti v Južnem Vietnamu, je bilo do tega, da prikaže, kar je že poudarjala Sovjetska zveza, to se pravi, da je Kitajska pravzaprav največja grožnja za mir in mednarodno ureditev. Washington pred svojim ljudstvom ne bi mogel opravičiti tega, da je v Južni Vietnam poslal 576 tisoč vojakov, da bombardira Severni Vietnam in da na leto zapravi nad 27 milijard dolarjev, razen tako, da se izgovarja, češ da je vse to odgovor na čedalje hujšo kitajsko grožnjo. Njegov poizkus je propadel, vendar je to že druga zgodba. Glede nacionalnih interesov med Rusijo in Kitajsko obstajata dve stvari, ki ju je treba posebej pojasniti.

Od Stalinove smrti v marcu 1953 do krize v zvezi s kubanskimi raketami in kitajskim napadom na Indijo l. 1962 je bila vsa taktika Pekinga usmerjena na to, da vpliva na sovjetsko zunanjo politiko. Kitajsko nasprotovanje rusko-ameriškemu «popuščanju napetosti» ter sovjetski gospodarski ter politični podpori Nehrujevi vladi, kitajsko vztrajanje, da je neogibna vojna med «kapitalistično - imperialističnim» taborom na čelu z Združenimi državami ter socialističnim blokom na čelu s Sovjetsko zvezo, kitajska ideološka ofenziva za pravilno razlaganje marksizma-leninizma ter kitajski samovoljni sklep, da izzove vojno krizo s Čangkajškovo vlado in njeno ameriško zaveznico glede obalnih otokov Kvemoj in Macu, vse to sodi v isto kategorijo. Peking tedaj ni zahteval razkola s Sovjetsko zvezo in mednarodnim komunističnim gibanjem, marveč samo pravico, da vpliva na rusko politiko v skladu s svojimi nacionalnimi interesi.

Peking je začel sumničiti Moskvo, ko Hruščov ni hotel opustiti prizadevanj za izboljšanje odnosov z Združenimi državami, s čimer je med krizo zaradi Kvemoja in Macuja razpel nad Kitajsko atomski dežnik ter ukinil ali vsaj zmanjšal gospodarsko pomoč Indiji, ko je vztrajno ponavljal, da je pogovor v vojni v atomski dobi enak otročjemu avanturizmu, ko je sklenil, da umakne ruske strokovnjake iz Kitajske, ukine gospodarsko pomoč in prekrši sporazume o jedrski pomoči. Vendar Kitajci tedaj še niso opustili upa, da vplivajo na sovjetsko zunanjo politiko.

Morda je nekoliko svojevoljna trditev, da se je to obdobje v kitajsko-sovjetskih odnosih končalo leta 1962.

Nekateri strokovnjaki mislijo, da je podpis sporazuma o delni prepovedi jedrskih poskusov (med ZDA, SZ in Veliko Britanijo leta 1963 v Moskvi) naredil konec kitajskim upom, da bi Kitajska mogla vplivati na oblikovanje sovjetske politike. Drugi pa menijo, da se je to zgodilo šele tedaj, ko so nasledniki Hruščova nadaljevali politiko, ki jo je začel, tedaj ko so se Kitajci dokončno prepričali o tem, da je položaj brezupen, in ko so si začeli prizadevati, da bi povzročili razkol v mednarodnem komunističnem gibanju. Vendar pa ni nobenega dvoma, da je tedaj dokončno minilo obdobje v kitajsko-sovjetskih odnosih, ko je Kitajska še lahko upala, da bo vplivala na Sovjetsko zvezo. S sovjetskega stališča bi bilo to vprašanje zelo poenostavljeno, če bi se Moskvi posrečilo pripraviti druge komunistične partije, da bi podpisale deklaracijo, da je kitajska komunistična partija zapustila marksizem-leninizem in tako prestopila na drugo stran pregraje. Toda navzlic temu neuspehu je sovjetsko vodstvo izjavilo, da je Maocetung namenoma zmanjšal pomen partije, da so oborožene sile prevzele oblast v Pekingu in da je Kitajska, potemtakem, prenehala biti socialistična dežela ter se spremenila v fašistično.

Drugi vidik kitajsko-sovjetskega spora je povezan z obmejnimi spopadi in prihodnostjo zunanje Mongolije ter muslimanskih manjšin na obeh straneh.

Niti enega zmed teh sporov ni nemogoče rešiti. Kitajci so na primer pripravljeni sprejeti tisto, čemur pravijo «neenakopravni sporazumi», kot osnovo za rešitev mejnih vprašanj. Pravzaprav gre le za 29.000 kv. milj, ne pa za več kot pol milijona kv. km, kolikor naj bi po kitajskih trditvah vzeli Rusi Kitajcem v 19. stoletju.

Obe strani vsaj formalno sprejemata suverenost zunanje Mongolije in nobena ne more veliko pridobiti s hujskanjem muslimanskih manjšin na obeh straneh v centralni Aziji. Čeprav so medsebojna sumničenja zelo močna, čeprav se na mejah spopadajo, čeprav je propaganda čedalje močnejša in čeprav je na obeh straneh veliko vojska, ni nemogoče, da ostanejo pri status quo tako glede kitajsko-sovjetske meje kot glede zunanje Mongolije. Zakaj se torej Moskva in Peking nista sporazumela za deeskalacijo spora?

Odgovor je predvsem v kitajskem notranjepolitičnem položaju in daljnosežnih ambicijah. Predsednik Maocetung se ne more odločiti za premirje s SZ, ne da bi s tem resno ne ogrozil svojega prepričanja in svoje moralne pravice do vodstva kitajskega ljudstva. Njihova kampanja proti Liušaočiju in drugim, ki so se zavzemali za modus vivendi z Moskvo ter za zmerno ekonomsko politiko v domovini, je dobila videz «legitimnosti» šele zaradi njegove obsodbe sovjetske zunanje in notranje politike. Sovjetsko zvezo je moral še naprej obtoževati revizionizma, restavracije kapitalizma, sporazumevanja z Združenimi državami in izdajstva revolucije, če je hotel utrditi uspehe kulturne revolucije, obdržati svojo pravico do tega, da je resnični nadaljevalec dela Marxa, Lenina in Stalina, spodbuditi patriotizem kitajskega ljudstva in opravičiti velikanske žrtve, ki jih je režim terjal od ljudstva.

Napovedani ameriški umik iz Vietnama bo primoral maoiste v Pekingu, da okrepe protisovjetsko kampanjo. Kitajci se morajo zavedati, da so Rusi njihovi veliki zmagovalci v boju za vpliv in podporo med komunističnimi partijami in afriško-azijskimi deželami. Rusi so pravzaprav naredili pravi čudež. Posrečilo se jim je zbrati predstavnike 75. komunističnih partij v Moskvi (junija letos, čeprav so bili vojaško zasedli Češkoslovaško). V afriško-azijskih deželah so vzpostavili trajne odnose z nacionalističnimi režimi srednjega razreda, ki se bolj nagibajo k sprejetju nekapitalistične razvojne poti.

Vendar si Peking ne more dovoliti, da bi priznal poraz, in sicer iz dveh razlogov.

Prvič: kot ideološka država mora Kitajska tekmovati s SZ, ki je druga vodilna komunistična država.

Drugič: Kitajska ne namerava opustiti svojih ambicij, da bi postala super sila. Glede na to, da se Peking vsaj nekaj desetletij ne bo mogel meriti z moskovsko vojaško in gospodarsko močjo, mora poudarjati ruske ideološke «odmike» in svojo ideološko čistost. Zaradi tega si Peking izmišlja razne zgodbe o zmagi Maove misli v drugih deželah.

Rusi se počutijo varne zaradi svoje materialne moči, svoje sposobnosti, da obdrže vpliv nad drugimi komunističnimi partijami ter zaradi čedalje večjega ugleda med afriškimi in azijskimi deželami. Zato si lahko privoščijo tudi to, da predlagajo ideološko premirje s Pekingom. Peking se počuti osamljen in šibek v vojaškem in gospodarskem pogledu. Spričo tega nima velike izbire, razen da išče kompenzacijo v hrupni propagandi in povečanem nacionalizmu. Nadaljevanje boja za oblast na Kitajskem pa ta problem še bolj zapleta.

GIRILAL JAIN
(Times of India)

Otožnost brezšumnega odletavanja drevesnih listov, oznanjujočega dozorevajočo jesen in, sevè, postopno približevanje zime, izpolnjuje zdaj domala vsa živa bitja. Tudi tele gobe v mestnem parku, katerih razpoloženje je takisto očitno vprav jesensko. *(Foto M. Magajna)*

OB PETDESETLETNICI SLOVENSKE UNIVERZE V LJUBLJANI

Na njej vsako leto diplomira okoli tisoč študentov

Zanimiva razdelitev študentov po spolu - Njihova struktura po regionalni razdelitvi in socialnem poreklu - dve najobčutnejši slabosti - Mentorsko delo univerzitetnih profesorjev Najbolj kritično obdobje leto 1950, ob zamenjavi stare garde predavateljev z novo

(IZ «RODNE GRUDE», LJUBLJANA)

III.

Ugotoviti je treba, da le zelo redki študentje končajo šolanje v predpisanem roku in da je osip v prvem letniku zelo močan, kar dokazujejo zgoraj navedene številke. Na vseh fakultetah je bilo v študijskem letu 1968-69 vpisanih v vse letnike 8713 rednih študentov, od teh v prvi letnik 3718. V tem številu niso obseženi izredni študentje, ki jih je bilo 101, v prvem letniku 428.

Na univerzi letno diplomira okoli 1000 študentov.

Zanimiva je razdelitev študentov po spolu. Lani je bilo na univerzi 5207 moških in 3506 žensk. Največ žensk je na filozofski fakulteti (1398 žensk in 543 moških), najmanj na strojniški (2 : 702) in na elektrotehniški (20 : 756). Na drugih fakultetah je slika taka: pravna 286 žensk in 377 moških, ekonomska 369 žensk in 477 moških, naravoslovno-tehnološka 515 žensk in 938 moških arhitektonsko-gradbeniška 178 žensk in 492 moških, medicinska 406 žensk in 424 moških, biotehniška 332 žensk in 498 moških.

Že večkrat je bila proglašena kot velika slabost univerze struktura študentov po regionalni razdelitvi. Lani je bilo od vseh študentov s stalnim bivališčem v slovenski republiki, iz Ljubljane in okolice 41,6%, 13,3% z Gorenjskega, 10,5% s Primorskega in Notranjskega, 14,6% s Štajerskega in Koroškega, 6,8% z Dolenjskega, 8,6% iz zasavsko savinjskega rajona in 4,6% iz podravsko-pomurskega rajona.

Iz drugih jugoslovanskih republik je 7,3% študentov (iz Slovenije 91,5%). Iz tujih držav je 96 študentov, ki so bili redno vpisani.

Druga slabost univerze je struktura po socialnem poreklu, ker so otroci iz delavskih in kmečkih družin v nesorazmerni manjšini.

Obe slabosti poskusajo univerzitetni organi odpravljati s smotrnejšo štipendijsko, kreditno in stanovanjsko politiko, vendar je na tem področju dobra volja premalo. Zaželena bi bila izdatnejša pomoč celotne slovenske družbe z njenimi upravnimi in samoupravnimi faktorji.

Univerza skrbi za znanstveni naraščaj in za donajanje dosežkov znanosti tudi s podiplomskim študijem. Ta študij organizirajo fakultete za pridobitev akademske stopnje magister ali specialist na tistih področjih, na katerih razvijajo znanstvenoraziskovalno delo. Podiplomski študij traja praviloma dve leti in ga uvede fakulteta, ki ima ustrezen kader in potrebna materialna sredstva. Organizira se v obliki predavanj in vaj ali pa kot mentorska oblika študija. Možna je tudi organizacija interfakultetnega podiplomskega študija. Lani je bilo 29 tečajev s 24 študijskih področij, ki jih je obiskovalo okoli 200 podiplomcev.

Univerzitetni profesorji skrbijo za razvoj znanosti tudi z mentorskim delom pri izdelovanju doktorskih disertacij.

Najvažnejše delo univerzitetnega učitelja pa je poleg poučevanja svoje stroke in pisanja učbenikov ter skript znanstvenoraziskovalna dejavnost, ki je lahko individualna ali skupinska («teamska»). Odvija se na fakulteti, v univerzitetnih in izvenuniverzitetnih inštitutih. Materialno jo podpirajo različni skladi, republiški in zvezni, med njimi sklad Borisa Kidriča in republiška izobraževalna skupnost s pomočjo znanstvenoraziskovalne komisije.

Naša univerza ima sicer dolgo predzgodovino — če računamo kot leto ustanovitve 1597 — vendar deluje nepretrgoma šele 50 let. Ob ustanovitvi je imela primerno število profesorjev, posebno za tako imenovane nacionalne predmete, za druge predmete, za tehniške in medicinske, pa si jih je polagoma vzgojila sama. Najbolj kritično obdobje v življenju univerze je bilo okoli leta 1950, ko se je stara garda znanstvenikov in učenjakov poslavljala in ko so zasedali njihova mesta mlajši in mladi kadri. Vendar je to preskušnjo univerza dobro prestala in se je novi rod uveljavil v vseh znanstvenih disciplinah, o čemer pričata npr. tudi dva zvezka bibliografije znanstvenih del univerzitetnih delavcev (1957 in 1969) na 1100 straneh leksikonskega formata.

MIROSLAV RAVBAR

(Nadaljevanje sledi)

Profesor Ivan Rakovec sedemdesetletnik

Pred kratkim je praznoval svojo sedemdesetletnico nestor slovenskih geologov, akademik in univerzitetni profesor dr. Ivan Rakovec.

Rodil se je v Ljubljani, kjer je obiskoval gimnazijo in univerzo. Leta 1926 je postal asistent geografskega inštituta ljubljanske univerze. Leta 1939 je postal docent, nato izredni in l. 1946 redni profesor za geologijo in paleontologijo, a redni član Akademije znanosti in umetnosti je postal l. 1964.

Akademik Rakovec je vseskozi neumorno raziskoval in pisal. Sprva se je posvetil zlasti geomorfološkim problemom na Slovenskem in stratigrafskim študijam triasa, terciarja in pleistocena na Gorenjskem in v širši ljubljanski okolici. Najbolj uspešno pa je njegovo delo bilo na paleontološkem področju. Svojih izsledkov ni objavljal samo v znanstvenih revijah, ampak je znan tudi kot izvrsten poljudnoznanstveni pisatelj. V tem je bil svojim učencem velik učitelj in vzornik.

Veljković bo v jami še leto dni

SVRLJIG, oktobra (Tanjug). — Speleolog amater, Beograjčan Milutin Veljković, bo jutri ob 11.32 izboljšal sedanji svetovni rekord bivanja v podzemski jami. Do zdaj so ga imeli francoski speleologi tako v posamičnem kot v skupinskem bivanju v jamah.

Milutin Veljković, katerega sedanje življenje v jami še posebej zanima znanstvenike, je prišel v jamo Samar pri Svrljigu pred 110 dnevi, 24. junija ob 11.32. Njegovo akcijo finansira redakcija «Večernjih novosti». Veljković je na povedal, da bo v jami Samar ostal 463 oziroma 15 mesecev.

Jamo za ta poskus je izbral beograjski doktor speleologije Jovan Petrović. Delovni dan Milutina Veljkovića (star je 35 let) je izpolnjen z zbiranjem podatkov za speleologijo, hidravliko, biologijo in fiziologijo. Veljković spremlja vse spremembe na svojem organizmu ter spremembe na živalih, ki jih je odnesel s seboj, to so ovca, kokoš, mačka, pes in divja raca. Po najnovejših poročilih se Veljković dobro počuti in obljublja, da bo ostal v jami Samar toliko dni, kolikor je napovedal.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Izreden dan za izvedbo vaših načrtov. Ne pospešujte reči, ker bo sčasoma prišlo do trajnega sporazuma.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Ne spravljajte nasprotnike v slabši položaj. Čeprav sreča vam ni naklonjena, se boste vseeno znašli.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Preveliko veselje bi vam lahko precej škodilo. Nove simpatije, vendar izognite se zaupljivosti.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Vaše sklepe boste morali sprejeti ne glede na razne nedostatke.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Razbremenili vam bodo delo, vendar pozor med sporom s predstojniki.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Imate možnost, da se bo vaš korak uspešno zaključil. Soglasje v družini bo odvisno od vašega razpoloženja.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Za ureditev vaših načrtov bo treba danes precej sil.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Izogibajte se diskusijam, če niste gotovi svojih argumentov. Paziti bo treba na zdravje.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Izreden dan za ročna dela, ki zahtevajo telesno moč. Nova spoznanja naj ne vplivajo na vas.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Uredite vaše zadržanje po okoliščinah. Izogibajte se indiskrecijam.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Precej živčnosti, ki vam bo kvarila razpoloženje na delu.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Odpovejte se napačnim računom in tudi idejam, ki so lažjega značaja. Poiščite si trenutek samote, da lahko v miru proučite svoje probleme.

RADIO VELE IZIJA

PETEK, 17. OKTOBRA 1969

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slov. narodne; 11.50 Kitarist Almeida; 12.10 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Trio Boschetti; 17.20 Program za mladino; 17.55 Poljudna enciklopedija; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Sodobni ital. skladatelji; 18.40 Ameriški orkestri; 19.00 Otroci pojo; 19.10 Pesniški nazori; 19.20 Motivi; 20.00 Šport; 20.50 Operna glasba; 21.55 Veseli utrinki.

TRST

12.05 Plošče; 12.25 Tretja stran; 14.00 Verdi: «Falstaff»; 14.50 Kvartet Ferrara.

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 16.00, 19.15 Poročila; 6.40 Glasba za dobro jutro; 7.40 Vesela glasba; 8.00 Popevke; 8.30 Operni zbori in baleti; 9.00 Plošče; 9.45 Orkester H. Strasser; 10.00 Strani iz albuma; 10.30 Poje Lidija Kodrič; 11.00 Ansambel F. Papetti; 11.15 Nove plošče; 11.45 Znane pesmi; 12.00 in 12.45 Glasba po željah; 13.50 Domače kronike; 14.00 Otroška zbora iz Podgrada in II. Bistrice; 14.20 Poje M. Lanza 15.00 Prenos RL; 15.30 Pisana paleta; 16.00 Kulturna panorama, 16.40 Pevec dneva; 17.00 Simf koncert; 18.00 in 19.30 Prenos RL; 19.00 Orkester H. Renè; 22.10 Pisana glasba; 22.35 Nočni recital.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 8.30 Jutranje pesmi; 9.06 Zvočni trak; 10.05 Ura glasbe; 11.30 Sopranistka Luisa Maragliano; 12.05 Kontrapunkt; 13.15 Poje Don Backy; 14.45 Ital. popevke; 15.30 Nove knjige; 15.45 Pesmi; 16.00 Program za najmlajše; 17.05 Program za mladino; 19.13 Življenje F. S. Fitzgeralda; 19.30 Luna park; 20.15 Klasik leta; 21.15 Simf. koncert.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila; 8.40 Popevke; 9.05 Kako in zakaj?; 10.00 Radijska priredba; 10.40 Telefonski pogovori; 13.00 Hit parade; 13.35 Orkestri; 14.05 Juke box; 14.45 Plošče; 15.18 Violinist J. Szigeti; 16.00 Popoldanski spored; 18.00 Glasbeni aperitiv; 18.20 Mala ljudska enciklopedija; 19.00 Program z M. Malfatti; 20.01 A. Lupo in glasba; 21.10 Gledališke vesti; 22.10 V diskoteki.

III. PROGRAM

10.00 Koncert za začetek; 10.45 Podoba in glasba; 11.10 Orglar Sandro Dalla Libera; 11.40 Ital. sodobne skladbe; 12.20 Beethoven, sonata op 106; 13.00 Koncert; 13.55 Beethoven, koncert op. 61; 14.40 Portret avtorja: F. Schmitt; 15.30 A. Dvorak: Stabat Mater; 17.10 Angleščina; 17.40 Jazz; 18.15 Gospodarstvo; 18.30 Lahka glasba; 18.45 Kulturni program; 19.15 Koncert; 20.30 Sodobna kozmologija; 21.00 Stara godala; 22.40 Poezija.

FILODIFUZIJA

8.00 Koncert za začetek; 9.15 Baletna glasba; 10.55 Mozart, Serenada K 100; 11.40 Koncert D. Ceccarossija; 12.30 Verdi: «Rigoletto»; 14.35 Španski narodni plesi.

SLOVENIJA

6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 14.00, 15.00, 19.30 Poročila; 6.30 Informativna oddaja; 6.50 Rekreacija; 7.05 Dobro jutro, otroci!; 7.45 Informativna oddaja; 8.08 Operna matineja; 9.05 Pionirski tednik; 9.35 Ansambel Mojmira Sepeta; 9.45 Pesmi z juga; 10.15 Pri vas doma; 12.10 Oktobrska pesem; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Koncert zbora DPD Svobode iz Stražišča pri Kranju; 13.15 Zabavna glasba; 13.30 Priporočajo vam...; 14.05 Skladbe za mladino; 14.35 Naši poslušalci čestitajo; 15.40 Blaž Arnič: «Pesem planin»; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Človek in zdravje; 17.15 Koncert po željah; 18.15 Rad imam glasbo; 18.50 Ogledalo našega časa; 19.00 Lahko noč, otroci!; 19.15 Ansambel bratov Avsenik; 20.00 H. Sattner: «Jeftejeva prisega», V. Parma: «Rokovnjači»; 20.30 «Top-pops 11»; 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih; 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Jazz.

ITAL. TELEVIZIJA

12.30 Angleščina; 13.00 V avtomobilu; 13.30 Dnevnik; 16.30 Konjske dirke; 17.00 Spored za najmlajše; 17.30 Dnevnik; 17.45 Program za mladino; 18.45 Violinist Salvatore Accardo; 19.15 Antologija znanosti; 19.45 Šport in ital. kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 Kronike in aktualnosti; 22.00 Film: Agente speciale; 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 G. Berto: Appuntamento a mezzanotte; 22.35 Skriti umotvori.

JUG. TELEVIZIJA

20.00, 23.00 Poročila; 9.35, 14.45 TV v šoli; 11.00 Angleščina; 16.10 Splošna izobrazba; 17.45 Lassie — film; 18.15 Operne arije; 19.00 Jugoslavija na evropskih križpotjih; 19.50 Cikcak; 20.35 Zvodnik — film; 22.15 Parada koračnic.

ZA NAS IZREDNO VAŽNO DOKUMENTARNO GRADIVO

Iz knjige «Aula IV»

Vsi procesi proti Slovencem in Hrvatom pred fašističnim Posebnim tribunalom (1927-1943)

Več naših bralcev nas je vprašalo, kje se lahko kupi znamenita dokumentarna knjiga «Aula IV», ki vsebuje vsa imena obtožencev na procesih pred zloglasnim fašističnim tribunalom od leta 1927 do 1943, ko je bil v juliju zadnji proces. Knjigo «Aula IV» je leta 1961 (dec.) izdala organizacija ANPPIA — Associazione nazionale perseguitati politici italiani antifascisti, *njeni avtorji pa so: A. Dal Pont, Alfonso Leonetti, Pasquale Maiello in Lino Zocchi. Točen naslov knjige se glasi:* «Aula IV — tutti i processi del Tribunale Speciale fascista». *Uvod je napisal sen. Umberto Terracini, vsebuje pa tudi «Opozorila», v katerih avtorji opozarjajo na težave, na katere so naleteli pri sestavljanju knjige. Pri tem poudarjajo, da predstavljajo te težave «v veliki meri absurdne določbe podedovane iz monarhističnih in fašističnih časov o državni tajni, ki jo predstavlja še danes vsaka dokumentacija glede kakršne koli aktivnosti javnih oblasti». Zato so avtorji knjige prejeli dovoljenje za pregled samo «enega dela gradiva Posebnega sodišča, ki ga hrani Vrhovno vojaško sodišče» («Tribunale supremo militare»). Dalje se v omenjenih opozorilih pripominja:*

1. da so obrazložitve razsodb izvlečki iz tistih obrazložitev, ki so zapisane v razsodbah;

2. da so imena obtožencev v knjigi zapisana tako kot so zapisana v razsodbah, kjer je pisava včasih tudi nerazločna (dvomljiva), kar pomeni, da «obstaja možnost napak pri prepisovanju»;

3. osebni podatki obtožencev so v nekaterih razsodbah nepopolni;

4. kot rojstni kraji obtožencev so navedene «frakcije, zaselki («casolari»), ali kraji, ki ne predstavljajo pomembne upravne ali zemljepisne enote ali tudi istoimenski kraji, za katere ni mogoče ugotoviti pokrajine, zlasti za Julijsko Benečijo je označena pripadnost k pokrajinam, ki so različne od današnjih pokrajin»;

5. tudi rojstni datumi so včasih netočni;

6. naravnost ogromne pa so težave z neitalijanskimi imeni, ki so zapisana «v nasprotju z vsakim pravilom o izgovarjavi in transkripciji ali pa so po fašistično poitalijančena»;

7. v motivacijah obsodb so navedene samo glavne točke obtožnice «pri čemer so izpuščene manjše obtožbe kot so: protizakonit odhod iz države, ponarejanje dokumentov in pod.; izpuščene so tudi globe, čeprav so znašale tudi več deset milijonov predvojnih lir, ker so bili posamezniki obsojeni pogostoma tudi na 20.000 lir globe»;

8. poklic obtoženca je včasih označen na nerazumljiv način;

9. obsodbe so natiškane «z arabskimi številkami: prva številka pomeni leta zapora ali ječe, druga številka pomeni mesece, tretja pa dneve».

S svoje strani pa pripominjamo, da je knjiga «Aula IV» danes razprodana. Baje se pripravlja druga izpopolnjena izdaja, ki zelo verjetno ne bo tako kmalu v prodaji. Zato smo se odločili, da iz knjige «Aula IV» ponatisnemo vse, kar se tiče naših krajev in ljudi. Pri tem smo upoštevali v prvi vrsti dejstva, ki jih je ugotovil dr. L. Čermelj v daljšem članku, ki je o knjigi «Aula IV» izšel v našem dnevniku 30. marca ter 7., 18. in 20. aprila 1961, in sicer:

Seznam obsega 131 procesov (vseh procesov je bilo 978) proti Slovencem in Hrvatom, število obtožencev pa znaša 544 (vseh obtožencev je bilo 5.619). Od teh je bilo obsojenih 476 (vseh obsojenih je bilo 4.596), oproščenih pa 68 (vseh oproščenih je bilo 998). Za primerjavo: v tistih letih je znašalo poprečno število vseh prebivalcev Italije 47 milijonov in pol, število Slovencev in Hrvatov v Italiji pa 555.000 (znižalo se je zaradi močne emigracije za poprečno 45.000), kar pomeni, da je bilo razmerje, okroglo, 90 proti 1. Slovencev in Hrvatov pa je bilo najmanj desetkrat toliko sojenih od Posebnega tribunala, kakor bi ustrezalo njihovemu številu nasproti celotnemu prebivalstvu Italije. Razmerje bi bilo še bolj porazno, če bi ga določili na osnovi fašističnih podatkov o narodnosti prebivalcev. Dalje:

Od 42 smrtnih kazni, ki jih je izrekel Posebni fašistični tribunal, jih gre kar 33 na Slovence in Hrvate. Med tremi na dosmrtno ječo obsojenimi je tudi en Slovenec. Ostalih 442 slovenskih in hrvatskih obsojencev je bilo obsojenih na 4.893 let ječe, ustrezno število za vso Italijo pa je znašalo 27.737.

Od slovenskih in hrvatskih obtožencev, ki jim je sodil Posebni fašistični tribunal, je bilo 524 moških in 20 žensk. Število žensk je sorazmerno mnogo večje, kakor za vso državo. Njihovo število je bilo posebno veliko v letih 1942 in 1943 zaradi sodelovanja v NOB; takih procesov je bilo kar 61. Obtožencev je bilo 247, od katerih je bilo 220 obsojenih. Osemnajst jih je bilo obsojenih na smrt, eden pa na dosmrtno ječo in ostali na 2.153 let ječe. Mnogi od teh procesov so bili do izida knjige «Aula IV» povsem neznani. Tudi zaradi tega je prav, da v našem dnevniku objavimo v celoti vse procese in vsa imena vseh Slovencev in Hrvatov, ki so bili na zatožni klopi pred fašističnim Posebnim tribunalom, čeprav so doslej objavljeni podatki pomanjkljivi. Ko bo izšla obljubljena nova izdaja knjige «Aula IV» pa bomo po njenem izidu objavili dopolnila tudi v našem dnevniku.

Končno, naj pred začetkom objavljanja vseh omenjenih imen in procesov zapišemo, da je bil Posebni fašistični tribunal ustanovljen z izrednim zakonom za zaščito države 25. novembra 1926 št. 2008, ukinjen pa je bil po Mussolinijevem padcu z odlokom, ki ga je izdala Badogliova vlada 29. julija 1943; samo teden dni pred tem je Posebni tribunal izrekel svojo zadnjo sodbo, in sicer 22. julija 1943 proti nekemu zidarju iz Vladana (Mn), dva dni prej pa je bilo na predzadnjem procesu obsojenih kar sedem Istranov zaradi pripadnosti komunistični partiji.

(Nadaljevanje sledi)

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Mario Murri v «Barisi»

V galeriji Barisi razstavlja že drugič svoja opisno zanimiva olja Mario Murri. Samo leta, ki jih je 21, slikar navaja v katalogu, kjer uvodno besedo začenja s stavkom: «Rabi uničevanje, da bi živel...». Kakor na prejšnji razstavi, namreč tudi v teh slikah opominja, v mozaični pestrosti množic ljudi-spačkov, na nevarnosti, ki nam prete zaradi zablod sodobne družbe. Slik pa je mnogo več na razstavi. Kajti Murri, da mu ne bi prilepili le naslov propovednika, ki skuša spreobrniti človeštvo s svojo slikarsko čarovnijo, prikazuje to pot še obarvane perorisbe beneških razgledov, in prvič tudi čisto slikarska abstraktno dojeta dela v olju in akvarelu, ki so torej brez sleherne pripovedne vsebine ter je njih vrednost le v njih umetniški kakovosti. A ta je neverjetno visoka, če pomislimo, da je Murri pričel slikati šele pred štirimi leti sredi dopolnjenih šestdesetih let življenja. Pripravila je tega visokošolskega izobraženca k slikanju verjetno njegova modroslovno nastrojena nrav, ki ga je silila k razmišljanju, kam neki pelje človeštvo vrtoglavi napredek v vseh panogah znanosti. In ker se je čutil sposobnega svoje nič kaj razveseljive ugotovitve bolje izraziti v likih kot v besedi, je pričel slikati, saj slika izpodriva v današnji družbi vedno bolj obveščevalnost besed s svojo takojšnjo razumljivostjo. Tako uspe Murriju prevarati tudi duhovno lenega s pestrostjo barv in oblik, da se globlje zamisli nad vsebino opazovane slike. Je pa Murri farmacevt-slikar primerno posladkal te svoje grenke zdravilne kroglice v slikah. Prenesel je vsa dogajanja s prelestno okolje zgodovinskih Benetk, katerim je razstava posvečena. Torej v mesto, ki je nekoč urejevalo dobršen del poteka evropske kulture s svojim bogastvom in politično močjo. Tako v olju «Traghetti» prečkanje kanalov z gondolo, ki skrajšuje razdalje, je le simbolični prikaz hitrice splošnega razvoja, ki nam krajša življenje z istočasnim stopnjevanjem slabih razvad in strasti. «Buranske čipke» je slika socialnih razlik, «Fondaco dei Turchi» pa meri na še vedno cvetočo trgovino z belim blagom. Vsaka slika je torej stran knjige Murrijevih modroslovnih razmišljanj o današnji družbi.

MILKO BAMBIČ

Vreme včeraj: najvišja dnevna temperatura 21,7, najnižja 16,2, ob 19, uri 19,3 stopinje; zračni tlak 1023,1 rahlo narašča, veter 10 km na uro, zahodnik, vlaga 47-odstotna, nebo 4 desetine pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 19,2 stop.

Tržaški dnevnik

Danes, PETEK, 17. oktobra MIRA
Sonce vzide ob 6,24 in zatone ob 17,17. Dolžina dneva 10,53. Luna vzide ob 13,30 in zatone ob 21,33.
Jutri, SOBOTA, 18. oktobra LUKA

DEŽELNO ODPOSLANSTVO PRI MINISTRU NATALIJU

Ministrova zagotovila za pospešitev raznih del v tržaškem pristanišču

Pohiteli bodo tudi z gradnjo podzemeljske krožne železnice in novega vodovoda - Vprašanje avto ceste Videm-Trbiž in predora pod Karnijskimi Alpami

Včeraj se je z ministrom za javna dela v Rimu Natalijem sestalo odposlanstvo iz naše dežele, ki ga je vodil predsednik Berzanti. V odposlanstvu so bili tudi odbornik za javna dela Masutto, tržaški župan Spaccini, predsednik družbe «Autovie Venete» Tonutti in predsednik industrijskega konzorcija Aussa Corno Chiavola. Ministru so predložili vrsto zahtev, ki se tičejo cest, okrepitve tržaškega pristanišča in industrijskega področja Aussa Corno. Za nekatera vprašanja je dal minister jasna zagotovila.

Kar se tiče Trsta, so govorili o pomorskih delih in okrepitvi naprav, kolikor spadajo v pristojnost ministrstva javnih del. Berzanti, Masutto in Spaccini so o pozorili ministra na resni položaj, ker še niso mogli izkoristiti sredstev, ki sta jih dali na razpolago tržaški pristaniški ustanovi država iz «modrega načrta», na podlagi sklepov CIPE in dežela za priključke cest na pomol VII. Teh sredstev niso mogli uporabiti zaradi zapletenega birokratskega postopka v zvezi z načrti in dražbami za dodelitev del. Te zamude so še toliko bolj škodljive, ker preživlja Trst precejšnjo krizo, ki jo bodo lahko prebrodili le z okrepitvijo naprav, z zgraditvijo cestnih priključkov in z drugimi deli, za katera so že bili pripravljeni načrti in nakazan denar.

Deželni zastopniki so dejali, da bi moralo ministrstvo javnih del pooblastiti pristaniško ustanovo, da bi sama poskrbela za izvršitev del, kot določa tudi člen 3 zakona o pristaniški ustanovi.

Minister Natali je načelno priznal, da bi bilo koristno, če bi pooblastili pristaniško ustanovo, da sama opravi dela. V ta namen je poveril podtajniku Russu, naj poskrbi za proučitev pravnih in tehničnih plati tega vprašanja, kar naj opravi posebna administrativna komisija. S tem sklepom je minister Natali pokazal, da se zaveda važnosti nujnih del v tržaškem pristanišču.

Kar se tiče del, ki so jih financirali iz «modrega načrta» v višini dveh milijard in pol lir, so sklenili, da bo ministrstvo javnih del čimprej poskrbelo za licitacijo. Za druga dela pa bodo ugotovili, ali se splača iti po običajni birokratski poti, ali pa pooblastiti zanje pristaniško ustanovo. Za dela, o katerih je sprejel sklep CIPE, in za dela z deželnimi prispevki, bo ministrstvo pooblastilo pristaniško ustanovo. To bi moralo torej utreti pot k rešitvi raznih vprašanj in k novim odnosom med pristaniško ustanovo in ministrstvom za javna dela. Svoj čas se je tudi minister za trgovinsko mornarico Colombo izrekel za pooblastilo pristaniški ustanovi. Na koncu sestanka so razpravljali še o drugih tržaških vprašanjih, to je o krožni železniški progi v predoru in o novem podmorskem vodovodu za tržaško mesto. Glede prvega vprašanja je minister povedal delegatom, da so že oddali dela na dražbi na področju, ki prečka pod zemljo D'Annunziov drevored, kjer je tako imenovani nebotičnik «Crismani». Tako bo odpadla še ena ovira in bodo lahko zatem oddali še peti obrok del in tako dokončali vso krožno progo. Urad za nove železniške zgradbe ministrstva za javna dela pa bo v kratkem dal potrebna zagotovila o tem, da dela pod Ulico Kandler niso nevarna.

V začetku sestanka so mnogo razpravljali o cestah, in sicer predvsem o avto cesti Videm—Trbiž ter o sklenitvi dogovora o zgraditvi predora pod Monte Croce Carnico (Ploecken Pass). Pri tem je minister Natali govoril tudi o nedavni evropski konferenci na Dunaju in seznanil deželne predstavnike z njenimi rezultati. Glede avto ceste Videm—Trbiž so predstavniki dežele opozorili ministra na potrebo, da se čimprej pripravijo načrti za vso njeno traso. Zato so prosili ministra Natalija, naj čimprej posreduje pri IRI in tudi pri ANAS. Prav tako naj bi bili uradi ministrstva javnih del v stalnem stiku z deželo, da bi bil načrt čim boljši. Glede omenjenega predora je minister Natali rekel, da so avstrijski predstavniki na dunajski konferenci rekli, da je koristen ter da so pripravljeni o njem razpravljati. Minister je zagotovil, da si bo prizadeval za čimprejšnje uresničenje avto ceste in za omenjeni predor. Zatem so obravnavali vprašanje industrijskega področja Aussa Corno s posebnim poudarkom na plovni kanal, ki bi povezal to področje z morjem.

PSU potrdil sporazum med štirimi strankami

Deželno vodstvo PSU je na svojem sestanku v Gorici pod predsedstvom prof. Lonze ratificiralo levo-sredinske sporazume za deželo, ki so bili doseženi v preteklih dneh na sestanku deželnih tajništev štirih strank v Vidmu. Vodstvo socialdemokratov je soglasno potrdilo, da je politika leve sredine z aktivno udeležbo PSU «edina demokratična rešitev na deželni, pokrajinskih in občinskih ravneh».

Vodstvo PSU — je rečeno v sporočilu za tisk — je označilo za pobožne želje možnost večin na ravni krajevnih ustanov različnih od sedanjih, ker bi «take večine bile možne le s prispevki glasov komunistične stranke».

Sporazum za nadaljevanje štiristranskega sodelovanja v deželnem odboru mora — je rečeno v sporočilu — pomeniti za vse politične sile večine obveznost, da potrdijo svojo zvestobo sedanji politični formuli in da ta obveza velja zlasti za Krščansko demokracijo, ki zavzema v deželi posebno odgovorne položaje.»

SINDIKALNA KRONIKA

Danes stavkajo kovinarji kamnarji pa vse do nedelje

Včeraj poldnevna stavka v manjših tovarnah, ladjedelnici, železarni, tovarni strojev, arzenalu in CMI - Skupščina kamnarjev danes zjutraj v Nabrežini - Zborovanje upokojencev

Danes celodnevna stavka v vseh tržaških zasebnih kovinarskih tovarnah, do nedelje pa tridnevna stavka kamnarjev. To sta osnovni vesti s sindikalnega področja, kjer je po odlašanjih glede pogajanj za obnovitev delovne pogodbe za kovinarsko stroko in zaradi trmastega odklanjanja vsakršnih pogajanj, ki je prevladalo med delodajalci oziroma lastniki kamnolomov, položaj še vedno negotov.

V skladu s splošnim pričakovanjem, spričo moči in borbenosti italijanskega delavstva za obnovitev novih delovnih pogodb, za katere niso več pripravljeni prenašati burke z zavlačevanji in drugimi oblikami sabotiranja pogajanj, je vest, da so bila pogajanja odložena za en teden, zbudila pri sindikatih in delavcih sploh, prvo ostro reakcijo. Po včerajšnji 12-urni stavki kovinarjev zasebnih podjetij bo danes nova splošna in celodnevna stavka. Kot smo že pisali v naši včerajšnji sindikalni kroniki so stavkali delavci večine zasebnih tržaških industrijskih podjetij, z izjemo tistih, ki so že prej imeli v načrtu druge oblike razčlenjenih borb in se jim niso odpovedali. Poleg teh delavcev pa so nepričakovano prekinili delo tudi delavci v velikih tržaških tovarnah.

V ladjedelnici «Sv. Marka» so delavci zapustili obrate točno opoldne, ko je zatulila sirena za opoldanski počitek. Stavka je trajala do današnjega jutra, ko se bodo vrnili na delo in čakali na sklepe tovarniškega odbora. Ni izključeno namreč, da se bodo delavci v ladjedelnici pridružili tudi današnji stavki, tako kot so se včerajšnji, nenapovedano.

Enako so se ravnali delavci v arzenalu, ki so prav tako začeli s poldnevno stavko opoldne, medtem ko so delavci kovinarskega podjetja CMI in tovarne strojev «Sv. Andreja» zapustili svoja delovna mesta ob strojih dve uri pred koncem izmene. Ves dan pa je trajala prekinitev dela v škedenjski železarni «Italsider», kjer se delavci vrnejo na delo danes zjutraj.

Današnjo stavko so oklicale sindikalne organizacije po dogovoru s tovarniškimi odbori v posameznih obratih in se pri tem sklicevale na sklep vsedržavnih sindikalnih vodstev, da puste delavcem avtonomijo v odločanju o «uporabi» enega stavkovnega dne. Predvidoma bi bil ta «stavkovni dan» v okviru splošnega načrta, katerega namen ni voditi stavke centralizirano, temveč uokviriti razčlenjene in spontane prekinitve dela v «ekonomski račun» stavk in zagotoviti delavcem posameznih obratov «enakopravnost» pri izgubah zaradi ur stavke in mezde zanje.

Sindikalne organizacije so ta «stavkovni dan» namenile izrednim primerom, in v prvi vrsti pomembnim represa'ijam, na katere bi delavci tako odgovorili. Vse torej kaže, da je sklep, da se ta «rezervni stavkovni dan» izkoristi za akcijo, katere namen je takoj reagirati na odložitev pogajanj in pritisniti na delodajalske organizacije, v prvi vrsti «Confindustria», naj prekine s svojim negativnim odnosom do pogajanj, na katera je po enem mesecu sindikalnega pritiska bila prisiljena iti, in se čimprej začne resno pogovarjati, da bo dosežen sporazum v najkrajšem času, kar bi šlo v korist tako delodajalcem, kakor tudi delavcem samim.

V zvezi s tridnevno stavko kamnarjev v kamnolomih in laboratorijih, v katerih se manipulirata kamen in marmor, so sindikalne organizacije FILLEA (CGIL), Federestrattive (CISL) in UILCID - Miniere (CCdL) izdale naslednje tiskovno sporočilo:

«Stavka z dne 13. oktobra je dokazala, tudi zaradi stoodstotne udeležbe delavcev iz kamnolomov in laboratorijev v vsej državi, trdno odločnost delavcev doseči pogodbo, v kateri mora ustrezati gmotni položaj trenutni draginji.

Zaradi nepopustljivosti delodajalcev in v skladu z načrtom enotnih borb so oklicala pokrajinska tajništva sindikalnih zvez kamnarske stroke 72-urno stavko, ki bo trajala od petka, 17. oktobra, do nedelje, 19. oktobra.

Da se postavijo pike na «i» glede posameznih vprašanj, ki so izšla v tem sindikalnem sporu, pa so sindikati sklicali splošno delavsko skupščino, ki bo v prostorih prosvetnega društva «Igo Gruden» v Nabrežini v petek, 17. oktobra ob 9. uri zjutraj.»

SEJA TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA ODBORA

Odobren pravilnik dražbe za izkop dveh podzemskih prehodov ob Goldonijevem trgu

Občina je kupila zgradbo na Trgu Cagni, kjer bodo prvi sedež krajevne rajonske konzulte in decentrirani občinski uradi

Tržaški občinski odbor je na svoji zadnji seji, ki ji je predsedoval župan inž. Marcello Spaccini, odobril pravilnik dražbe za izkop podzemskih prehodov za pešce pri Goldonijevem trgu. Pravilnik mora sedaj odobriti še občinski svet, na kar bo razpisana uradna dražba in bodo trtaška in druga gradbena podjetja lahko predložila zadevne tehnične načrte.

Poročilo o podzemskih prehodih je prebral občinskim odbornikom odbornik za javna dela Mocchi, ki je orisal tudi osnovne značilnosti teh prehodov, ki bodo občutno olajšali promet skozi center mesta, v kolikor bo občinska uprava lahko odpravila nekaj semaforjev in tako osvobodila cestnemu prometu celo Carduccijevo ulico na sicer neugodnem križišču z Ul. Ginnastica.

Podzemski prehodi, ki jih bo dala občina zgraditi, bodo pod Ulico Largo Santorio in Ponte della Fabra, kjer so sedaj prehodi za pešce. Podhodi bodo torej vzporedni Carduccijevi ulici. Na eni strani bo podhod na Ul. Largo Santorio ozek in bo dejansko služil samo pešcem, medtem ko bo na drugi razširjen in bo obsegal pas, nad katerim sta sedaj obe palači z oboki. Stroški za izkop podhodov so predvideni v višini približno 160 milijonov lir, kar je razmeroma malo. To pa zato, ker predvidevajo tehniki, da podhodi ne bodo zavzemali področja, po katerem teče potok vzdolž Ul. Carducci. Nasprotno pa bodo podhodi (a za te zaenkrat občinska uprava ne namerava oklicati dražbe) preko Carduccijeve ulice stali celo milijardo lir. Tehniki so namreč ugotovili, da bo treba potoku izkopati posebne cevi pod podhodom in ga usmeriti, v obliki velikega «sifona», naprej v lastno strugo.

Občinski odbor je nato razpravljal o drugih upravnih zadevah in odobril tudi strošek 24 milijonov lir za odkup hiše na vogalu med Ulicama Flavia in Staro Istrsko cesto na Trgu Cagni. V tej bodo uredili prostore rajonske konzulte in decentrirane občinske urade, v skladu z ustanovitvijo decentriranega upravnega organa v tistem okraju.

Predlog v tem smislu sta občinskemu odboru orisala odbornika De Gioia in Mocchi.

Odbornik Verza je po tem orisal kolegom sklep o najemu posojila 21 milijonov lir pri tržaški mestni hranilnici, s katerimi bo občinska uprava financirala vzdrževalna dela za šolska poslopja in muzeje, nato sklep o obrezanju 422 dreves v občini (strošek 10 milijonov lir). Javno razsvetljavo v Ul. Biasoletto bodo prav tako obnovili. Predlog v tem smislu je prebral odbornik Vascotto.

Odbor je končno odobril sklep, da se alpinskemu društvu «XXX. Ottobre» odda zemljišče pod igrišči na Škorklji, kjer namerava CAI urediti smučišče iz plastične mase.

Afera Stefanov se nadaljuje

Bojazen in tesnoba se še vedno rišeta na obrazu človeka, ki zatrjuje, da mu je ime Aleksander Stefanov, da je star 33 let in da je apolid ruskega porekla. Moški je namreč še vedno v rokah agentov političnega oddelka tržaške kvesture in je včerajšnjo noč prebil v varnostni celici. Po predvčerajšnjim utrudljivem zaslišavanju so mu včeraj zjutraj zaslišavalci odredili počitek. Doslej Stefanov ni povedal nič takega, kar bi ne bilo znano in agenti še vedno preverjajo njegovo istovetnost. V ta namen so zaprosili Interpol za vse podatke o skrivnostnem beguncu.

Dva ranjena pri trčenju furgona v avtomobil

Na razpotju pri Domju je prišlo včeraj nekaj pred 19. uro do silovitega trčenja med furgonom znamke «ape» (TS 31899) in avtomobilom z registracijo TS 110650. Pri tem sta bili dve osebi, ki sta se peljali v malem furgonu, ranjeni in so ju morali z zasebnim avtomobilom prepeljati v splošno bolnišnico. Žrtvi nesreče sta 20-letni Walter Cripar iz Ulice Bartoli št. 1 in 30-letni Mario Tuliach iz Ulice San Francesco št. 23. Oba so sprejeli na nevrokirurškem oddelku, kjer se bosta morala zaradi številnih udarcev in ran po vsem telesu zdraviti približno deset dni.

Cripar in Tuliach sta se peljala z «ape» proti mestu, ko sta pri omenjenem križišču trčila v nasproti vozeči avtomobil, ki ga je upravljal Mario Cergol iz Boljunca št. 155. Zadevne formalnosti na kraju nesreče so opravili orožniki iz Doline.

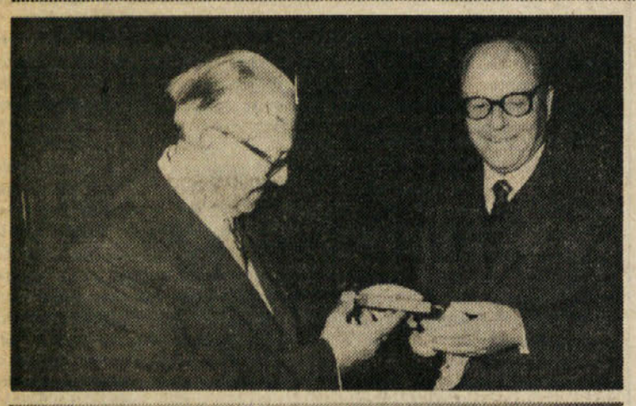

Na sprejemu, ki ga je SKGZ priredila v sredo v mali dvorani Kulturnega doma na čast prof. Lavu Čermelju ob njegovi 80-letnici, je podpredsednik SKGZ odv. Angel Kukanja izročil slavljencu zlato plaketo (umetniški izdelek slikarja Klavdija Palčiča) inž. Renko pa v imenu Primorskega dnevnika umetniško matrico slikarja Lojzeta Spacala

TISKOVNA KONFERENCA DEŽELNEGA PODPREDSEDNIKA MORA

Program meddeželnega zasedanja o medsebojnih vplivih turizma

Zasedanje bo trajalo tri dni in se ga bodo udeležili predstavniki naše dežele, Slovenije, Hrvaške in Koroške

Včeraj je podpredsednik deželnega odbora in odbornik za turizem priredil v Tricesimu tiskovno konferenco o mednarodnem zasedanju o perspektivah in medsebojnih vplivih turizma v Furlaniji-Julijski krajini in v sosednjih deželah. Za zasedanje, ki bo 24., 25. in 26. t. m. v Vidmu in Trstu, je dalo pobudo deželno odborništvo za turizem. Njegov glavni namen je, da se turistični operaterji iz sosednih dežel seznanijo z zadevnimi pogrami in načrti, da se domenijo o skupnih akcijah za izboljšanje turističnih storitev ter da vzpodbujajo turistične tokove iz drugih držav. Zasedanja se bodo udeležili poleg odposlanstva iz naše dežele tudi odposlanstva iz Slovenije, Hrvaške in Koroške.

V vseh teh deželah ima turizem zelo važno vlogo v njihovem gospodarstvu. Že na raznih dosedanjih sestankih so vedno poudarjali potrebo po sodelovanju.

Prihodnji petek in soboto bo zasedanje v pokrajinski palači v Vidmu. V petek bodo najprej pozdravili udeležence zasedanja videmski župan Cadeto, predsednik pokrajine Turello, predsednik pokrajinske turistične ustanove Barbina in predsednik dežele Berzanti, nakar bo imel uvodno poročilo podpredsednik Moro. Popoldne bodo na vrsti tri poročila. Odbornik za urbanizem De Carli bo poročal o turizmu v okviru urbanističnega načrta, načelnik odborništva za turizem Pisa o turistični politiki in o izrabi prostega časa v okviru petletnega načrta, ravnatelj ustanove «Tekne» z Milana inž. Guiducci pa o urbanističnem meddeželnem odprtju naše dežele.

V soboto bodo podali poročila inozemski gostje. Član izvršnega sveta SRS bo podal poročilo o temi «Slovenija, turistična dežela». svetnik koroške deželne vlade za turizem inž. Newole o «Sedanjem položaju turizma na Koroškem in o perspektivah», član izvršnega sveta SRH Gril o «Turizmu na Hrvaškem in o možnostih sodelovanja», dr. Petrinović o «Teritorialnem urbanističnem načrtovanju in turističnem razvoju Hrvaške», dr. Hanselj o «Urbanistični ureditvi Koroške» in podravnatelj urada za načrtovanje SRS Mlakar o «Teritorialnem načrtovanju in programu turističnega razvoja v SRS».

V nedeljo se bo nadaljevala razprava na tržaški univerzi, kjer bosta pozdravila udeležence rektor Origone in župan Spaccini.

Poziv Kmečke zveze izletnikom

Kmečka zveza ponovno opozarja izletnike na Koroško, da je vrstni red ob odhodu naslednji:

ob 5.30 izpred Potovalne agencije Aurora, Ul. Cicerone 4, za mesto; ob 5.40 pred stadionom pri Sv. Soboti za Škedenjce in Kolonkovčane; ob 5.50 uri Domju; ob 6. uri na trgu v Dolini (tudi za Prebeneg); ob 6.10 na trgu v Boljuncu; ob 6.20 v Borštu štev. 1 (tudi za Jezero); ob 6.25 v Ključu (za Lonjer); ob 6.30 pred cerkvijo v Bazovici; ob 6.35 na Padričah; ob 6.40 na pokrajinski cesti Trebče-Opčine pri križišču proti Banom (za Ferluge-Konkonel); ob 6.45 na Opčinah (postajališče avtobusov); ob 6.50 pred Zadružno gostilno na Proseku; ob 6.55 pred gostilno Verena v Križu; ob 7. uri na avto cesti pri odcepu proti Štivanu (za Medjo vas).

Pozivamo vse udeležence izleta, da so na navedenih postajališčih raje malo prej, da bi ne bilo nepotrebnih zamud ki bi samo škodovale poteku izleta.

Tajništvo Kmečke zveze

Razna obvestila

Slovenski kulturni klub v Ulici Donizetti vabi jutri, 18. t. m., na predavanje Bojana Pavletiča o temi «Sport in športne igre». Pričetek ob 19. uri. Po predavanju prosta zabava.

Odbor za proslavo bazoviških žrtev obvešča, da je za izlet v Pazin, ki bo 19. oktobra ob proslavi 40-letnice ustrelitve Vladimira Gortana, na razpolago še nekaj prostih mest.

Vpisovanje pri SPZ, Ul. Geppa 9, tel. 31119 do petka.

Odhod ob 7.30 izpred sodnijske palače.

Začetek svečane proslave pred spomenikom pri Beramu blizu Pazina ob 11. uri.

Oglejte si jo!

V dvorani **p. d. «Igo Gruden» v Nabrežini** je do petka, 17. t. m., odprta

RAZSTAVA O NACISTIČNIH TABORIŠČIH

Razstava je odprta vsak dan od 19. do 21. ure

V RAZDOBJU JANUAR-JULIJ

Jugoslovanski državljani uvažajo manj avtomobilov

Upada tudi zasebni uvoz pralnih strojev in drugih artiklov, medtem ko doživlja uvoz strojev za pranje posode pravi «boom»

Jugoslovanski državljani kupujejo zasebno v tujini čedalje manj vozil: ustrezni statistični podatki izkazujejo, da se je zasebni uvoz potniških avtomobilov v razdobju januar-julij letošnjega leta zmanjšal kar za 28 odstotkov v primerjavi z uvozom v istem razdobju lani: število uvoženih vozil je namreč letos upadlo na 12.009, medtem ko je bilo lani kakor omenjeno znatno višje. Še v večji meri se je skrčil zasebni uvoz tovornjakov. V prvih sedmih mesecih leta so jugoslovanski državljani uvozili 74 teh industrijskih vozil, v istem času lani pa jih je carinska služba naštela 2.116.

Nasprotno s tem pa se čedalje bolj veča zasebni uvoz šivalnih strojev, televizijskih sprejemnikov, transistorskih aparatov, gramofonov, štedilnikov, sesalcev za prah, kavnih mlinčkov in mešalcev, strojev za pranje posode (slednja postavka kar za 376%!) itd. Nazaduje pa zasebni uvoz pralnih strojev (v prvih sedmih mesecih letos 13.329 kosov), hladilnikov (letos 4.798 kosov), peči in grelcev na nafto (1.673 kosov) in drugih industrijskih izdelkov, ki jih v velikih količinah in širokem izboru proizvaja tudi domača industrija. Posebno vidno pa je letos krčenje uvoza oblačil zlasti za ženske.

● **Na enotno manifestacijo proti NATO v Vidmu** v nedeljo 19. t. m., ki jo prirejajo deželni odborniki KPI, PSIUP in gibanje «avtonomnih socialistov», organizira tržaška federacija KPI izlet z avtobusom ob 8. uri zjutraj. Vpisovanje v Ul. Capitolina 3.

Z ZADNJE SEJE GLAVNEGA ODBORA TRGOVINSKE ZBORNICE

Konferenca o letalskih zvezah bo v decembru letos v Trstu

Razprava o zvezah v Treh Benečijah - Kam z ladjedelnico Craglietto?

V odsotnosti predsednika Caidassija, ki se mudi v tujini, je zadnjo sejo glavnega odbora trgovinske zbornice vodil odbornik Valmarin. Seja je bila posvečena obravnavi vrste problemov, med katerimi je imelo posebno težo vprašanje posegov, ki naj jih v okviru svojega proračuna za 1. 1970 prevzame oziroma podpira trgovinska zbornica. Odborniki so se glede tega dokončno sporazumeli o posegih, ki pridejo v poštev za prihodnje leto.

Med nadaljnjo razpravo je bilo poudarjeno, da bo konferenca o zračnih prevozih v treh Benečijah letos v našem mestu, kakor je bilo svoj čas predlagano. Znan je tudi datum konference: in sicer 1. december. Prvi del konference bo namenjen uradnim poročilom predstavnikov Konzorcija za razvoj letalskega prometa v Treh Benečijah, ki bo organiziral zasedanje, v drugem delu pa bodo nastopili zasebniki in predstavniki organizacij in ustanov, ki se pri svojem delu poslužujejo letalskih zvez.

Na seji so nadalje imenovali dr. V. Spinottija za predstavnika zbornice v upravnem svetu Sklada Mario Morpurgo de Nilma, iz katerega se podeljujejo denarna in druga pomoč tržaškim revežem iz nekdanjih «boljših» družin.

Odbornik Florit je načel vprašanje dokončne ureditve ladjedelnice Craglietto, ki proizvaja športna plovila in v katerem dela okoli 50 ljudi. Ladjedelnica ima namreč svoje obrate v lesnem pristanišču, iz katerega se mora v doglednem času seliti. Trgovinska zbornica naj bi pomagala pri iskanju primernega prostora izven okvira lesnega skladišča.

Seja sveta Slov. skupnosti

Slovenska skupnost nam je poslala v objavo poročilo, v katerem pravi, da je njen svet na svoji redni mesečni seji preučil vrsto aktualnih vprašanj. Tajnik dr. Štoka je v svojem poročilu orisal delovanje Izvršnega odbora v preteklem mesecu in se dalj časa ustavil pri analizi obiskov predsednika Izvršnega sveta Slovenije Kavčiča v Furlaniji - Julijski krajini in predsednika republike Saragata v Jugoslaviji. Svet je vzel na znanje izjavi, ki sta jih dala Kavčič in Berzanti na sprejemu predstavnikov slovenske manjšine v Italiji in ju ocenil kot zelo pozitivni. V tej zvezi velja predvsem spomniti Berzantijevo obljubo, da bo dežela pričela s konkretnim reševanjem odprtih vprašanj slovenske manjšine in Kavčičev pozdrav, ki je veljal brez razlike vsem slovenskim organizacijam in društvom, ki delujejo v Italiji. Kot pomemben uspeh je dr. Štoka omenil sprejem odposlanstva beneških Slovencev pri Berzantiju.

Večji del seje so nato člani Sveta posvetili šolskim vprašanjem. Z zadovoljstvom je Svet ocenil povečanje števila otrok na šolah s slovenskim učnim jezikom. Vendar pa ostaja na tem področju še več odprtih vprašanj, med katerimi valja omeniti, da je na mnogih osnovnih šolah občutiti pomanjkanje učnih moči. Nadalje bo treba rešiti vprašanje otroškega vrtca v Zavljah. Izvršni svet je imel že vrsto sestankov z miljskim županom. Svet je iz poročila ugotovil, da upravitelji miljske občine ne kažejo dobre volje za ustanovitev novega otroškega vrtca, ki naj bi pričel delovati že letos. Slovenska skupnost vztraja, da je ta zavod nujno potreben in da mora občina napraviti vse, da bo pričel delovati že letos. Zato predlaga, naj bi do zgraditve novih prostorov, občina poskrbela ali za začasno namestitev, ali pa za prevoz otrok v najbližji slovenski otroški vrtec.

Svet Slovenske skupnosti je na dalje vzel na znanje, da se bodo v prihodnjih dneh pričeli razgovori med strankami leve sredine in Slovensko skupnostjo o verifikaciji sporazuma, o upravljanju tržaške občine. Slovenska skupnost opozarja, da je politika leve sredine najprimernejša za reševanje odprtih slovenskih vprašanj. Pri verifikaciji bo treba točno razčleniti podrobna vprašanja in pregledati, ali so bile obveznosti izpolnjene in v kakšni meri. Slovenska skupnost si tudi pridržuje pravico, da zahteva mesto občinskega odbornika.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
KULTURNI DOM

OTVORITVENA KRSTNA PREDSTAVA SEZONE 1969—70
LEVSTIK — MAHNIČ

MARTIN KRPAN

igra v dveh delih

Kostumograf: ALENKA BARTLOVA
Scenograf: ing. VIKTOR MOLKA
Glasba: MARJAN VODOPIVEC
Režiser: MIRKO MAHNIČ

V soboto, 18. oktobra ob 21. uri (PREMIERSKI ABONMA)
V vlogi Krpana bo nastopil DANILO TURK - JOCO, ki bo slavil petintridesetletnico gledališkega dela

V nedeljo, 19. oktobra ob 16. uri (ABONMA RED B — nedeljski popold.)
V sredo, 22. oktobra ob 20. uri (ABONMA MLADINSKI V SREDO)
V četrtek, 23. oktobra ob 20. uri (ABONMA MLADINSKI V ČETRTEK)

Prodaja vstopnic od četrtka, 16. t. m. dalje vsak dan od 12. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma; ob nedeljah in praznikih eno uro pred pričetkom predstav. Rezervacije na tel. 734265

Uprava SG sporoča cenjenim abonentom, da bodo abonmajske izkaznice na razpolago pri blagajni Kulturnega doma eno uro pred pričetkom predstav.

Gledališča

VERDI

Pri blagajni gledališča Verdi so začeli sprejemati prošnje za abonmaje za novo operno sezono gledališča.

Kot smo že poročali, se bo sezona začela 6. novembra z gostovanjem baleta milanske «Scale», ki bo nastopil z Adamovim baletom «Giselle» in z Bartokovim «Čudovitim mandarinom». Sledila bo Zandonai'eva opera «Francesca da Rimini» in nato Verdijev «Trubadur». Z decembrskima predstavama Menottijeve «La Santa di Bleecker Street» (novi za Trst) in Wagnerjevo opero «Tristan in Isolda» se bo zaključil prvi del sezone, ki se bo nadaljevala 10. januarja s Puccinijevim tr'ptihom. Rossini bo nato zastopan z «Grofom Ory», kateremu bo sledil večer s Straussovo opero «Salomé» in de Banfieldovim baletom «Le Combat». Absolutno novost bo predstavljala Manninova opera «La Speranza», Mozartov «Don Giovanni» in Bizetova «Carmen» pa bosta zaključila sezono med februarjem in marcem.

Abonmajski pogoji so ostali enaki kot lani. Vse informacije daje blagajna gledališča (tel. 23988).

TEATRO STABILE

Prvi ciklus predstav Držičeve komedije «I nobili ragusei» v gledališču Rossetti (kjer zdaj snemajo predstavo tudi za televizijo), bo prekinjen v ponedeljek za «show» Josephine Baker.

Glede na uspeh predstave «I nobili ragusei» je že gotovo, da bo gledališče po gostovanju v Gorici in v San Daniele nadaljevalo s predstavami v Rossettiju.

Kampanja za abonmaje se bo zaradi tega tudi nadaljevala za vseh osem predstav sezone 1969-70.

Kino

Nazionale 14,00 «Ben Hur», Charlton Heston, Jack Hawkins, Haya Harareet, Stephen Boid, MGM. Technicolor.

Fenice 16.00 «La prigioniera», Laurent Terzieff, Elisabeth Wiener, B. Presson, Dany Carel. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Grattacielo 16,00 «Butch Cassidy» - Paul Newman, Robert Redford, Katharine Ross.

Eden 16,00 «Una sull'altra», Jean Sorel, Marisa Mell, Elsa Martinelli. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Excelsior 15,30 «Il commissario Pepe», Ugo Tognazzi, Silvia Dionisio. Technicolor - Techniscope.

Ritz 15.30 «La battaglia d'Inghilterra» Francisco Rabal.

Filodrammatico 16.30 «Zorro alla corte d'Inghilterra», G. Gallotti, S. Focas. Technicolor.

Alabarda 16,30 «36 ore all'inferno», Pamela Tudor, Richard Harrison. Technicolor.

Aurora 16.00 «Bullitt». Steve McQueen. Technicolor.

Cristallo 16,00 «Vedo nudo», Nino Manfredi. Technicolor Cinemascope.

Capitol 16.30 «Funny Girl», Barbra Streisand, Omar Sharif. Technicolor.

Impero 16.30 «Gli intoccabili», Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Vittorio Veneto 16,30 «Comando suicida», Aldo Ray, G Cimarosa. Technicolor.

Ideale 16,00 «Freulein doktor», Suzy Kendall, Kenneth More. Technicolor.

Abbazia 16,00 «L'ereditiera di Singapore», H. Mills, T. Howard.

Izleti

SPD priredi 2., 3. in 4. novembra izlet z avtobusom v Split, nato pa z gliserjem ali s parnikom na otok Hvar.

SPDT priredi zaključni izlet po letne sezone na Nanos, 19. t. m. Ob tej priliki bodo člani AO seznanili mlade planince z osnovami plezanja. Izletniki, ki želijo z avtobusom do cerkvice sv. Jeronima, se morajo vpisati v Ul. Geppa do 12. t. m. Za udeležence z lastnim prevoznim sredstvom je zbirališče na Razdrtem pri gostilni ob 8.30.

Prosvetno društvo «Slavko Skamperle» priredi 9. novembra enodnevni izlet v Brda na Dobrovo z ogledom vinske kleti, skozi Novo Gorico in Kromberk, kosilo v Dobrovem. Vpisovanje od 9. do 13. in od 16. do 20. ure na telefon 70-834 in 51-497.

S.D. Olimpija - Gabrovec priredi v nedeljo, 19. t.m. izlet v Longarone in okolico. Vpisovanje še danes od 20. do 21. ure v Društveni gostilni v Gabrovcu.

SPD Tabor priredi v nedeljo, 19. t.m. izlet v Beneško Slovenijo z ogledom Cedada, Landarske jame ter Trčmuna. Vpis še danes od 20. do 21. ure v prosvetnem društvu na Opčinah.

SPD Tabor sporoča, da je vpisovanje za izlet v Beneško Slovenijo zaključeno. Odhod v nedeljo 19 t.m. ob 7. uri izpred Prosvetnega doma na Opčinah.

Darovi in prispevki

V počastitev spomina pok. očeta Franca Malča daruje družina 5000 lir za Glasbeno matico.

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo v Skednju obvešča člane in prijatelje, da ima na razpolago abonmaje Slovenskega gledališča za sezono 1969-70. Interesenti jih dobijo pri odboru društva.

Prosvetno društvo «Tabor» na Opčinah obvešča člane in prijatelje društva, da ima na razpolago abonmaje Slovenskega gledališča za sezono 1969/70. Interesenti jih dobijo pri odboru društva.

Prosvetno društvo «France Prešeren» v Boljuncu obvešča člane, prijatelje društva in ljubitelje gledališča, da ima na razpolago abonmaje Slovenskega gledališča za sezono 1969/70. Interesenti naj se zglasijo pri odboru društva.

Prosvetno društvo «Ivan Cankar» obvešča člane in prijatelje, da ima na razpolago abonmaje Slovenskega gledališča za letošnjo sezono.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 16. oktobra 1969 se je v Trstu rodilo 8 otrok, umrlo je 8 oseb.

UMRLI SO: 73-letni Lorenzo Bellomo, 75-letna Giulia Zucca vd. Salvagno, 69-letni Rodolfo Chersicla, 66-letni Anton'o Lapo, 83-letna Roza Koshuh vd. Pagliaruzzi, 73-letni Antonio Fantoni, 75-letna Marja Feresin vd. Repich, 80-letni Massimiliano Zuzzi.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 13. do 16. ure)

Dr. Gmeiner, Ul. Giulia 1, Manzoni, Largo Sonnino 4, INAM Al Cedro, Trg Oberdan 2, D'Ambrosi, Ul. Zorutti 19/c.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 19.30 do 8.30)

All'Angelo d'Oro, Trg Goldoni 8, Cipolla, Ul. Belpoggio 4, Marchio, Ul. Ginnastica 44, Miani, Drevored Miramare 117 (Barkovlje).

JOSIP VANDOT

Kekčeve zgodbe

KEKEC na volčji sledi
● na hudi poti
● nad samotnim breznom

tržaška knjigarna
TRST · Ulica sv. Frančiška 20 · Telefon 61-792

PRED ZAKLJUČKOM RAZSTAVE O KRASU V LJUBLJANI

Za proučevanje in zaščito Krasa je potrebno medsebojno sodelovanje

Jutri v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani okrogla miza - Zaščita in valorizacija Krasa imata znanstveni in gospodarski pomen - Potrebni so stiki s Kraševci

V Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani sta že nekaj mesecev odprti razstavi «Kraška hiša» in «Tržaški Kras». Razstavi bosta odprti do nedelje, 19. t. m. Kdor si ni še ogledal zelo zanimivi razstavi o Krasu, ki ju je s sodelovanjem tržaške občine uredil Slovenski etnografski muzej, ima zdaj zadnjo priložnost.

Pred zaključkom razstave, in sicer jutri, bo v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani okrogla miza, h kateri so povabili strokovnjake, predstavnike oblasti in tiska z obeh strani meje, ki se ukvarjajo s Krasom in njegovimi problemi, ga preučujejo in iščejo poti, da bi se ohranile ter valorizirale njegove značilnosti in lepote. Prav gotovo bodo pri okrogli mizi in v razgovorih, ki ji bodo sledili, prišla do izraza razna in zanimiva mnenja, ugotovitve in predlogi, upamo pa, in smo skoraj prepričani, da ne bo ostalo samo pri izmenjavi mnenj in izkušenj, ampak, da bodo polagoma sledila tudi izvajanja sklepov.

Kakor smo poudarili že ob otvoritvi razstav v Ljubljani in ob priliki razgovora predstavnikov tržaške občine s predstavniki koprske in sežanske občine, ki je bil 12. marca v Sežani, je medsebojno sodelovanje strokovnjakov in oblasti tostran in onstran meje nujno potrebno, če hočemo resno misliti na zaščito Krasa. Nekateri strokovnjaki že več let sodelujejo in vzdržujejo medsebojne stike, za načrtno in uspešno delovanje pa je potrebno, da se medsebojno sodelovanje razširi in poglobi. Vse kaže, da je na obeh straneh dobra volja, tako pri oblasteh kot pri strokovnjakih. Dosedanje izkušnje nam potrjujejo, da preučevanje, valorizacija in zaščita Krasa nima samo znanstveni ampak tudi gospodarski, ekonomski pomen.

V prvi fazi večjega zanimanja in izrazov «ljubezni» do Krasa s strani nekaterih naših someščanov smo opazili, da marsikdo gleda na Kras samo kot na nekakšno «oazo miru» in najbližji kraj za izlet, kjer bi si rad, če si je še ni, zezidal hišico ali vilo. Drugi so razpravljali o Krasu, ne da bi še zmenili za Kraševce, za ljudi, brez katerih bi bil Kras le kras, za njihovo zgodovino, kulturo, jezik in običaje, za njihovo narodnost. Zdi se nam, da se te ograde zadnje čase rušijo, kar je edino pravilno, če hočemo spoznati in razumeti Kras.

V Trstu smo že imeli nekaj razgovorov in okroglih miz o zaščiti Krasa. Lahko pričakujemo, da bo v kratkem, od jeseni do pomladi spet prišlo do takih pobud in da bodo prireditelji, strokovnjaki ter predstavniki oblasti takrat šli tudi ven, v kraške vasi, kjer bi navezali neposredne stike z domačini, slišali njihova mnenja, obenem pa jim dali koristne nasvete. Problemov je nič koliko in vseh ne utegnemo naštevati, omenili bi le občinske regulacijske načrte, špekulacije z zemljišči in nepremičninami, razlaščanja zemljišč, onesnaženje Krasa, škodo, ki jo povzročajo izletniki in divjad, itd. Starinske hiše s kamnitimi strehami propadajo, zraven pa vidimo cementne «škatle», vile in hišice rastejo kot divje gobe, skrbno ograjene s cementnim zidom. Prekupčevalci, ki jim gre le za lasten zaslužek, kupujejo in odvažajo starinske kamnite vodnjake, portale itd. Ureditev «Kraške hiše», «Kraški teden» pogovori, članki v časopisih in predavanja so precej pripomogli da so Kraševci, čeprav pozno, začeli bolj ceniti svoje dragocenosti in zemljo. Marsikateri gostilničar bi rad preuredil svoj lokal, pa ne ve, na koga naj se obrne, da bi mu izdelal primeren načrt, ki bi bil v skladu s kraškim okoljem. Slike na steklu in rezljane škrinje so izginile, zadnji hip pa se je rešilo še nekaj narodnih noš. Naj bi se ohranilo vsaj, kar je ostalo; naj bi ne šli v pozabo stari običaji, na podlagi tradicij pa naj bi se razvijala narodna kultura Kraševcev.

Ta naš Kras je tako svojstven lep, privlačen, tajinstven in zanimiv, da bi bilo škoda, če bi se izmaličil.

Nalezljive bolezni

Zdravstveni urad tržaške občine je v razdobju od 6. do 12. oktobra zabeležil naslednje primere nalezljivih obolenj: škrlatinka 3, ošpice 1, norice 3, oslovski kašelj 2, vnetje priušesne slinavke 3, rdečke 3, srbečica 1 (izven občine), nalezljivo vnetje jeter 1.

SEJA DEŽELNEGA SVETA

Odobritev 15 členov osnutka o pravni ureditvi obrtništva

Člen 15 določa, da bo v pokrajinski komisiji za obrtništvo tudi en slovenski strokovnjak s posvetovalnim glasom

Včeraj je deželni svet začel razpravo o posameznih členih zakonskega osnutka o pravni ureditvi obrtništva, ki šteje skupno 38 členov. Z glasovi večine so včeraj odobrili 15 členov, pri čemer so obravnavali tudi okrog 50 popravkov, katere so predlagale razne skupine. Od teh popravkov pa so sprejeli samo 4.

Najdaljša je bila razprava o 1., 2. in 3. členu zakonskega osnutka h katerim je bilo predloženo veliko spreminjevalnih predlogov. V razpravo o tem se je tudi precej razgrelo ozračje. Raznim diskutantom, ki so spregovorili, je odbornik Stopper odgovoril, da je bilo doslej malo zakonov, za katere so že v komisiji sprejeli tako številne spreminjevalne predloge ter ugodili opozicijskim svetovalskim skupinam. To pomeni, da je že prišlo do nekakšnega srečanja med večino, manjšino in odborom. Vsaka politika pa pomeni določene izbire, ki ne morejo zadovoljiti vseh. Po mnenju odbornika Stopperja ni bil v tem primeru odbor tisti, ki noče sprememb, marveč opozicija. Stopper je namreč poudaril, da prav socialproletarec Bettoli predlaga popravek, po katerem naj se določa pravni značaj obrtniških podjetij na podlagi prvih členov državnega zakona štev. 860 iz leta 1956. Ravno opozicija greši v tem primeru, če hoče ostati na starih položajih. Sledilo je glasovanje o popravku, ki pa ga je običajna večina zavrnila. Zatem so zavrnili še druge popravke komunistov, misovcev in liberalcev in z večino glasov odobrili prvi člen zakonskega osnutka. Nato so kar zapovrstjo zavrnili številne popravke k členu 2 ter z glasovi leve sredine odobrili tudi ta člen. Zavrnili so nato popravek komunistov k členu 3, ki se je nanašal na omejitev števila vajencev in pomočnikov v obrtniških podjetjih ali zadrugah. Sledila je odobritev naslednjih členov z istimi glasovi. K členu 8 so liberalci in misovci predložili tri spreminjevalne predloge, od katerih ni večina sprejela nobenega.

Pri členu 9 se je vnela precej dolga razprava, ki se je nanašala na popravek liberalcev, po katerem naj bi si lahko vsakdo smel ogledati pokrajinske sezname obrtniških podjetij in dobil tudi njihov prepis, seveda na lastne stroške, toda večina se je temu popravku uprla.

Nekoliko bolj zanimiva je bila razprava o členu 15, ki govori o sestavi pokrajinske komisije za obrtništvo. Ko govori člen 15 o članih komisije, ki imajo samo posvetovalen glas, omenja pod črko h), da so v komisiji tudi trije strokovnjaki, od katerih eden, «ki zastopa skupnosti s posebnimi interesi». Kot je že običaj, mislijo pri tem na Slovenca, katerega pa nočejo imenovati s pravim imenom iz bojazni, da vlada zavrne zakonski osnutek. To določilo pa seveda ni prijalo misovcem, ki so zahtevali, naj se iz člena 15 črta. Toda njihov spreminjevalni predlog so zavrnili in tako odobrili člen 15, ki določa tudi, da bo dejansko v pokrajinski komisiji za obrtništvo s posvetovalnim glasom tudi en Slovenec. Tu se je razprava včeraj zaključila in se bo nadaljevala danes zjutraj.

SMOLA PA TAKA...

Namesto v varnem zavetju so se znašli na kvesturi

Pred karabinjerji so iskali zatočišče v policijskem avtu Dekle in Turek izgnana, dekletov «zaščitnik» pa v zapor

Prestrašili so se karabinjerskega avtomobila, ki se jim je približal in nevede vstopili v avtomobil, v katerem sta bila podkomisar javne varnosti dr. Volpe in policijski agent Salzano. Mislili so, namreč, da jih bosta «prijazna mladeniča» peljala na varno, pa sta jih odpeljala naravnost na kvesturo. Žrtve nenavadne ukane so bili mlada prostitutka, njen zaščitnik ter njun znanec.

Dogodek se je odigral v ponedeljek, 13. oktobra okrog 23. ure v Ulici Rossini pri Ponterošu. Podkomisar dr. Volpe in njegov pomočnik sta ob omenjeni uri krožila z avtomobilom po ulicah okrog Ponterоša. Avtomobil ni imel nobenih posebnih znakov, iz katerih bi se dalo sklepati, da se v njem vozita agenta, in tudi sama sta bila v civilni obleki. Ko sta prispela v Ul. Rossini, sta ob nekem vogalu zapazila dva mladeniča v družbi prikupnega dekleta, ki jo je značilno vedenje že na prvi pogled izdajalo za prostitutko. Agenta sta se počasi približala mali družbi z namenom, da bi vse tri identificirali. Še preden sta se utegnila legitimirati, pa se jim je približal eden od mladeničev, ki ju je seveda zamenjal za običajna priložnostna ljubitelja nočnega življenja na obrežju, ter jima ponujal kupčijo. Pri tem je vstopil v njun avtomobil in se začel že pogajati za kupčijo, ko se je v daljavi prikazal karabinjerski avtomobil. Mladenič se je ob tem zdrznil. Tudi dekle s pločnika in tisti, ki je stal ob njej, sta se prihoda orožnikov ustrašila in vstopila v avtomobil. V naglici so tedaj agenta v civilu zaprosili, naj jih odpeljeta nekam na varno, kjer bo dekle lahko na njuno razpolago.

Agenta sta jih res naglo odpeljala, toda ne kamor so si želeli. Vsi trije so se namreč zmedeno spogledovali, ko se je avtomobil ustavil pred poslopjem kvesture in ko so k njemu takoj pritekli nekateri agenti. Nemudoma so jih odvedli v urad, kjer so jih zaslišali. Ugotovili so, da gre za 18-letno Marijo Srečkovič iz Delnic, 37-letnega Memedija Subijo iz Tetova in 24-letnega Klilica Artfa iz Eskijurta v Turčiji.

Med zaslišavanjem je Subija priznal, da je on vpeljal Srečkovičevo v ogabni poklic in se okoriščeval z denarjem, ki ga je pri tem zaslužila. Subijo so zato pridržali na kvesturi, nakar so ga odpeljali v Koronejske zapore ter prijavili sodnim oblastem pod obtožbo izkoriščanja prostitucije. Mlado jugoslovanko in turškega državljana pa so izgnali iz države. Za slednjega so namreč ugotovili, da se ni okoriščeval z dekletovim delom.

Huda padca

Včeraj zjutraj okrog 7. ure se je na Senenem trgu ponesrečila 41-letna delavka Adele Olivo poročena Carboni iz Drevoreda D'Annunzio št. 72. Ko je hotela vstopiti v avtobus št. 18, ki je bil ustavljen na trgu, se je nepričakovano spotaknila na prvi stopnički ter nerodno padla. Pri tem se je hudo udarila v gleženj leve noge. Ker ji bolečine niso pojenjale, so poklicali rešilni avtomobil, da bi jo odpeljal v splošno bolnišnico. Po prevozu so ji zdravniki ugotovili zlom gležnja in jo zato sprejeli na ortopedskem oddelku s prognozo okrevanja v 20 dneh.

Hujše poškodbe zaradi nerodnega padca je zadobil včeraj okrog poldne tudi 66-letni upokojenec Carlo Hresciak iz Ul. Montello št. 21. Zaradi zloma leve stegnenice se bo moral zdraviti približno tri mesece. Ko je v svojem stanovanju pleskal zidove, je nepričakovano padel z meter visokega ogrodja, na katerem je stal. Ogrodje se je namreč nenadoma zamajalo in upokojenec je pri tem izgubil ravnotežje in padel. Svojci so tedaj nemudoma obvestili o nesreči osebje Rdečega križa, ki je ponesrečenca kmalu nato odpeljalo z rešilnim avtomobilom v splošno bolnišnico, kjer so ga sprejeli na ortopedskem oddelku.

Otroci zažgali star avtomobil

Avtomobil znamke «renault» z registracijo TS 89708, ki je bil parkiran v Ulici Ciamician, so včeraj okrog poldne zajeli plameni. To so opazili nekateri mimoidoči, ki so o nenavadnem požaru nemudoma obvestili gasilce in agente javne varnosti. Ko so ti prispeli, je avtomobil še vedno gorel, a je bilo očitno, da se na njem ne bo dalo rešiti ničesar. Ko so gasilci v sorazmeroma kratkem času ogenj pogasili, so ugotovili, da je vozilo popolnoma neuporabno.

O požaru so agenti javne varnosti obvestili lastnika avtomobila Sergia Schmidta z Vrdelske ceste št. 48. Lastnik je izjavil, da je bil avtomobil v zelo slabem stanju in ga je zato pripeljal v omenjeno ulico, da bi ga dal v popravilo. Ker pa je ugotovil, da bi bili stroški za popravilo večji, kot je avtomobil dejansko vreden, ga je sklenil prodati zastopniku «renaulta» v Trstu.

Med proučevanjem vzrokov požara so agenti ugotovili, da so ogenj verjetno podtaknili otroci, ki so se igrali okrog avtomobila. Podrobnosti o dogodku še niso znane, ker je še vedno v teku preiskava. Trenutno zaslišujejo na kvesturi dva 8-9-letna dečka, ki sta bila verjetno zapletena v nevarno dogodivščino.

● **O možnosti podvojitve italijansko - ameriških turistov v letu 1970** za proslave 100.letnice, odkar je Rim prestolnica Italije, je obvestil podžupana prof. Lonzo časnikar Vanni Montana, ki je predsednik v ta namen ustanovljenega odbora v New Yorku. V tem okviru je predviden tudi obisk mnogih rojakov, ki izvirajo iz Julijske Krajine.

VČERAJ POPOLDNE V VIDEMSKI ULICI

Avto povozil upokojenca ki je naglo prečkal ulico

Zaradi hudih telesnih poškodb so si zdravniki pridržali prognozo

Spet so v eni mestnih ulic zacvilile zavore z značilnim glasom, ki vzbuja srh v človeku, spet kratek zamolkel udarec in cestni tlak je zmočila kri. Nato običajna gruča radovednežev, ki zamišljeno in presunjeno zre ranjenca, zatem pa zategli glas sirene Rdečega križa in plava miglajoča lučka policijskega avtomobila.

To so skorajda vsakodnevni prizori po mestnih ulicah. Tak prizor se je odigral tudi včeraj v Videmski ulici. Priletnega moškega, ki je v rahlem teku prekoračil cestišče, je podrl avtomobil, in sedaj se v splošni bolnišnici bori s smrtjo. Zdravniki, ki so ga sprejeli na nevrokirurškem oddelku zaradi hudega udarca v glavo, verjetnega zloma leve rame in udarcev z odrgninami po kolenih, so si namreč strogo pridržali prognozo.

Nesreča se je pripetila nekaj pred 16. uro pred poslopjem s hišno številko 61. 73-letni upokojeni železničar Felice Moscatelli iz Ul. Giacinti št. 20 je stopil z levega pločnika na cesto ter se naglih korakov odpravil na nasprotno stran. Ni pa še dosegel središča ceste, ko so na njegovi levi zacvilile zavore in se je koj nato znašel na tleh, pri čemer je z glavo močno udaril ob tlak. Podrl ga je namreč avtomobil «innocenti IM 3» z registracijo TS 71854, ki ga je proti središču upravljala 36-letna Martina Udovici por. Legovini iz Ulice Moro št. 36.

Ponesrečenca, ki se je na tleh zvijal v hudih krčih, so kmalu nato naložili v rešilni avtomobil Rdečega križa ter ga že nezavestnega pripeljali v splošno bolnišnico, kjer mu zdravniki sedaj skušajo rešiti življenje. Medtem so agenti prometne policije uredili vse zadevne formalnosti na kraju nesreče.

Briški kmetje pri Tripaniju

Deželni odbornik za finance je včeraj v Trstu sprejel števerjanskega župana Klanjščka skupaj z odposlanstvom kmetov s tega področja in z ravnateljem kmetijskega nadzorništva v Gorici dr. Marsijem. Na sestanku so predočili odborniku razna finančna vprašanja o nakupu zemljišč za razvoj kmečke dejavnosti. Dr. Tripani je zagotovil, da se bo zavzel za ugodno rešitev predočenih vprašanj in da bo pritegnil nanje tudi pozornost odbornika za kmetijstvo Comellija.

Prispevajte za
DIJAŠKO MATICO!

Goriško-beneški dnevnik

SEJA OBČINSKEGA SVETA V GORICI

Kdaj bodo usposobili za promet mostiček čez Sočo v Stražicah?

Številne interpelacije na dnevnem redu - Okrepitev električne napeljave na področju Šentmavra

Goriški župan Martina je sklical prvo jesensko sejo občinskega sveta, ki bo danes v petek ob 18.30. Na dnevnem redu so preostale točke od prejšnjih sej, katerim so dodali še celo vrsto novih točk.

Med temi naj omenimo kar 21 interpelacij svetovalcev vseh strank in o najrazličnejših problemih, katerim je treba dodati še vsaj štiri, ki so bile predložene v zadnjih dneh. Če bodo hoteli razpravljati o njih bo to več kot dovolj za celotno zasedanje.

Med novimi točkami na dnevnem redu naj omenimo predvsem potrdilo sklepa občinskega odbora, ki se tiče popravila in razširitve mostička v Stražicah. Gre za plačilo takse za izdajo začasnega dovoljenja za razširitev, popravilo in utrditev tega mostu, ki že nekaj let čaka na obljubljeno popravilo. Kot znano, je občinska uprava že lani izdelala načrt v ta namen in razpisala tudi dražbo, pa se ni javil noben podjetnik, ki bi prevzel delo pod danimi pogoji. Sedaj nameravajo razpisati ponovno dražbo z razliko od prejšnje, da bodo ponudniki povedali, koliko zahtevajo več, kot pa je strošek v proračunu. Na tej osnovi obstaja upanje, da bo ta dražba bolj uspešna. Bil bi že tudi skrajni čas, da bi to delo začeli in ga tudi dokončali, saj morajo prebivalci iz Podgore in Stražic že vse predolgo delati ovinek preko pevmskega ali ločniškega mostu, ko gredo na delo na drugo stran Soče ali v mesto po opravkih.

Na dnevnem redu je tudi odobritev odborovega sklepa o okrepitvi električne napeljave v Šentmaver in sosednje nižje zaselke. Prav bi bilo, da bi tudi to delo izpeljali še pred dolgimi zimskimi nočmi.

Na dnevnem redu je nadalje tudi izvedba nekaterih sprememb v postavkah občinskega proračuna za tekoče leto, ter skrčenje varstvenega področja okrog obeh pokopališč v Pevmi in v Podgori, v skladu s predpisi zakona št. 983 od 17. oktobra 1957.

Dela torej več kot dovolj za občinske svetovalce, ki ga bodo morali raztegniti na več sej.

Tovarno Solvay so začeli demontirati

Med tem ko so se v Milanu začela pogajanja z ameriškim podjetjem Phoenix, ki naj bi zgradilo novo podjetje tam, kjer je do sedaj obratovala tovarna Solvay, pa so v tem obratu ustavili proizvodnjo sode, kalcijevega klorita in karbida ter ugasnili tudi peči. Obenem so začeli s podiranjem nekaterih naprav in del materiala nameravajo odpeljati, da ga bodo uporabili v drugih tovarnah tega podjetja.

* * *

Med tem so danes napovedali 24-urno stavko delavci zasebnih kovinarskih podjetij v Tržiču. Ker so napovedane stavke tudi za jutri, bodo kovinarji dejansko stavkali neprekinjeno do ponedeljka popoldne.

OKRAJNO SODIŠČE V GORICI

V Gorici je med dekleti novačil baletke za nočne lokale v Italiji

Dekle mu je posodilo zlato uro, ki jo je fant zastavil v zastavljalnici

Pred okrajnim sodnikom v Gorici se je moral včeraj zagovarjati 45-letni Mario De Siero iz Trsta, Ul. Molino a vento 47. Obtožen je bil, da si je večkrat prevzel nepravo ime Mario Paris ter se kot tak izdajal za brata pevke Marije Paris. To naj bi se bilo zgodilo konec junija in v začetku julija 1965.

Obtoženec je zanikal, da bi obtožnica odgovarjala resnici. Bil da je samo upravitelj 4-5 deklet, ki jih je tisti čas najel v Gorici kot plesalke, ki naj bi nastopale v «Baletu Paris», ki je deloval približno 15 dni; zanikal pa je, da bi se izdajal za brata omenjene pevke.

V policijskem zapisniku je med drugim navedeno, da je skušal v Gorici pridobiti za nočni lokal v Salice v pokrajini Pavia dekleta; nekaj deklet mu je v resnici sledilo in krožila so z njim po raznih krajih in nočnih lokalih, med drugim v Milanu in Bocnu ter da jih je nagovarjal tudi k prostituciji.

Ker pa za to ni bilo nobenih konkretnih dokazov, je sodnik obtoženca oprostil zaradi pomanjkanja dokazov. Branil ga je odv. Mayo.

Zanimiva je bila razprava v zadevi 24-letnega Giuseppa Messine iz Gorice, Ul. Carducci 17. Obtožen je bil, da si je prilastil zlato moško žepno uro, ki mu jo je posodila A. K. iz Števerjana, pa je potem ni hotel več vrniti ter jo je celo zastavil goriški zastavljalnici za 8000 lir.

Tožiteljica A. K. je pri včerajšnji razpravi potrdila vse navedbe v obtožnici. Messini je dala zlato uro naposodo samo za en dan in jo je terjala nazaj že čez nekaj dni, on pa se je izgovarjal, in je ni hotel vrniti. Dodala je, da je bila ura last njenega starega očeta, ki ji jo je daroval.

Obtoženec pa je izjavil, da mu je A. K. uro poklonila pod pogojem, da bi ji dvoril. Ko sta se razšla, je zahtevala uro nazaj; to se je zgodilo lani v jeseni. Dodal je, da se ni z A. K. nikoli uradno zaročil.

Branilec dr. Livio Bernot je med razpravo ugovarjal, da sodni postopek ni bil pravilen, ker med zaslišavanjem pri sodni policiji obtoženec ni imel imenovanega svojega branilca, kot je to predvideno v čl. 152 sodnega postopka. Sodnik je to upošteval in proglasil neveljaven sedanji poziv k razpravi. Zato bo treba celotno proceduro ponoviti in jo uskladiti s predpisi.

Drž. tož. dr. Primožič Karlo; sodnik dr. C. Laudisio; zap. Magda Massi.

Gostišče na Gradu nameravajo zapreti

Gostišče na goriškem Gradu, znano pod imenom «Lanterna d'oro» očitno nima sreče. Potem ko so ga že nekajkrat zaprli in nato preurejenega zopet odprli, je pred nekaj leti pokrajinska uprava, ki je njegov lastnik, izvedla še zadnjo temeljito preureditev in obnovo ter našla novega zakupnika, kateremu je nudila ugodne pogoje, da bi ta gostinski obrat ponovno vpeljal in valoriziral. Novi prevzemnik, ki si je pridobil precej turističnih izkušenj tudi v Nemčiji, je računal, da bo z znanjem nemškega jezika privabil zlasti nemške turiste, da bi se v večjem številu povzpeli na Grad in se ustavili v njegovem lokalu. No njegova pričakovanja niso rodila zaželenega uspeha in tudi razne plesne in druge prireditve ter lep razgled z grča niso privabili večjega števila gostov.

Zato je najemnik lokala odpovedal najemno pogodbo leto dni pred njenim iztekom, se pravi za konec letošnjega decembra. Pokrajinska uprava bo zopet prisiljena iskati primerno rešitev za izkoriščanje tega pasivnega poslopja.

IZ BENEŠKE SLOVENIJE

Izletniki iz Slovenije obiskali zapadne rojake

Položili so venec na Trinkov grob - Obiskali so tudi Rezijo in Kanalsko dolino

Sedaj, ko napreduje gradnja avtoceste iz Villess proti Gorici in bodo dne 15. novembra, se pravi čez štiri tedne že odprli za promet vhod nanjo pri Villessah, se tudi na drugi strani meje živahno pripravljajo na gradnjo novega mejnega prehoda za to cesto, ki bo tostran glavnega mestnega pokopališča pri Štandrežu.

Te dni je bil v občinski skupščini v Novi Gorici širši posvet prizadetih organizacij za gradnjo tega mednarodnega prehoda pri Vrtojbi tudi z jugoslovanske strani. Predstavnik občinske uprave inž. Rudi Šimac je udeležence najprej seznanil z dosedanjimi pripravami in potekom del na naši strani meje in dodal, da so tudi na jugoslovanski strani izdelali zadevno idejno skico. Pri gradnji tega prehoda in potrebnih naprav se bodo izkoristili z izkušnjami ob gradnji mejnega prehoda pri Škofijah. Za začetek del imajo na razpolago za enkrat 4,5 milijona novih din, potrebnih pa bo približno še toliko. Najprej nameravajo s tem denarjem urediti sodobno cestišče, ki bo začasno povezalo ta prehod z že obstoječo cesto med Vrtojbo in Šempetrom, dokler ne bodo gradili predvidene avtoceste dalje proti Ljubljani. Za cestiščem bodo prišli na vrsto objekti za carinsko in policijsko obmejno službo ter nato še vse drugo, kar bo potrebno za odvijanje normalnega mednarodnega prometa vključno z nekaterimi industrijskimi objekti, ki jih bodo postavili v bližino meje.

Z odprtjem tega mednarodnega prehoda bodo šele v resnici olajšali promet pri Rdeči hiši in odpravili vrste avtomobilov, ki se redno pojavljajo na obeh straneh meje zlasti ob sobotah in nedeljah. Še posebno pa bo olajšan tovorni promet, ki ima čimdalje večji obseg in pride večkrat do zastoja pri carinjenju blaga.

Iz goriškega matičnega urada

V goriški občini se je dne 14. in 15. oktobra rodilo 8 otrok in umrlo je pet ljudi.

Rojstva: Paolo Persoglia, Francesca Tonon, Serena Zanolla, Massimo Manganaro, Francesca Altran, Daniela Fumis, Guido Carmignani in Anna Ballarin.

Smrti: upokojenka 75-letna Carla Odorico por. Uva; upokojenec 67-letni Emilio Lenardon; upokojenec 87-letni Ottomaro Cicuta; tekstilec 56-letni Albino Pettarin in upokojenka 81-letna Alessandra Moser vd. Peteani.

Požar v trafiki v Tržiču

Včeraj dopoldne je, verjetno zaradi kratkega stika, nastal požar v trafiki Tita Leona v Ul. 4. novembra v Tržiču. V tistem trenutku je bil lastnik v bližnjem baru in so ogenj opazili mimoidoči. Takoj so poklicali gasilce, ki so bili skoro eno uro na delu. Zgorelo je nekaj blaga in ogenj je povzročil škodo tudi na opremi. Škodo cenijo na okrog milijon lir.

Moral je v zapor za krajo avtomobilov

Na zahtevo državnega tožilstva v Gorici je policija včeraj aretirala ter odpremila v sodne zapore 19-letnega Roberta Boffulina iz Gorice, Ul. Piave št. 10. Boffulina je pred časom okrožno sodišče v Gorici obsodilo na 2 leti in 20 dni zapora ter plačilo 70 tisoč lir globe zaradi številnih vlomov v avtomobile, parkirane na raznih cestah.

VESTI Z ONSTRAN MEJE

Posvetovanje o ureditvi novega mejnega prehoda

S priključkom na cesto pri Šempetru in gradnjo potrebnih naprav bo stal okrog 9 milijonov dinarjev

Dijaki gimnazije iz Škofje Loke kaj radi prihajajo na obisk v Beneško Slovenijo. Že več let zaporedoma obiskujejo tamkajšnje rojake, ki so od vseh najbolj zapostavljeni. Tudi pretekli teden so prišli na dvodnevni avtobusni izlet ter si ogledali Čedad in Šempeter z tamkajšnjimi zanimivostmi ter okoliške slovenske vasi. Pripomnimo naj, da v Beneški Sloveniji še sedaj nimajo zadostnih turističnih naprav in so morali izletniki prenočevati kar na treh različnih krajih. Vkljub temu pa so bili dijaki s svojim izletom zelo zadovoljni, saj jim je lepo vreme omogočilo obisk vseh tistih krajev, ki so jih imeli v svojem načrtu.

Vodstvo Prešernovega muzeja iz Kranja je tudi pripravilo preteklo soboto in nedeljo dvodnevni izlet v te kraje, ki ga je vodil ravnatelj muzeja Črtomir Zorec. Izletniki so se pripeljali preko mejnega prehoda Robič pri Kobaridu, spotoma so si ogledali Landarsko jamo in Trinkov grob v Trčmunu, na katerega so položili lep venec. Obiskali so tudi Staro goro ter uživali lep razgled z nje. Prenočevali so v Šempetru.

Naslednji dan so obiskali slovenske vasi v zapadni Benečiji, ogledali so si Rezijo in nato še Kanalsko dolino ter se nekateri povzpeli tudi na Višarje. Zvečer so se vračali domov preko prehoda pri Ratečah ter zagotovili spremljevalcem, da se bodo še vrnili v to najzapadnejšo slovensko deželico.

Davki na vpogled na županstvu v Sovodnjah

Z županstva v Sovodnjah sporočajo, da so na njihovi oglasni deski od včeraj na vpogled do 15. novembra seznami za občinske davke. Prizadeti si jih lahko v tem roku ogledajo in preverijo pravilnost vpisa. Dodamo naj, da so vse tiste, ki imajo pri davčni osnovi kakšne spremembe, obvestili tudi pismeno na dom.

Zagrebški godalni kvartet nastopi jutri v Gorici

V občinskem glasbenem zavodu v Gorici bo jutri, v soboto ob 18. uri nastopil svetovno znani Zagrebški godalni kvartet, ki ima že skoro 50-letno tradicijo. V sedanjem sestavu je imel kvartet že številne nastope v Evropi, Ameriki in Aziji. Nastopili bodo: violinisti J. Klima, I. Kuzmić in A. Živković ter čelist J. Stojanović. Izvajali bodo skladbe Haydna, Brahmsa in sodobnega tržaškega skladatelja Pavla Merkuja.

Folkloristi iz Zadra v Štandrežu in Gorici

Jutri dopoldne prispe v Gorico folklorna in plesna umetniška skupina iz Zadra, ki bo ob tej priliki predvajala goriškemu občinstvu vrsto ljudskih pesmi in plesov v živopisanih dalmatinskih narodnih nošah.

Jutri, v soboto zvečer, bodo nastopili v župnijski dvorani v Štandrežu, v nedeljo popoldne ob 17. uri pa v dvorani Katoliškega doma v Gorici.

Darovi in prispevki

Za krvno banko v Gorici je darovala 5000 lir družina Brezigar v počastitev spomina Guida Canove.

Kino

CORSO. 17.00: «L'albero di Natale», W. Holden in V. Lisi. Barvni koprodukcijski film.
VERDI. 17.15—22: «Il grinta», J. Wayne. Ameriški barvni film.
MODERNISSIMO. 17.00—22.00: «Un detective», Fl. Bolkan in F. Nero. Italijanski film v barvah; mladini pod 14. letom prepovedan.
VITTORIA. 17.00: «Chiappaqua», J. L. Barrault in P. Pritchett. Angleški barvni film; mladini pod 14. letom prepovedan.
CENTRALE. 17.15: «Contratto per uccidere», L. Marvin in P. Dickinson. Ameriški barvni film; mladini pod 18. letom prepovedan.

Tržič

AZZURRO. 17.30: «Vivi o preferibilmente morti», G. Gemma in N. Benvenuti. Kinemaskope v barvah.
EXCELSIOR. 16.00: «Il Grinta», J. Wayne. Barvni film.
PRINCIPE. 17.30: «Porcile», film P. P. Pasolinija. P. Clement, U. Tognazzi in R. Vianello.

Nova Gorica

SOČA (Nova Gorica): «Noč generalov», ameriški barvni film — ob 17. in 20.
DESKLE: «Mister deset procentov», angleški barvni film — ob 19.30.
RENCE: «Simfonija herojev», ameriški barvni film.
ŠEMPAS: «Bosonoga v parku», ameriški barvni film — ob 20.
KANAL: «Dolina lutk», ameriški barvni film — ob 20.
SVOBODA: «Caroline Cherie», francoski barvni film — ob 18. in 20.
PRVAČINA: «Manon», ameriški film — ob 20.
POTUJOČI KINO — VRTOJBA: «Most na reki Kway», ob 20.

DEŽURNI LEKARNI

GORICA

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna D'UDINE, Trg sv Frančiška 5, tel. 21-24.

TRŽIČ

Danes ves dan in ponoči je v Tržiču odprta lekarna dr. Rismondo, Ul. Toti 52, tel. 72701.

Odbor prosvetnega društva «Skala» v Gabrjah pričel z rednim delom

V torek so se v Gabrjah sestali na nedavnem občnem zboru izvoljeni odborniki domačega prosvetnega društva «Skala». Na dnevnem redu je bila porazdelitev raznih dolžnosti v odboru, nato pa so začrtali bodoči program društva. Za predsednika so izvolili Vida Primožiča, za podpredsednika Draga Malača, za tajnico Mileno Mozetičevo. Blagajnik je Pepi Pipan, gospodar Bernard Florenin, za dramski odsek bosta odgovarjala Kristina Devetakova in Savo Klede, za družabnost pa Ivo Floreini in Branko Černic.

Čez mesec in pol dni bodo priredili miklavževanje, na programu imajo tudi priredbo predavanj. Skušali bodo postaviti na noge majhno dramsko skupino, ki naj bi postala zametek širše dramske družine.

Na seji so na tej seji prisotni odborniki. Sedè od desne proti levi so Milena Mozetič, Kristina Devetak, član nadzornega odbora Leopold Florenin, Drago Malič. Stojè so Latko Boških, Bernard Florenin, Ivo Florenin, Pepi Pipan, Savo Klede, Lučo Juren, Branko Černic in predsednik Vid Primožič. Nekateri odborniki niso na sliki, ker so bili upravičeno odsotni.

Nocoj v Gorici predavanje o jamarstvu

Jutri bodo v razstavni dvorani Pro Loco odprli razstavo o delovanju goriškega Club alpino italiano. Na razstavi bo tudi precej slik jamarskega odseka. «L. V. Bertarelli», ki prikazujejo raziskovanje kraškega podzemlja s strani goriških speleologov. Razstava bo odprta do 31. oktobra.

Vzporedno z razstavo bo v dvorani Circolo di lettura v Ulici Morelli nekaj predavanj. Prvo bo že danes ob 21.15. Govoril bo tržaški docent prof. Walter Maucci o temi «pojavi speleologije». V četrtek, 23. oktobra bo o «prazgodovini na goriškem Krasu» govoril dr. Ugo Furlani, ki je častni inšpektor za prazgodovino v naši pokrajini, 28. oktobra pa bo na vrsti predavanje goriškega alpinista dr. Marina Tramontija o svojih izvenevropskih vzponih.

Jamarski odsek goriškega SPD vabi svoje člane, da prisostvujejo dvem predavanjem z jamarsko vsebino.

šport šport šport šport šport šport

V ANTICIPIRANI TEKMI A LIGE

Zaslužena zmaga Rome nad nogometaši Milana

MILAN: Cudicini; Anquilletti, Rosato; Santin, Malatrasi, Trapattoni; Sormani, Lodetti, Combin, Rivera, Prati (Vecchi; št. 13 Rognoni).

ROMA: GINULFI; Spinosi, Bet; Salvori, Cappelli, Santarini; Cappellini, Landini II., Peiro, Capello, Cordova (Evangelista; št. Scaratti).

SODNIK: Monti (Ancona).

GOLI: prvi polčas: 2' Peiro, 10' Prati, 21' Capello; drugi polčas: 13' Peiro, 23' Combin.

MILAN: 8:7 za Milan.

Roma je danes pripravila veliko presenečenje: v anticipirani tekmi italijanskega nogometnega prvenstva A lige je na tujem igrišču iztrgala zmago Milanu. Ta uspeh je izbojevala povsem zasluženo, saj je predvajala res odličen nogomet. Če bi rimska ekipa tako igrala tudi v nadaljevanju prvenstva, potem bi lahko rekli, da je naslov državnega prvaka za leto 1970 že oddan.

Izid današnje tekme je sicer tesen, vendar pa ima za to največ «zaslug» sodnik Monti. Potem ko je Roma dosegla prvi gol že v drugi minuti igre, je v deseti minuti Milan izenačil po krivdi sodnika: ta je namreč spregledal tako očiten prekršek Sormanija, da se je ustavila vsa obramba Rome (in tudi večina napadalcev Milana, razen Pratija, ki je plaho potisnil žogo v mrežo) misleč, da bo mož s piščalko gotovo žvižgal. Tega pa ni storil.

V nadaljevanju tekme je bila Roma ves čas v premoči in Milan nikakor ni uspel zajeziti njenih napadov, ob koncu srečanja pa je moral položiti orožje.

Po tekmi Milan — Roma je lestvica A lige naslednja:

Cagliari 9, Inter, Fiorentina 8, Milan, Roma 7, Bologna 6, L. Vicenza, Bari, Lazio, Verona, Torino 5, Juventus, Napoli 4, Sampdoria 2, Brescia, Palermo 1.

V tekmovanju za pokal Rimet

Švedska v finalnem kolu

Švedska je v Stockholmu v kvalifikacijski tekmi za svetovno nogometno prvenstvo 1970 premagala Francijo z 2:0 (1:0). S to zmago se je Švedska uvrstila v finalno kolo tega tekmovanja.

Lestvica 5. kvalifikacijske skupine

Švedska	3	3	0	0	12	2	6
Francija	3	1	0	2	5	4	2
Norveška	4	1	0	3	4	13	2

1. novembra bodo v tej skupini odigrali še tekmo Francija — Švedska.

* * *

V Dublinu sta se v okviru tega tekmovanja razšli reprezentanci Irske in Danske pri nedločenem izidu 1:1 (1:0).

Lestvica 2. kvalifikacijske skupine:

Češkoslovaška	6	4	1	1	12	6	9
Madžarska	4	2	1	1	9	7	5
Danska	5	2	1	2	6	7	5
Irska	5	0	1	4	3	10	1

V tej skupini morajo odigrati še dve tekmi: 22. oktobra Madžarska — Danska in 5. novembra Madžarska — Irska.

V trening tekmi v Prištini

Jugoslavija-Kosovo 1:0

BEOGRAD, 16. — Nogometna reprezentanca Jugoslavije je danes v pripravljalni tekmi za nedeljsko srečanje v Skopju z Belgijo, zabeležila v Prištini pičlo zmago 1:0 (0:0). Igrala je z izbranim moštvom pokrajine Kosovo. Edini gol je dal F. Mujkić v 57'. Moštvo pokrajine Kosovo je bilo enakovreden nasprotnik, ki bi z malo večjo srečo pri streljanju (nekaj strelov je zadelo prečko), lahko celo premagalo izbrance zveznega kapetana Mitića. Tekma v nedeljo proti Belgiji je zadnja kvalifikacijska tekma za svetovno prvenstvo v šesti skupini v kateri se je Belgija že uvrstila v finalni turnir.

KOŠARKA — MLADINSKO POKRAJINSKO PRVENSTVO

ŠZ Bor v prvem kolu proti peterki Italsidra

Mladi borovci so stari poprečno dobrih 16 let in visoki 184 cm

V nedeljo, 19. t. m. se bo pričelo pokrajinsko mladinsko prvenstvo na katerem sodeluje 9 društev in sicer: CGS, Italsider, Lloyd, Mivar, Basket TS (bivši Hausbrandt), Don Bosco, Servolana, CRDA in seveda Bor.

Kot na vseh prvenstvih je tudi tukaj težko predvidevati, kdo bo končni zmagovalec. Vse ekipe so več ali manj enakovredne, zaradi česar bo Lloyd težko ohranil svoj lanski naslov. Don Bosco, C GS in Italsider se predstavljajo kot trd oreh za Lloyd. Seveda pa ne smemo pozabiti na Bor, ki se je letos skrbno pripravil na prvenstvo, saj so bili fantje na skupnem treningu v Rovinju.

V prvem kolu se bodo «plavi» pomerili z Italsidrom. Predvidevati je težko, čeprav je (vsaj na papirju) Italsider močnejši. «Plavi» bodo sicer morali igrati dober del prvenstva brez svojega kapetana Livija Pertota, ki si je v prijateljski tekmi proti Servolani, poškodoval koleno in so mu ga dali v mavec. Res smola, kajti Pertot je gotovo najboljši Borov mladinski igralec. Seveda niso drugi nič slabši, le da morda ne obvladajo tako tehnike.

Spored:

Italsider — Bor (Ul. della Valle, ob 11.30)
Basket TS — Lloyd
Servolana — CGS
Mivar — Don Bosco
(počiva CRDA)

Sestava ekipe.

Pertot Livij: (1953, 186 cm, pivot) kapetan ekipe. Trenutno poškodovan. Najbolj pozitiven igralec. Do sedaj je že odigral dve naraščajniški prvenstvi in dve v «1. divisione».

Pertot Sandi: (1952, 184 cm pivot). Igralec, ki se je v zadnjem času zelo izboljšal, posebno po skupnem treningu v Rovinju. Ima za seboj eno naraščajniško prvenstvo in dve v «1. divisione».

Kralj Martin: (1953, 181 cm, krilo, pivot). S košarko se je začel ukvarjati pred enim letom in je brez dvoma prikazal največji napredek. V vrstah «plavih» je odigral eno naraščajniško prvenstvo ter eno «1. divisione».

Hrvatič Stojan: (1954, 183 cm, krilo). Skupno z bratom je med najbolj nadarjenimi igralci. Toda trenutno nima morda še svojega sloga. Vsekakor ima za seboj že dve naraščajniški prvenstvi in eno v «1. divisione».

Hrvatič Walter: (1954, 183 cm, režiser). V istem velja vse kot za brata. Ima vse značilnosti režiserja igre (vidi v polju soigralce ter obvlada tehniko). Manjka jo mu izkušnje.

Škrlj Mladen: (1952, 187 cm, pivot). S košarko se je začel ukvarjati šele pred pol leta. Vsekakor se odlikuje po izrednem odrivu (kar zelo pomaga pri odbitih žogah). Manjka mu pa še tehnika. Vsekakor pa je igralec velikih možnosti.

Štokelj Renato: (1952, 173 cm, obramba). Najnižji igralec ekipe. Odlikuje se s točnim strelom in z borbenostjo. V vrstah Bora je odigral eno naraščajniško prvenstvo in dve v «1. divisione».

Sosič Ivo: (1952, 175 cm, obramba). Tudi on se je začel ukvarjati s košarko šele pred kratkim, zaradi česar je težko dati sodbo o njem.

Šare Mladen: (1952, 200 cm pivot). Najvišji igralec. S košarko se ukvarja šele tri mesece. Napredek je viden, a mu še manjka tehnika. Vsekakor, je igralec bodočnosti, če ne zaradi drugega, zaradi njegove telesne višine.

Zavadlal Danijel: (1953, 188 cm, pivot). Brat igralca prve ekipe. Do sedaj je odigral le eno naraščajniško prvenstvo. Napravil je sicer velik napredek. Edina pomanjkljivost je, da je za njegovo višino prelahek.

—jan—

Grožnja odločnega sodnika

Izključiti je hotel 18.000 gledalcev

CARLISLE, 16. — Med nogometno tekmo v dveh angleških ekip je neki gledalec vrgel proti nasprotnemu vratarju kamen. Zadel ga je v nogo in vratar se je zaradi hudih bolečin zrušil na tla. Sodnik Kevin Howley je za ne kaj časa prekinil tekmo, stopil do mikrofona ter po zvočnikih oznanil, da bo v primeru ponovitve takega dejanja, vseh 18.000 gledalcev na tribunah — izključil. Tekmo naj bi namreč v tem primeru nadaljevali za zaprtimi vrati.

Gledalci so ostanku tekme sledili disciplinirano in v tišini.

Slovensko planinsko društvo obvešča, da je tečaj PREDSMUČARSKE TELOVADBE za mladince (vključno letnik 1953) vsak torek in petek, od 16.30 do 17.30 v dvorani PD Cankar, Ulica Montecchi 6, v 4. nadstropju.

Prosimo točnost.

Kdor se želi vpisati, to lahko stori ob dnevih treninga. Vpisnina je 1.000 lir za celoten tečaj.

Tečaj za odrasle prične teden pozneje. Datum in kraj bomo objavili pravočasno.

Poslanec Albin Škerk je izročil openskemu Poletu pokal tržaške avtonomne federacije KP Italije

Dr. Vito Svetina je predal pokal SKGZ predsedniku Poleta Egonu Krausu

Dr. Drago Štoka je podelil pokal Slovenske skupnosti predstavnici PD Cankar

Nabrežinci so prejeli pokal PSI iz rok občinskega svetovalca Dušana Hreščaka

Še ena nagrada za Polet: pokal Slovenske prosvetne zveze je izročil prof. Franko Drasič

NAMIZNI TENIS — V MOŠKI B LIGI

Ekipo Bora čaka letos zelo težko prvenstvo

V nedeljo 12. oktobra sta se začeli prvenstvi moške namiznoteniške A in B lige, prvenstvo moške C lige pa se bo začelo 26. oktobra.

Kot smo že objavili, je ekipa ŠZ Bor odigrala svojo prvo tekmo v B ligi proti ekipi San Bortolo iz Vlanze. Naši igralci so tekmo izgubili z rezultatom 5:3 kar predstavlja vsekakor presenečenje. Z druge strani je treba takoj pojasniti, da bo letošnje prvenstvo za ŠZ Bor dokaj težko, kajti konkurenca je letos mnogo močnejša kot lani, poleg tega je ekipa ŠZ Bor še bolj okrnjena kot prejšnje leto. Velik uspeh bi bil zato že obstanek v B ligi, kar pa bo dejansko zelo težko.

Druga tržaška ekipa (CGS), ki nastopa v B ligi skupaj z Borom, je gostovala v nedeljo v Trevisu in je premagala tamkajšnji Brooklyn z neverjetno visokim izidom 8:1. Zelo verjetno je, da bo letos CGS najmočnejša ekipa v tej skupini in lahko celo trdimo, da ji A liga ne bo posebno težko dosegljiva.

V A ligi nastopa tržaški Libertas La Soffitta, ki je v nedeljo odigral prvo tekmo na lastnih tleh proti Augusti iz Milana in jo je tudi prepričljivo premagal.

C liga se bo v kratkem začela. Za nastop se že pripravlja tudi novinec, nabrežinski Sokol, ki ima v svojih vrstah več mladih, nadarjenih igralcev. Za to ekipo predvidevamo zelo uspešno prvenstvo v C ligi in ne izključujemo možnosti napredovanja v B ligo že ob koncu letošnje sezone.

Koledar namiznoteniške B lige (skupina B)

1. kolo (12. 10. 1969) — že odigrano
Brooklyn Treviso — CGS - Trst
Fortitudo Bologna — Tebaldi Verona
Bor Trst — San Bortolo Vicenza

2. kolo (26. 10. 1969)
CGS Trst — Tebaldi Verona
Brooklyn Treviso — Bor Trst
San Bortolo Vicenza — Fortitudo Bologna

3. kolo (16. 11. 1969)
Bor Trst — CGS Trst
Fortitudo Bologna — Brooklyn Treviso
Tebaldi Verona — San Bortolo Vicenza

4. kolo (30. 11. 1969)
CGS Trst — Fortitudo Bologna
Tebaldi Verona — Bor Trst
San Bortolo Vicenza — Brooklyn Treviso

5. kolo (14. 12. 1969)
Bor Trst — Fortitudo Bologna
Brooklyn Treviso — Tebaldi Verona
San Bortolo Vicenza — CGS Trst

6. kolo (18. 1. 1970)
CGS Trst — Brooklyn Treviso
Tebaldi Verona — Fortitudo Bologna
San Bortolo Vicenza — Bor Trst

7. kolo (1. 2. 1970)
Tebaldi Verona — CGS Trst
Bor Trst — Brooklyn Treviso
Fortitudo Bologna — San Bortolo Vicenza

8. kolo (15. 2. 1970)
CGS Trst — Bor Trst
Brooklyn Treviso — Fortitudo Bologna
San Bortolo Vicenza — Tebaldi Verona

9. kolo (1. 3. 1970)
Fortitudo Bologna — CGS Trst
Bor Trst — Tebaldi Verona
Brooklyn Treviso — San Bortolo Vicenza

10. kolo (15. 3. 1970)
Fortitudo Bologna — Bor Trst
Tebaldi Verona — Brooklyn Treviso
CGS Trst — San Bortolo Vicenza

T—ar

PREDSVETOVNO TELOVADNO PRVENSTVO

Od danes do nedelje v Ljubljani 10 ekip

Danes se začne v Ljubljani predsvetovno telovadno prvenstvo. Na tej prireditvi je prišlo do zapleta: organizatorji namreč niso pripustili k tekmovanju Južne Afrike katero so izključili tudi iz mehiških olimpijskih iger, zaradi plemenskega razlikovanja, ki vlada v tej deželi. Zaradi takega stališča organizatorjev je Mednarodna telovadna zveza FIG prireditvi odrekla svoje pokroviteljstvo in posledica tega je bila, da so ekipe Zahodne Nemčije, Švice in Nizozemske odpovedale svoj prihod, ekipi Kanade in ZDA, ki sta že bili v Ljubljani, pa sta odpotovali domov.

V Ljubljani je tako ostalo 0 reprezentanc, med katerimi pa so vse najboljše, tako da ne bo prireditev kakovostno prav nič prikrajšana. Ostale so ekipe Japonske, Velike Britanije, Sovjetske zveze, Poljske, Češkoslovaške, V. Nemčije, Romunije, Bolgarije, Švedske in Jugoslavije.

Tekmovalni spored so organizatorji nekoliko spremenili in sicer bo tak:

danes
09.45 otvoritev
10.00 obvezne vaje moški
16.00 obvezne vaje ženske

jutri
10.00 poljubne vaje moški
16.00 poljubne vaje ženske

v nedeljo
10.00 finale na orodjih moški
19.30 finale na orodjih ženske

Vsa tekmovanja bodo v mali dvorani Hale Tivoli.

RAZGOVOR Z JANO BAN S KONTOVELA

Najboljša športnica SŠI hoče postati odbojkarica

Jana je tudi odlična dijakinja: izdeluje s srednjo oceno 8

Med odmorom slovesnega nagrajevanja SŠI v Kulturnem domu smo se srečali z Jano Ban s Kontovela, ki je letos osvojila zavidljiv naslov najboljše športnice na športnih igrah.

V katerih panogah si nastopala?

«Najprej v plavanju nato pa še v atletiki. V plavanju sem bila druga v prostem slogu, v prsnem pa četrta. V prsnem slogu sem dosegla rezultat 29"2, v prostem pa 28" ...mislim, da je bilo nekaj takega. V atletiki sem 80 m pretekla v 12 sekundah. Metala sem nato kroglo, nisem pa vrgla dosti. Najprej sem imela neveljaven met, nato pa dvakrat po 6 metrov. Za Kontovel sem tekla tudi v štafeti in prišle smo tretje, ker pa je bil nato Polet zaradi neke tekačice izključen, smo bile druge. Igrala sem tudi badminton, kjer pa sem doživela poraz in tudi v odbojki smo izgubile. Drugje nisem nastopala.» Tako je precej negotovo odgovarjala mlada športnica, ki se je očitno s športom, z organiziranim športom, komaj spoznala.

Je bilo to prvič, ko si nastopala na športnih igrah?

«Prvič!», je naš prvi vtis potrdila Jana.

Si se vsaj navdušila za šport z osvojitvijo prvega mesta?

«Da, zelo!»

Se misliš resno ukvarjati s športom odslej naprej?

«Da!»

S katero panogo?

«Z odbojko!»

Pri katerem društvu misliš igrati?

«Pri Kontovelu!»

Bo Kontovel prijavil svojo ekipo za uradno prvenstvo?

«Mislim, da se bo prijavil za uradno prvenstvo, vendar ko bomo redno trenirale.»

Kaj te poleg športa najbolj veseli?

«Najprej učenje. Rada tudi berem!»

Najbolj priljubljeno čtivo?

«Dogodivščine. Najraje berem slovenske knjige.?

Slovenski pisatelj, ki ti najbolj ugaja?

«Slovenski? Finžgar!»

Tvoji dosedanji šolski uspehi? Poveš jih lahko samo, če želiš!

«Izdelam s srednjo oceno 8!»

Kje obiskuješ šolo?

«Na Proseku! Tretji razred nižje gimnazije.»

Razgovor zapisal
Bruno Križman

ODTUINTAM

KOŠARKA

GORICA, 16. — Goriški Spilgen Bräu je v prijateljski tekmi premagal jugoslovansko košarkarsko ekipo Zadar s 65:63 (34:26).

ODBOJKA

FIRENCE, 16. — 28. t. m. se bo v Firencah sestalo predsedstvo italijanske odbojkarske zveze. Na zasedanju bodo sestavili mednarodni tekmovalni koledar za leto 1970.

KOLESARSTVO

RIM, 16. — Šved Gosta Petterson je zmagal na kolesarski dirki za nagrado Ferri. 155 km dolgo progo je prevozil v 4.14' s poprečno hitrostjo 36,220 km na uro. Drugi je bil Frangioni po 2'40".

TENIS

MADRID, 16. — Na teniškem turnirju «Canal de Isla Segunda» je Avstralec Mulligan premagal Španca Arillo s 6:2, 6:4.

ROART BRADFORD

Zamorski • gospod Bog in gospodje Izraelci

Humor ameriških črncev

14.

«Well,» je rekel stari faraon, «krivo je to, da imajo Izraelci preveč majhnih otrok, v vsaki hiši jih kar mrgoli. Kaj ko bi jim ti dajal prav težko delo in jim za to nič ne plačeval, morda bi jih potem minilo veselje, imeti otroke ter jim kar naprej kupovati nove čevlje.»

«Stari kralj faraon, Vaše veličanstvo», je rekel šerif, «te ljudi pustim, da garajo do onemoglosti, tako da me je že sram, in za to jim ničesar ne plačujem, pa je vse to, ko da mečem bob v steno. Imajo kar naprej majhne otroke ter jih pustijo letati bose.»

«Well, potem pa ostaja le še edino sredstvo,» se je zamislil faraon. «Moral si bom dati odglasovati zakon, da se more vsakemu židovskemu dečku, ki se rodi, odrezati glavo.»

«To bi ne bil slab zakon,» je odgovoril šerif, «toda stavim, da se s tem ne bo preprečilo, da bi se otroci ne rodili, pa če je ta zakon dober ali slab.»

«Vseeno mi je,» je rekel kralj. «Ampak vsaj na volitve ne bodo mogli. Ne želim si videti, kaj bom naredil, če mi pride na prihodnje volitve kak Žid z odsekano glavo.»

Toda ko je kralj faraon začel židovskim dojenčkom sekati glavice, se je gospod Bog močno razjezil. Gospod Bog ni eden izmed tistih, ki se vtikajo tujim ljudem v njihov posel, ni pa tudi eden izmed tistih, ki mirno gledajo, če kdo vtika svoj nos v njihov posel. In otroci Izraela to so bili vendar otroci otrok starega Abrahama, ki si ga je Gospod v starih časih izbral za svojega zastopnika.

«Le naj se kdo predrzne sekati mojim otrokom glavice, ta bo o meni nekaj slišal», je izjavil gospod Bog. In pograbil je klobuk pa naravnost v Egipt. Toda ko je prišel v Egipt, je spoznal, da se je z njegovimi otroki zgodila medtem velika izpremememba. Bili so časi, ko je lahko prišel h kateremu koli izmed svojih otrok in se spustil z njimi v pogovor. Njegovi otroci so takaj vedeli, kdo je. Ker pa so morali v Egiptu tako težko delati in ker so se tako hitro ženili in možili ter so morali vzgajati toliko otrok, zato so na gospoda Boga malce pozabili.

«S svojimi otroki moram zaigrati kako čarovnijo, že vidim,» je rekel gospod Bog. «Ampak začeti moram takoj, zakaj to, kar nameravam, zahteva precej časa.»

In tako je šel gospod Bog k neki židovski ženi, ki je imela majhnega otroka.

«Lepo dete imate, lady,» ji je rekel.

«Jessr,» je rekla žena. «Zdi se mi, da se hočete pogajati za službo šerifa ali pa pri tajni policiji. Ali pa se morda motim?»

«Za nič se ne pogajam,» je odvrnil Gospod. «Kako pa je temu malčku ime?»

«Mojzes», je odgovorila židovska gospa.

«Torej je gotovo deček?» je dejal gospod Bog.

«Nosr,» je rekla ona. «Slučajno je deklica.»

In gospod Bog se je zamislil ter premišljal in premišljal, slednjič pa se je domislil. «Lady» je dejal, «vem, da je to deček, ker nisem še nikoli slišal, da bi bilo deklici ime Mojzes. Toda vi ste mi rekli, da je deklica, ker ste mislili, da držim s faraonovo stranko.»

«In ne držite?» ga je vprašala.

«Jaz držim samo s svojo lastno stranko, draga gospa,» je odgovoril Gospod. «Jaz sem namreč Gospod. In zoprno mi je že gledati to, kar uganja faraon z mojimi otroki, zato sem jim prišel na pomoč.

«Well,» je rekla gospa, «nisem sicer o vas še nikoli slišala, toda imate docela pošten obraz. Kaj želite?»

«Hotel bi Mojzesa,» je odgovoril gospod Bog. «Hočem z njim storiti neki čudež.»

«I, kar vzemite si ga,» je rekla, «saj si ga bo tako in tako vzel stari faraon, če ga ne vzamete vi.»

In gospod Bog je vzel malega Mojzesa, ga položil v košaro ter rekel sestrici malega dečka, naj ga skrije v trsje in pazi nanj. «Sedi k njemu in mu poj,» ji je rekel, «za vse drugo pa bom jaz skrbel.»

Mojzesova mala sestra je torej sedla k reki in pela pesmico, ki ima na koncu vselej tele besede:

«Ajaj, spančkaj, ljubo dete,
ajaj, mamica te bo umila,
brž ko bo pri našem kupcu
zate kaj dobila mila.»

Tedaj je prišla k reki hči starega faraona, da bi se učila plavati in je slišala, da nekdo poje. «Glej,» je zaklicala, «kako tale mala Židovka lepo poje! Kje pa si se naučila to pesmico?»

«Vseeno je, kje sem se jo naučila», je odgovorila deklica, «slišali ste me peti in to vam zadostuje, ne?»

«Slišala sem te,» je rekla faraonova hči, «toda nikjer ne vidim deteta.»

«Je še veliko drugega, česar ne vidite, gospodična faraonova,» je odgovorila deklica.

Zdajci se je približal gospod Bog, vščipnil malega Mojzesa v nogo in mali Mojzes je zajokal. Faraonova hči, je bila tega zelo vesela. To je bilo nekaj zanjo.

«Godrnja, kakor odrasel moški,» je rekla. «Vem kaj, vzela bom dete domov, da bo pri nas kaj veselega.» In vzela je Mojzesa ter ga nesla domov. Mala Mojzesova sestra pa je začela kričati, toda gospod Bog jo je utišal.

«To vendar spada k čudežu», je dejal.

Toda ko je stari faraon slišal, kako otrok vreščí, si je posadil krono na glavo in strašno zagrmel. «Kdo je prinesel tega otročaja v mojo palačo?» je rjovel. Vtem je stopil k njemu šerif in mu nekaj pošepetal na uho. Faraon se je ustrašil in rekel: «Well, zdi se mi, da bo tem bolje za nas vse, čim manj bom to raztrobil.»

Mojzes je torej ostal v palači in uganjal tako, ko da je stari faraon njegov dedek. Delal ni sploh nič in se je spotakljivo vedel, ker si je mislil, da mu bo stari faraon tudi iz kriminala pomagal, če bi se mu kaj pripetilo. Kmalu je o njem vedelo vse mesto, da nosi vedno revolver v žepu.

«Ne rečem ne tako in ne tako», je govoril stari faraon. «Njegovi materi sem povedal enkrat za vselej, naj pazi nanj, toda kaj še! Če jo bo ta paglavec s svojo pištolo polomil, bo to stvar kazenskega sodišča. Jaz ne maram s tem nič imeti.»

In res! Ni trajalo dolgo pa je Mojzes šel in ustrelil nekega gospoda. Ko je videl, da faraon noče položiti zanj jamstva, da bi mu ne bilo treba v preiskovalni zapor, je pobegnil v drug okraj.

Ko je o tem izvedela Mojzesova mati — to je bila tista Židinja — je šla naravnost k gospodu Bogu. «Torej vidiš, kako se je obnesel moj deček, Gospod?»

«Ali vidim?» je odvrnil gospod Bog. «Ženska, saj sem to sam tako zasnoval.»

«I no, da», je rekla Mojzesova mati, «ampak ko bi bila tega dečka od malega vzgajala pri sebi, bi ne bil nikoli padel v takšno nesrečo».

«Ne, ne,» je rekel gospod Bog, «ko bi ga bili vi pustili pri sebi, bi mu bil faraon odsekal glavo. Toda zdaj pojdite, lady, in prepustite vse drugo meni!»

«Ampak pa vendar ne more za svoj revolver», je rekla mati.

«Vse to spada k mojemu čudežu,» je rekel gospod Bog. «Naplesti staremu faraonu pošteno zvijačo ne bo tako lahko in bo zahtevalo časa. To zvijačo sem si izmišljal dobrih dvajset let. Prekaniti faraona, to je trd oreh.»

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica 24 Maggio 1/I, Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — Ul. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečno 800 lir — vnaprej, četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 8.100 lir, SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/1., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 501-3-270/1 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 50 lir beseda — Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst